

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. juuli 2023
(OR. en)

11624/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0234(COD)

ENV 826
COMPET 739
SAN 448
MI 600
IND 374
CONSOM 267
ENT 158
FOOD 57
AGRI 383
CODEC 1320

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 420 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 420 final.

Lisatud: COM(2023) 420 final

Brüssel, 5.7.2023
COM(2023) 420 final

2023/0234 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2023) 420 final} - {SWD(2023) 420 final} - {SWD(2023) 421 final} -
{SWD(2023) 422 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa rohelises kokkuleppes¹ ja ringmajanduse tegevuskavas² kutsutakse ELi ja liikmesriike üles tugevdama ja kiirendama oma tegevust tekstiili- ja toidusektori keskkonnasäästlikkuse tagamiseks, arvestades et need on ühed ressursimahukaimad sektorid, mis tekitavad olulist negatiivset keskkonna välismõju ning kus rahastamis- ja tehnoloogialüngad takistavad edusammude tegemist ringmajandusele üleminekul ja CO₂ heite vähendamisel. Toidusektor on ressursimahukuselt esimesel ja tekstiilisektor neljandal kohal³ ning neis sektorites ei järgita täielikult jäätmehierarhiale vastavaid ELi jäätmekäitluse aluspõhimõtteid, mille kohaselt tuleb eelistada jäätmetekke vältimist ning seejärel korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu. Võetud kohustusi järgides on käesolevas jäätmete raamdirektiivi⁴ muutmise ettepanekus keskendutud kahele ressursimahukale sektorile, milleks on tekstiil ja toit, ning selle üldeesmärgid on järgmised:

- vähendada keskkonna- ja kliimamõju, parandada keskkonna kvaliteeti ning parandada rahvatervist seoses tekstiilijäätmete käitlemisega, järgides jäätmehierarhiat;
- vähendada toidujäätmete tekkega seonduvat toidusüsteemide keskkonna- ja kliimamõju. Toidujäätmete tekke vältimine aitab parandada ka toiduga kindlustatust.

Tekstiiljäätmed

Kuigi jäätmetekke vältimine on üks jäätmete raamdirektiivi põhieesmäärke ja hoolimata riikide tasandil, sealhulgas erasektori osalejate poolt tehtud rakendustööst, suureneb üldine jäätmetekke jätkuvalt ning täheldada võib vaid suhtelist jäätmetekke lahtisidumist majanduskasvust⁵. Seda jäätmete üldkoguse suundumust on märgata ka tekstiilijäätmete puhul. Suundumust süvendab veelgi nn kiirmood, mida iseloomustab see, et turule lastakse sagedamini odavate toodetega moekollektsioone,⁶ mille puhul ei arvestata keskkonna välismõju⁷ ning millega soodustatakse impulsoste ja motiveeritakse ostma suures koguses riideid⁸. Niisuguse tekstiilitarbimise suurenemisega suureneb ka tekstiilijäätmete kogus. Ühe Teadusuuringute Ühiskeskuses pooleli oleva uuringu⁹ kohaselt tekkis 2019. aastal kokku 12,6 miljonit tonni tekstiilijäätmeid, sealhulgas rõivad ja jalatsid, kodutekstiil, tehniline tekstiil ning tööstusjärgsed ja tarbimiseelsed jäätmed (sellest 10,9 miljonit tonni oli tarbimisjärgsed ning 1,7 miljonit tonni tööstusjärgsed ja tarbimiseelsed jäätmeid). Rõiva- ja jalatsijäätmeid tekkis ELis 5,2 miljonit tonni, mis võrdub 12 kilogrammiga inimese kohta aastas.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

² „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020) 98 final, 11.3.2020).

³ [EU Transition Pathways \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/eu-transition-pathways).

⁴ ELT L 312, 22.11.2008, lk 3.

⁵ Euroopa Keskkonnaamet, „Waste prevention in Europe“, 2021, [Waste prevention in Europe — European Environment Agency \(europa.eu\)](https://www.eea.europa.eu/en/press/news/2021/03/waste-prevention-in-europe).

⁶ Lai, O., „What is fast fashion“, Earth.org, 2021, <https://earth.org/what-is-fast-fashion>.

⁷ Sidusrühmade seminar.

⁸ Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/858144>.

⁹ Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus. „Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles“. 2023 (koostamisel).

Veel ühe Teadusuuringute Ühiskeskuse uuringu¹⁰ kohaselt ei kogu tarbijad praegu liigiti ligikaudu 78 % tarbimisjärgsetest tekstiilijäätmetest, mille hulka kuuluvad rõivad ja jalatsid, kodutekstiil ning tehniline tekstiil, ja need satuvad kodumajapidamiste segajäätmete hulka, mis lähevad põletamisele või prügilasse. Selline ressurside seisukohast ebatõhus jäätmekäitlus ei ole kooskõlas jäätmehierariiaga ning põhjustab ülemäärase kasvuhoonegaaside heite, veetarbimise, reostuse ja maakasutuse tõttu keskkonnakahju ELis ja kolmandates riikides. Eraldi kogutud tekstiilijäätmetest, mis moodustavad vaid 22 % tekkinud tarbimisjärgsetest tekstiilijäätmetest, võetakse ELis ligikaudu 32 % ringlusse (väljaspool ELi umbes 20 %) ja ligikaudu 8 % taaskasutatakse (väljaspool ELi umbes 38 %), ülejäänud eksporditakse.

Jäätmete raamdirektiivi kohane tekstiili liigiti kogumise kohustus jõustub 1. jaanuaril 2025. Liikmesriikidelt saadud teabe kohaselt ei peeta tõenäoliseks, et liigiti kogumise süsteemid ning sortimis- ja ringlussevõtutaristu on valmis hakkama saama lisakogustega, mida oodatavasti kogutakse. Sortimine toimub enamikus liikmesriikides eeldatavasti jäätmekogumispunktide lähedal ja ulatuslikumalt neis riikides, kus turutingimused on soodsad (nt jäätmekäitluskulud on väiksemad, olemas on laiendamist võimaldav taristu ning oskused ning läheduses on ringlussevõtu-/tootmiskeskused ja sadamad). Ei eeldata seda, et ringlussevõtt toimuks kõigis riikides, ning tõenäoliselt leiab see aset piirkondades, mis asuvad tekstiilitootmiskeskuste ja olemasolevate taristubaaside ligidal.

Tekstiilisektor on ressursimahukas. Suurem osa ELis rõivaste, jalatsite ja kodutekstiili tarbimisega seotud survest ja mõjust, mis on seotud nii toorme kui ka tekstiili tootmisega, avaldub muudes maailma piirkondades. Ent kuigi valdav osa ELis tekstiili tarbimisega seotud keskkonnasurve avaldub kolmandates riikides,¹¹ mõjutavad need üleilmse toime tõttu ka ELi. Euroopa Keskkonnaamet on hinnanud, et selle hulga rõivaste, tekstiili ja jalatsite tootmisel, mis 2020. aastal ELis tarbiti, pärines 80 % kasutatud toormest, 88 % veest ja 92 % maast väljastpoolt ELi ning 73 % kasvuhoonegaaside heitest tekkis samuti väljaspool ELi. Näiteks kasvuhoonegaaside heide on üleilmne nähtus ega piirdu konkreetsete piiride või piirkondadega. Lisaks töötas vastavas tarneahelas kogu maailmas peaaegu 13 miljonit täistööajale taandatud töötajat¹². Seepärast võib tekstiilijäätmete vältimine, korduskasutamine ja ringlussevõtt aidata vähendada sektori keskkonnanajalajälge.

Lisaks ei võeta uute toodete hinnas arvesse kasutatud rõivaste ja kodutekstiili jäätmete käitlemise kulusid. Keskmiselt võrduksid kogumis- ja töötlemiskulud umbes 12 sendiga toote kohta. Need kulud erinevad siiski vastavalt toote tüübile – käitlemiskulud on suuremad toodete puhul, milles on eri liiki tekstiilikiud ning segavad elemendid (nt nõöbid ja tõmblukud), ning väiksemad selliste toodete (nt t-särkide) puhul, mis koosnevad üht liiki kiust ja milles puuduvad segavad elemendid. Arvestades seda, kui palju tekstiilijäätmeid kõrvaldatakse praegu jäätmejätkide hulgas, ei võeta arvesse ka sellise kõrvaldamise kulusid ega selle keskkonna välismõju, sealhulgas põletamisel ja prügilasse ladestamisel tekkiv heide. Muu välismõju hulgas on eeskätt keskkonna- ja sotsiaalmõju, mis kaasneb tekstiilijäätmetega, mis eksporditakse kolmandatesse riikidesse korduskasutamise ettekäändel, ning eelkõige eksporditud sortimata tekstiiliga, millest märkimisväärne osa jõuab (ebaseaduslikesse) prügilatesse.

¹⁰ Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus. „*Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*“. 2023 (koostamisel).

¹¹ Euroopa Keskkonnaamet, 2019.

¹² EEA. „*Textiles and the environment: the role of design in Europe’s circular economy*“ (2022). Tutvumiseks aadressil <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-and-the-environment-the>.

Tekstiili ja tekstiilijäätmete erinevad määratlused põhjustavad halduskoormust ja takistavad piiriüleseid saadeti. Lisaks sellele, et tekstiili on tekstiilijäätmete eri koostiste tõttu keeruline ringlusse võtta, takistavad ringlussevõtu- ja korduskasutamistööstuse laienemist ning pärsivad võrdseid tingimusi ühtsel turul liikmesriikides antavad erinevad poliitika- ja regulatiivsed signaalid ning tabelüngad (nt lähtematerjali kvaliteedi osas). See ei takista mitte ainult tekstiilisektori üleminekut ringmajandusele, vaid on takistuseks ka kvaliteetsete töökohtade ja lisaväärtuse loomisele ELis. Ebapiisav sortimis- ja ringlussevõtutaristu tähendab tõenäoliselt seda, et tekstiili ei töödelda kooskõlas jäätmehierarhiaga ka siis, kui jõustub liigiti kogumise kohustus. Väikese lisaväärtusega tootmine toimub peamiselt kolmandates riikides. Tootmine ja imporditud tekstiili jäätmete kõrvaldamine avaldab märkimisväärset negatiivset ühiskondlikku mõju kohalikul, piirkondlikul ja üleilmsel tasandil¹³.

Seepärast on seoses tekstiilijäätmetega ettepaneku eesmärk parandada tekstiilijäätmete käitlemist kooskõlas jäätmete raamdirektiivis sätestatud jäätmehierarhiaga,¹⁴ eelistades tekstiilijäätmete tekke vältimist ning tekstiili korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu muudele taaskasutamisvõimalustele ja kõrvaldamisele, ning rakendada põhimõtet, et saastaja maksab. Ringmajanduse tegevuskavas¹⁵ ning ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias (edaspidi „tekstiilistrateegia“)¹⁶ kutsutakse ELi ja liikmesriike üles tugevdama ja kiirendama oma tegevust, et vältida tekstiilijäätmete teket ja suurendada tekstiili ringlust, arvestades et see on ressursimahukas sektor, mis tekitab olulist negatiivset keskkonna välismõju ning kus rahastamis- ja tehnoloogialüngad takistavad edusammude tegemist ringmajandusele üleminekul.

Toidujäätmed

Toidujäätmed on üks suuremaid ebatõhususe allikaid toidutarneahelas. Eelkõige on sellel negatiivne keskkonna- ja kliimamõju. ELi tarbimises avaldab keskkonnale kõige suuremat mõju¹⁷ ja tekitab elurikkusele kõige suurema jalajäle¹⁸ toidu tarbimine.

Kui toit ära visatakse, on kogu energia ja kõik ressursid, mis on sellesse toiduahela jooksul pandud, ning kõik nende keskkonnatagajärjed (nagu kasvuhoonegaaside heide), ikkagi ära kasutatud või tekkinud, ilma et see tooks inimeste toitumise seisukohast mingit kasu. Toidul, mis on töödeldud, transporditud ja valmistatud ning siis tarbimisetapis ära raisatud, on suurem keskkonnamõju kui põllumajandusettevõttes kaotsi läinud töötlemata toidul. ELis 2020. aastal tekkinud 58,5 miljonit tonni toidujäätmeid¹⁹ tekitas 252 miljonit CO₂ ekvivalenttonni²⁰ heidet.

¹³ Ellen Mac Arthur Foundation, 2017, <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

¹⁴ Jäätmehierarhia on jäätmete raamdirektiivi keskne mõiste, millega kehtestatakse jäätmete käitlemise ja kõrvaldamise tähtsuse järjekord: kõigepealt jäätmetekke vältimine (sh korduskasutamine), siis jäätmekäitlustoimingud, st korduskasutamiseks ettevalmistamine, ringlussevõtt, taaskasutamine ja lõpuks kõrvaldamine. Selle rakendamiseks kasutatakse konkreetseid eeskirju ja tulemusi sihtmääri, nt kehtestatakse liigiti kogumise kohustused ning jäätmetekke vältimise, ringlussevõtu ja prügilasse ladestamise vähendamise sihtmäärad.

¹⁵ COM(2020) 98 final.

¹⁶ COM(2022) 141 final.

¹⁷ Sanye Mengual, E. ja Sala, S., 2023. „*Consumption Footprint and Domestic Footprint: Assessing the environmental impacts of EU consumption and production*“.

¹⁸ Sanyé-Mengual, E., Biganzoli, F., Valente, A., Pfister, S., & Sala, S. (2023). „*What are the main environmental impacts and products contributing to the biodiversity footprint of EU consumption? A comparison of life cycle impact assessment methods and models*“.

¹⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_wasfw/default/table?lang=en.

²⁰ Arvutatud tarbimisjalajäle meetodikaga, nagu on kirjeldatud järgmises väljaandes: Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, Sanyé Mengual, E., Sala, S., „*Consumption footprint and domestic footprint. Assessing the environmental impacts of EU consumption and production: life cycle*

See moodustab 16 % ELi toidusüsteemi põhjustatud kasvuhoonegaaside koguheitest. Toidujäätmed tekitavad tarbetu surve ka piiratud loodusvaradele. Näiteks võib lõpuks raisku läinud toidu tootmiseks kulunud vee koguseks hinnata 342 m³ vee-ekvivalenti,²¹ mis vastab 12 %-le ELi toidutootmise ja -tarbimise kogumõjust. Toidujäätmed põhjustavad ka 16 % maakasutuse mõjust mullale²² ning nende tagajärjed mere eutrofeerumisele moodustavad 15 % kogu keskkonnajalajäljest^{23,24}.

Mis puutub majandustagajärgedesse, siis on 58,5 miljoni tonni toidujäätmetega seotud turuväärtus hinnanguliselt 132 miljardit eurot²⁵. Need kulud hõlmavad ressursse, mis on toidukäitlejatel toidutarneahela igas etapis kaotsi läinud, aga ka kodumajapidamiste tarbetuid kulutusi. Sellele lisanduvad toidujäätmete kogumise ja töötlemise kulud, mis on hinnanguliselt 9,3 miljardit eurot²⁶.

Toidu raiskamisel on olulised sotsiaalsed tagajärjed. Sellise raiskamisega kulutatakse asjatult ressursse, mida saaks muud moodi kasutada. Toidukulude (mis on seotud põllumajandusliku toidutööstuse ja toitlustusteenustega) keskmine osakaal kodumajapidamiste kogukuludest ELis on umbes 19 %²⁷. Inimtarbimiseks kõlbliku toidu äraviskamine selle ümberjaotamise asemel, muu hulgas ka abivajajatele tehtavate annetuste kaudu, on suurenevat toiduga kindlustamise probleemi arvestades kasutamata jäetud võimalus. Kuigi Euroopas on toidu saadavus tagatud, valmistab toidu taskukohasus muret üha suuremale hulgale ELi elanikele: 32,6 miljonit inimest ei saa endale igal teisel päeval lubada sööki, milles on liha, kala, kana või samaväärset taimetoitu²⁸. Paljude tarbijate jaoks on toidu raiskamisel ka oluline eetilise mõõde²⁹.

Selles kontekstis võtsid EL ja selle liikmesriigid kohustuse täita kestliku arengu eesmärk 12.3, milleks on vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid poole võrra elaniku kohta nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning toidukadu toidutootmis- ja -tarneahelates, sealhulgas saagikoristusjärgset toidukadu.

assessment to support the European Green Deal“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/218540>.

²¹ Ühik m³ vee-ekvivalenti tähistab maailmas keskmiselt tarbitud kuupmeetrit. Keskmine tähendab tarbimisega kaalutud keskmist ja vastab seega kohtadele, kus vett praegu tarbitakse.

²² Hindamisel on vaadeldud mõju neljale mullaomadusele: biotiline tootmine, erosioonikindlus, põhjaveekihtide taastumine ja mehaaniline filtreerimine, nagu on kirjeldatud väljaandes: De Laurentiis, V., Secchi, M., Bos, U., Horn, R., Laurent, A. and Sala, S., „Soil quality index: *Exploring options for a comprehensive assessment of land use impacts in LCA*“, Journal of Cleaner Production, 215, lk 63–74, 2019.

²³ Tarbimisjalajälg hõlmab keskkonnajalajälje 16 mõjukategooriat (Euroopa Komisjon, 2021), sh magevee eutrofeerumine, mida põhjustab peamiselt fosfori heide.

²⁴ ELT L 471, 30.12.2021, lk 1–396.

²⁵ Eurostat, 2022 (vt märkus 92, lk 32).

²⁶ Manfredi, S., & Cristobal, J., „Towards more sustainable management of European food waste: *Methodological approach and numerical application*“. Waste Management and Research, 34(9), 957–968, 2016, <https://doi.org/10.1177/0734242X16652965>.

²⁷ Euroopa Komisjon, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, „EU agricultural outlook for markets, income and environment 2022-2032“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, lk 43. <https://data.europa.eu/doi/10.2762/29222>. NB! Väga väike variatsioon (alla 1 %), mis tuleneb veidi erinevast MAGNETi võrdlusalusest.

²⁸ Eurostat, Statistics Explained, oktoober 2022. „Living conditions in Europe - material deprivation and economic strain“.

²⁹ Ka toidujäätmete teemalise ELi kodanike paneelarutelu põhjal koostatud soovitusel on rõhutatud vajadust tagada juurdepääs toidule ja solidaarsus toidutarneahelas. Soovitustega tutvumiseks vt mõju hindamise aruande 16. lisa.

EL on kõigepealt 2015. aasta ringmajanduse tegevuskava ja alates 2020. aastast ELi strateegia „Talust taldrikule“³⁰ kaudu rakendanud spetsiaalset tegevuskava, et vähendada toidukadu ja -jäätmel, sealhulgas nii reguleerivate kui ka mittereguleerivate meetmetega. Nii toimides püüab komisjon kehtestada liikmesriikidele selged kohustused toidujäätmete vähendamise kohta ning luua ka poliitilise keskkonna, mis toetab liikmesriike tulemuslike meetmete võtmisel.

Jäätmete raamdirektiiv, mis vaadati läbi 2018. aastal, kohustas liikmesriike koostama spetsiaalsed toidujäätmete tekke vältimise programmid kooskõlas jäätmehierarhiaga. Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid vähendama toidujäätmeid tarneahela igas etapis ning jälgima nende kogust ja andma selle kohta aru. Komisjon võttis 2019. aastal vastu ühtse toidujäätmete koguse mõõtmise meetodika,³¹ mille põhjal jälgitakse kogu ELis toidujäätmete teket.

Et liikmesriike meetmete võtmisel toetada, on komisjon alates 2015. aastast teinud algatusi asjakohaste õigusaktide selgitamiseks ja ühtlustamiseks (nt toiduainete annetamist käsitlevate ELi suuniste³² vastuvõtmine, seejärel toiduhügieenieeskirjade muutmine, et hõlbustada ohutuid toiduannetamistavasid, ning ELi suunised inimtoiduks enam mitte ette nähtud toidu söödana kasutamise kohta³³). Komisjon on loonud ka alates 2016. aastast tegutseva mitme sidusrühma platvormi nimetusega ELi toidukao ja toidujäätmete platvorm,³⁴ mis toetab kõiki osalejaid toidujäätmete tekke vältimise meetmete väljatöötamisel ning mille kaudu jagatakse parimaid tavasid ja hinnatakse edusamme. Platvorm on võtnud vastu ka omad meetmed (nt soovitusel toidujäätmete tekke vältimise meetmete kohta³⁵) ja on toetanud ELi tasandi tööd kuupäeva märkimise tavade³⁶ parandamiseks. Parimaid tavasid ja lahendusi toidujäätmete vähendamiseks kogu ELis aitab jagada ka digitaalne ELi toidukao ja toidujäätmete vältimise keskus³⁷. Katseprojekti RESTwithEU³⁸ raames hinnatakse ja soovitatakse digivahendeid toidujäätmete vähendamiseks restoranisektoris. Platvormi spetsiaalne allrühm käsitleb käitumisharjumuste muutmise toetamist ja 2023. aasta juuniks tehakse kättesaadavaks parimate tavade kogumik, mille on koostanud ELi katseprojektina tegutsev Euroopa tarbijate toidujäätmete foorum. Et tugevdada tõendusbaasi toidujäätmete tekke vältimiseks, viib Teadusuuringute Ühiskeskus läbi toidujäätmete tekke vältimisega seotud sekkumiste hindamisi,³⁹ tuginedes hindamisraamistikule, mida saavad kasutada kõik osalejad. ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“⁴⁰ ning programmi „Euroopa horisont“⁴¹ alusel korraldatud projektikonkurssidega on loodud uusi võimalusi toidukao ja -jäätmel käsitlemiseks teadusuuringutes ja innovatsioonis. Toidujäätmete tekke vältimise meetmeid saab rahastada ka selliste vahenditega nagu keskkonnaprogramm LIFE ja

³⁰ COM(2020) 381 final.

³¹ ELT L 248, 27.9.2019, lk 77–85.

³² ELT C 361, 25.10.2017, lk 1–29.

³³ ELT C 133, 16.4.2018, lk 2–18.

³⁴ https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/eu-platform-food-losses-and-food-waste_en

³⁵ https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-05/fs_eu-actions_action_platform_key-rcmnd_en.pdf

³⁶ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/date_marking_en

³⁷ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu-food-loss-waste-prevention-hub/eu-member-state-page/show/FI

³⁸ <https://restwith.eu/>

³⁹ Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, Caldeira, C., Sala, S., De Laurentiis, V., „Assessment of food waste prevention actions. Development of an evaluation framework to assess the performance of food waste prevention actions“, Väljaannete Talitus, 2019.

⁴⁰ Vt projektid [CHORIZO](#) ja [ToNoWaste](#).

⁴¹ Vt projektid [FOLOU](#) ja [WASTELESS](#).

Interreg Europe. Euroopa Komisjon annab koostöös Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusametiga (HADEA) samuti toetusi ühtse turu programmi alusel, et aidata liikmesriikidel ja sidusrühmadel⁴² parandada toidujäätmete koguse mõõtmist ning rakendada toidujäätmete vähendamise meetmeid.

Paljud toidutarneahelas tegutsevad toidukäitlejad on astunud olulisi samme, et vähendada toidujäätmete teket ja parandada ressursitõhusust. Toidusektori vastutustundlike ettevõtlus- ja turundustavade ELi tegevusjuhendi⁴³ alusel on toidutöötajad ja jaemüüjad võtnud konkreetseid kohustusi toidujäätmete vähendamiseks oma tegevuses ja tarneahelas.

Hoolimata neist meetmetest, asjaolust, et toidu raiskamise negatiivsest mõjust ja tagajärgedest teatakse üha rohkem, ELi ja liikmesriikide tasandil võetud poliitilistest kohustustest ning pärast 2015. aasta ringmajanduse tegevuskava rakendatud ELi meetmetest, ei vähene toidujäätmete teke piisavalt, et teha märkimisväärseid edusamme kestliku arengu eesmärgi 12.3 täitmiseks. Hoolimata jäätmete raamdirektiivist tulenevatest kehtivatest õiguslikest kohustustest ja komisjoni tugitegevusest on ELi liikmesriikide seni võetud meetmed erinevad ega ole võimaldanud toidujäätmete kogust oluliselt vähendada.

Seetõttu on järgmine vajalik samm kehtestada sihtmäärad. Käesoleva ettepaneku konkreetsed eesmärgid on esiteks anda liikmesriikidele selge vastutus selle eest, et kiirendada oma territooriumil toidujäätmete vähendamist toidutarneahelas ja kodumajapidamistes ning teha seega kindel panus kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamisse, ning teiseks tagada kõigi liikmesriikide piisav ja järjepidev tegevus toidujäätmete vähendamiseks, järgides esirinnas olijate eeskju.

See peaks andma kõigile liikmesriikidele tuge astuda ambitsioonikaid samme, võttes kõige tulemuslikumaid meetmeid, mis on kohandatud riigi olukorrale, ning püüda toetada tarbijate käitumise muutumist ja tugevdada meetmete koordineerimist kogu toidu väärtusahelas osalejate vahel ja muude teemaga seotud osalistega (nt akadeemiliste ringkondade, valitsusväliste organisatsioonide, finantsasutuste ja sotsiaalmajanduses osalejatega).

Lisaks valiti toidujäätmed Euroopa tuleviku konverentsi tulemusel esimeseks teemaks ELi kodanike paneelarutelul arutamiseks. Kodanike paneelarutelu tulemusel koostatud soovitusel toetavad komisjoni tööd ning aitavad liikmesriikidel välja töötada riiklikke strateegiaid ja tegevuskavasid toidujäätmete vältimiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Muudatusettepanek on kooskõlas jäätmete raamdirektiivi artikli 11 lõikega 1, mille kohaselt peavad liikmesriigid seadma 1. jaanuariks 2025 sisse tekstiili liigiti kogumise. Ettepanekuga kehtestatakse laiendatud tootjavastutus ja muud poliitikameetmed, millega soovitakse toetada vajalikku rahastamist ning ühtlustada teavet ja lähenemisviise, mis on seotud kogumis-, sortimis-, korduskasutamise-, korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtutaristuga, mis saab liigiti kogumise kohustuse jõustudes vajalikuks.

Jäätmete raamdirektiivi artikli 9 lõike 6 kohaselt peab komisjon 31. detsembriks 2023 analüüsima andmeid, mille liikmesriigid on esitanud toidujäätmete kohta, et teha kindlaks, kas on võimalik kehtestada kogu liitu hõlmav 2030. aastaks saavutatav toidujäätmete vähendamise sihtmäär, ning esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on

⁴² Näiteks [Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti \(HaDEA\) 2022. aasta projektikonkurss, et aidata sidusrühmadel võtta meetmeid toidu raiskamise vastu.](#)

⁴³ European Commission, Food Safety, *EU Code of Conduct on Responsible Food Business and Marketing Practices*, 2021.

kohasel juhul lisatud seadusandlik ettepanek. Sihtmäärade seadmine peaks tugevdama jäätmete raamdirektiivi artikli 9 lõike 1 kehtivaid sätteid, mille kohaselt peavad liikmesriigid võtma meetmeid, et vähendada toidujäätmeid kogu toidutarneahelas.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi tekstiilstrateegias käsitletakse tekstiili tootmist ja tarbimist ning tunnustatakse tekstiilisektori tähtsust. Selles on esitatud 2030. aastani ulatuv tekstiilivisioon, mille eesmärk on, et tekstiiltooted on pika kasutuseaga ja ringlussevõetavad, suures osas valmistatud ringlussevõetud kiududest, ohtlike ainete sisalduseta ning toodetud sotsiaalõigusi ja keskkonda austades, ning osutab vajadusele tagada tootjate vastutus kogu väärtusahela ulatuses, vajadusele, et oleks piisav uuenduslik kiust-kiuks ringlussevõtu suutlikkus ning vajadusele viia tekstiiltoodete põletamine ja prügilasse ladestamine miinimumini. Jäätmekäitluse seisukohast on eriti asjakohane see, et ELi tekstiilstrateegias kuulutati välja ühtsed ELi laiendatud tootjavastutuse eeskirjad tekstiili kohta ja majandusstiimulid toodete kestlikumaks muutmiseks (keskkonnahoidlikkust arvestav tasude kohandamine). Lisaks toodi strateegias esile komisjoni eesmärk lahendada tekstiilijäätmete ekspordiga seotud probleeme ning edendada inimväärset tööd kogu maailmas üleilmseks õiglaseks üleminekuks ja kestlikuks taastumiseks⁴⁴.

Käesoleva algatusega soovitakse samuti toetada ringmajanduse tegevuskava eesmärki märkimisväärselt vähendada 2030. aastaks tekkinud jäätmete üldkogust ja vähendada (ringlusse mitte võetavate) olmejäätmejääkide kogust poole võrra. Pakendite ja pakendijäätmete direktiivi läbivaatamise eesmärk on vähendada pakendijäätmete teket. Käesolev algatus ja pakendite ja pakendijäätmete direktiivi läbivaatamine kokku katavad rohkem kui 65 % kõigist tekkinud olmejäätmetest (pakendid ning toidu- ja tekstiilijäätmed) ning aitavad seega täita jäätmete raamdirektiivi üldeesmärki ja Euroopa rohelist kokkulepet.

Komisjoni ettepanek jäätmesaadetiste määruse kohta⁴⁵ võeti vastu 17. novembril 2021 ja käesoleva ettepaneku vastuvõtmise ajal läbirääkimised veel kestavad. Määruse ettepanekuga soovitakse tagada, et EL ei kannaks oma jäätmeprobleeme üle kolmandatesse riikidesse, ning hõlbustada ringlussevõtu eesmärgil tehtavaid saadetiste vedusid ja pärssida samas kõrvaldamise eesmärgil tehtavaid vedusid. Meetmed hõlmavad ka kriteeriume, millega paremini eristada segatud ja segamata jäätmeid ning kasutatud ja jäätmeteks muutunud kaupu, ning sellised kriteeriumid võidakse kehtestada ka tekstiili kohta. Tehtud on ka ettepanek kehtestada rangem kord OECDsse mittekuuluvatesse kolmandatesse riikidesse ekspordimiseks ning kohustus auditeerida kolmandates riikides asuvate taaskasutamisrajatiste tegevust. Samuti on välja pakutud meetmed, et tugevdada jäätmesaadetisi käsitlevate eeskirjade täitmise tagamisega seotud jõupingutusi, sealhulgas tekstiilijäätmete valdkonnas. Jäätmesaadetiste määruse ettepaneku mõju on võetud hindamisel arvesse. Lisaks eristatakse materjalisaadetisi käsitlevates meetmetes (meetmed 2.6 ja 2.9) tekstiili, mis on mõeldud korduskasutamiseks ega ole enam jäätmed (ja mille suhtes ei kohaldata seetõttu jäätmesaadetiste määrust), ning tekstiili, mis on jäätmed ja mida ettepanekus esitatud meetmed puudutavad otseselt.

Kavandatud kestlike toodete ökodisaini määrusega⁴⁶ luuakse raamistik, mille alusel kehtestada ökodisaininõuded konkreetsete tooterühmade jaoks, et oluliselt parandada nende

⁴⁴ COM(2022) 66 final.

⁴⁵ COM(2021) 709 final.

⁴⁶ COM(2022) 142 final.

ringlust, energiatõhusust ja muid keskkonnasäästlikkusaspekte. Ökodisaininõuded võivad olla jäätmetekke vältimise ja kvaliteetse ringlussevõtu seisukohast väga tähtsad, sest need võivad aidata parandada toodete vastupidavust, parandatavust, ringlussevõetavust ja ringlussevõetud materjali sisaldust. Selliste nõuete väljatöötamine võib olla ka aluseks, millele tuginedes kehtestada ühtlustatud rahalised sissemaksed laiendatud tootjavastutuse süsteemidesse. Tekstiili ökodisaini nõuded peaksid olema kehtestatud 2025. või 2026. aastaks. Peale uute ökodisaininõuete kehtestatakse kestlike toodete määrusega meetmed, et võidelda tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise vastu. Esiteks on ettepaneku kohaselt kavas kehtestada nõue, et suurettevõtjad peavad tegema üldsusele teatavaks, kui palju ja milliseid tarbijale mõeldud müümata tooteid nad kõrvaldavad. Meetme mõte on kasutada mainet motivaatorina selle tava järgimisest hoiduma ning ühtlasi peaks see aitama luua tõendibaasi selle kohta, kui ulatuslikult tarbijale mõeldud müümata tooteid hävitatakse. Teiseks sisaldab kestlike toodete määrus volitust võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega keelatakse hävitada konkreetsetesse rühmadesse kuuluvaid tarbijale mõeldud müümata tooteid, näiteks tekstiili, võttes arvesse üldisest teatavakstegemiskohustusest tulenevat teavet. Muud olulised liidu poliitikameetmed on tekstiiltoodete märgistamise määrus⁴⁷ ning kemikaalide registreerimise, hindamise, autoriseerimise ja piiramise (REACH) määrus⁴⁸.

Toidujäätmete vähendamise õiguslikult siduvad sihtmäärad aitavad saavutada mitut muud ELi poliitikaeesmärki, nimelt vähendada kasvuhooonegaaside heidet ning seega aidata täita 2030. aasta kliimaeesmärgi kava kohast ELi eesmärki saada 2050. aastaks kliimanetraalseks ja vähendada 2030. aastaks kasvuhooonegaaside heidet netoarvestuses vähemalt 55 %⁴⁹. Kui toidujäätmeid vähendatakse, kasutatakse ka maad kestlikumalt ning väheneb mere eutrofeerumine ja veenappus, mis vastab strateegias „Talust taldrikule“ seatud eesmärgile luua kestlik toidusüsteem.

Strateegia kohaselt tuleb kehtestada võrdlusalus toidujäätmete koguse jaoks, võttes arvesse liikmesriikide esitatud uusi andmeid, ja õiguslikult siduvad sihtmäärad kogu ELis toidujäätmete vähendamiseks 2023. aastaks.

Biomajanduse strateegias⁵⁰ kutsutakse üles biojäätmete vooge korduskasutama, vähendama ja ringlusse võtma. Toidujäätmete vähendamine aitab rakendada strateegia keskseid põhimõtteid, nagu ringmajandus, biomassi astmeline kasutamine ja jäätmehierarhia järgimine.

Turismi üleminekujuhistes,⁵¹ mis avaldati 2022. aasta veebruaris, on ühe olulise meetmena toodud toidujäätmete vähendamine külalismajandussektoris. Liikmesriigid võtsid 2022. aasta detsembris vastu nõukogu järeldused Euroopa turismi tegevuskava 2030 kohta,⁵² milles kutsuti komisjoni ja liikmesriike üles toetama suuremat ringlust turismiteenuste osutamisel, sealhulgas toidujäätmete vallas.

Toidujäätmed on ka kindlaks tehtud ka kui üks peamisi tegureid, mis mõjutab toiduga kindlustatust nii pakkumise kui ka nõudluse poolelt⁵³. Toidujäätmete vähendamine võib aidata muuta toidusüsteemid ja toiduga kindlustatuse üldisemalt vastupanuvõimelisemaks, sest see

⁴⁷ ELT L 272, 18.10.2011, lk 1.

⁴⁸ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.

⁴⁹ COM(2020) 562 final.

⁵⁰ COM(2012) 060 final.

⁵¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

⁵² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/et/pdf>.

⁵³ SWD(2023) 4 final, „Drivers of food security“.

muudab tarneahela tõhusamaks ja tootlikkuse paremaks ning toidu taskukohasemaks. Kui toidusüsteemid muudetakse tõhusamaks ja toetatakse tarbijate käitumise muutmist, et vältida tarbetut toidu äraviskamist, saab sama koguse toidu tootmisega ära toita rohkem inimesi. Toidujäätmete vähendamine võib seega aidata rahuldada eeldatavasti kasvavat nõudlust toidu järele ja tagada samal ajal, et toidusüsteem toimib planeedi võimaluste piires. Peale selle võib toidukao ja -jätmete vähendamine aidata vähendada toiduhindu ja seega parandada majanduslikku juurdepääsu toidule.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping)⁵⁴ artikliga 192 on antud ELile õigus võtta keskkonnapoliitika valdkonnas meetmeid, et säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti, kaitsta inimese tervist, aidata tagada loodusvarade heaperemehelik ja mõistlik kasutamine, ning edendada meetmeid rahvusvahelisel tasandil, et tegeleda piirkondlike ja üleilmsete keskkonnaprobleemidega.

Käesoleva ettepanekuga muudetakse sihipäraselt jäätmete direktiivi 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), mis on ainus õiguslik vahend tekstiilijäätmete tekke vältimise ja nende käitlemise reguleerimiseks ning mis põhineb ELi toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1. Kuigi tekstiiltooteid reguleeritakse mitme õigusaktiga (nt REACHi määrus ja tekstiiltoodete määrgistamise määrus), on jäätmete raamdirektiiv ainus õigusakt, millega reguleeritakse tekstiilijäätmete käitlemise kõiki aspekte, sealhulgas erikohustusi liigiti kogumise tagamiseks, töötlemist ning aruandlusnõudeid.

Jäätmete raamdirektiivi sihipärase muutmisega täiendatakse neid kehtivaid nõudeid, et kõrvaldada kindlakstehtud regulatiivsed tõkked ning turutõrked, muutes need sätted selgemaks, täpsemaks ja ühtlustatumaks, et jätta vähem võimalusi riikidevahelisteks erinevusteks ning luua tekstiili korduskasutamise ja ringlussevõtu taristu laiendamise tingimused. Tekstiili jaoks laiendatud tootjavastutuse kohustuste kehtestamisega järgitakse aga ELi õiguses sätestatud miinimumnõudeid ja soovitakse ühtlustada nõudeid. Selle eesmärgi saavutamiseks antakse ka komisjonile õigus võtta vastu üksikasjalikumad eeskirjad rakendusaktide kaudu. Konkreetsete meetmete kohaldamise täpsed kuupäevad määratakse kindlaks vastavalt nende rakendamise teostatavusele ja sellele, kui palju aega on kohustustega hõlmatud sidusrühmadel kohanemiseks vaja.

Toidujäätmete valdkonnas tuginetakse jäätmete raamdirektiivi sihipärasel muutmisel kehtivatele nõuetele ning käsitletakse olulisi aspekte, mis on seotud toidujäätmete tekke vältimisega (toidujäätmete määratlus ja ühtne toidujäätmete mõõtmise meetodika, liikmesriikide kohustused vähendada toidujäätmeid toidutarneahela igas etapis ning jälgida nende kogust ja anda selle kohta aru, riiklike toidujäätmete tekke vältimise programmide koostamine) ja toidujäätmete käitlemisega (nt liigiti kogumine).

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Arvestades, et tekstiili väärtusahel on majanduslikust, keskkonnavalasest ja sotsiaalsest seisukohast piiriülest laadi, on tekstiili müük, tarbimine ja olemusliku lõpus käitlemine lahutamatu seotud ühtse turu ja üleilmsete väärtusahelate toimimisega. Suur sõltuvus

⁵⁴ ELT C 326, 26.10.2012, lk 47.

toormest näitab, kui oluline on edendada ringmajanduse ärimudeleid, et vähendada esmase toorme kasutamist ja aidata leevendada sellega kaasnevat negatiivset keskkonna välismõju.

Kogumis-, sortimis- ja ringlussevõtusüsteeme tuleb laiendada, et olla valmis peatseks liigiti kogumise kohustuseks ja selle täielikuks rakendamiseks, arvestades et mitmesugused regulatiivsed ja turutõrked, mis mõjutavad kõiki liikmesriike ja tekstiili väärtusahelas osalejaid, ei lase praegu tagada piisavat kogumis-, sortimis- ja ringlussevõtusuutlikkust. Kui puudub ühtne ELi lähenemisviis tekstiili käitlemisele, võib see tekitada või veelgi süvendada regulatiivset killustatust ning jäätmel- ja materjalivoogude häireid ning seega takistada tekstiili (toodete ning kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili) piiriülest liikumist ning kooskõlastatud tegevust ja kiireid investeeringuid kogu ELis. Kui põhimõtet „saastaja maksab“ järgitakse tekstiili valdkonnas kehtivate riiklike laiendatud tootjavastutuse süsteemide kaudu erinevalt, on suur oht, et regulatiivne killustatus ja halduskoormus suureneb tööstusharu sidusrühmade jaoks veelgi. Piiriülest keskkonna välismõju, sealhulgas kasvuhoonegaaside heidet ning tekstiiltoodete (ja muu kauba ettekäändel väljaviidavate jäätmel) ekspordi kolmandatesse riikidesse saab tulemuslikumalt käsitleda ELi meetmetega, eelkõige seetõttu, et peamised probleemipõhjused on seotud regulatiivsete puudustega, mis tulenevad ühtlustatud määratluste puudumisest ja regulatiivsest killustatusest ning rahastamispuudujäägist, mis puudutab kõiki liikmesriike.

Kõik liikmesriigid tekitavad toidujäätmeid, mis tekitab märkimisväärset piiriülest keskkonna välismõju. Toidu tootmine, ladustamine, vedu ja töötlemine ning toidujäätmel kõrvaldamine põhjustab ELis keskkonna- ja kliimamõju (nt kasvuhoonegaaside heide ning mõju maakasutusele, elurikkusele, veekasutusele ja eutrofeerumine). Lisaks võib ELi imporditava toidu tootmine avaldada märkimisväärset üleilmset keskkonna- ja kliimamõju.

Toidujäätmeid on vaja kogu ELis ühtemoodi vähendada, tagamaks et igas liikmesriigis kasutatakse loodusvarasid kaalutletult ja mõistlikult ning vähendatakse negatiivset mõju kliimale, elurikkusele ja loodusvarade kasutamisele ning tuuakse seega kasu riigipiiridest väljaspoolgi. Oluline on ka see, et kuna toidujäätmel vähendamine muudab toidusüsteemi tõhusamaks, aitab see kaasa ka toiduga kindlustatusele kogu ELis.

Toiduga kaubeldakse ELi turul laialdaselt ning piiriüleselt tegutsevad toidukäitlejad vajavad eeldatavate ambitsioonide osas kindlust ja selgust, et kavandada toidujäätmel tekke vältimisega seotud investeeringuid ja meetmeid. Koordineeritud lähenemisviis ELi tasandil võib tagada usaldusväärsust ja järjepidevust ning seega aidata toidukäitlejatel kasutusele võtta uusi ärimudeleid, et kiirendada toidujäätmel vähendamist terves toidu väärtusahelas.

Hoolimata rahvusvahelisel, ELi ja liikmesriikide tasandil võetud poliitilistest kohustustest, jäätmel raamdirektiivis sätestatud kehtivatest õiguslikest nõuetest ning komisjoni tugitegevusest on liikmesriikide tegevus toidujäätmel valdkonnas olnud ebahühtlane ja on üldiselt ebapiisav, et käsitleda kindlakstehtud probleeme ning tarbijatele, ettevõtetele ja ühiskonnale tervikuna tekkivaid majanduslikke, keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid tagajärgi. See, kui palju liikmesriikide jõupingutused toidujäätmel tekke vähendamisel erinevad ning kui erinevat panust oodatakse toidukäitlejatelt, näitab, et on vaja koordineeritumaid ja ühetaolisemaid meetmeid ELi tasandil, et teha edusamme sellises ulatuses ja tempos, mis on vajalik kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamiseks.

Eeldatavasti peaks see, kui liikmesriikidele kehtestatakse 2030. aastaks täidetavad õiguslikult siduvad toidujäätmel vähendamise sihtmäärad, aitama nii liikmesriikides kui ka nende vahel jõulisemalt kindlaks teha ja laiendada tulemuslikke strateegiaid, et ühtlustada toidukäitlejate

panust, eelkõige piiriülestes tarneahelates, aidata tagada, et kõik liikmesriigid tegelevad järjepidevalt ja samal ajal toidujäätmete tekke põhjustega (nii turul kui ka käitumises) kooskõlas meetmetega, mida seni on võtnud vaid vähesed eestvedajad, ning kiirendada toidujäätmete tekke vältimiseks tulemuslike riiklike strateegiate väljatöötamist heade tavade levitamise ning toidujäätmete tekke vältimist puudutava ELi teadmistebaasi edasise tugevdamise kaudu.

Sihtmäärade seadmine ELi jäätmealastes õigusaktides on poliitikavahend, mis nõuab liikmesriikidelt meetmete võtmist ning jätab liikmesriikidele samas täie paindlikkuse vajalike meetmete valimisel. Liikmesriigid saavad seega valida poliitikavahendid, mis on nende territooriumil olevat konkreetset olukorda arvestades kõige tulemuslikumad ja tõhusamad.

- **Proportsionaalsus**

Jäätmete raamdirektiivi regulatiivne lähenemisviis ühtlustada jäätmekäitluse teatavad elemendid (mõisted, jäätmehierarhia rakendamise kvantitatiivsed või kvalitatiivsed eesmärgid, põhimõtte „saastaja maksab“, aruandlusnõuded) ning jätta võimalus võtta riigisiseseid ja kohalikest vajadustest lähtuvaid rakendusmeetmeid (jäätmekäitluse kavandamine ja jäätmelubade andmine) on kooskõlas põhimõttega, et ELi tasandi meetmed piirduvad vaid sellega, mis on rangelt vajalik.

Tekstiilijäätmete käitlemisega seotud lähenemisviiside suurem ühtlustamine sellistes aspektides nagu hõlmatud tekstiil, selged määratlused, saadetiste ja töötlemise miinimumnõuded jäätmehierarhia rakendamiseks, tekstiilikogumissüsteemide korralduslikud elemendid ning koormuse jagamine annaks õiguskindluse selleks, et asjaomased sidusrühmad kogu tekstiili väärtusahelas (liikmesriigid, sotsiaalsed ettevõtted, jäätmekäitlejad, tootjad, muud ettevõtjad, elanikud) saaksid võtta vajalikke kooskõlalisi meetmeid, mis võimaldavad investeerida kõikjal ELis taristu arendamisse, et maksimeerida korduskasutamist ja ringlussevõttu. Neile osalejatele on olukord majanduslikult tasuv tänu mastaabisäästule ja väiksematele nõuete täitmise kuludele, mis tuleneb sellest, et järgida tuleb vaid üht kogu ELis kehtivat ühetaolist regulatiivset lähenemisviisi, mis aga nõuab ELi tasandi meetmeid. Ühtne lähenemisviis rahastamislünga kõrvaldamiseks selle kaudu, et kehtestatakse ühised eeskirjad laiendatud tootjavastutuse kohta, vähendades ühtlasi muid regulatiivseid tõkkeid, mis takistavad seda, et tekstiilijäätmed oleksid sortimissisendi ja -väljundi saamiseks ning saadetiste sortimise, korduskasutamise ja ringlussevõtu eesmärgil üle riigipiiride saatmiseks ühtlasemad, vähendaks märkimisväärselt tööstusharu ja VKEde majanduslikku koormust, kuid säilitaks samas nende konkurentsivõime. Tuleb ka märkida, et kuna tekstiilisektor koosneb 99 % ulatuses VKEdest, täidetak laiendatud tootjavastutuse kohustusi ühiselt, kasutades tootjavastutusorganisatsioone, kes täidavad seda kohustust ettevõtjate nimel, mis vähendab oluliselt nende halduskoormust. Sellega kaasnevat keskkonnakvaliteedi paranemist võib pidada tähtsaks kaasnevaks kasuks. Et VKEdele avalduvat mõju veelgi vähendada, on mikroettevõtjad (kus on kuni 10 töötajat ja keda on 88 % kõigist sektori ettevõtetest) laiendatud tootjavastutuse kohustusest vabastatud, mis kahandab oluliselt halduskoormust ja mõju VKEdele.

Tekstiilisektoris tegutsevad valdavalt VKEd. Mikroettevõtjaid on sektoris umbes 88 %. Ettepanek on spetsiaalselt koostatud nii, et võimalikult vähendada finants- ja haldusmõju mikroettevõtjatele, eelkõige vabastades kõik mikroettevõtjad laiendatud tootjavastutuse kohustusest. Kõigile ülejäänud VKEdele (st neile, kes ei ole mikroettevõtjad) laiendatud tootjavastutus kehtiks. Samal ajal ja erinevalt varasemast toetataks aga korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks antava toetusega ka laiendatud tootjavastutuse kohaldamisalasse kuuluvaid VKEsid (st neid, kes ei ole mikroettevõtjad), tagades, et saada on rohkem rahastust ning turul

on püsivamalt saadaval korduskasutatavast ja ringlussevõetavast tekstiilist koosnev lähtematerjal.

Toidujäätmete puhul ei kehtestata toidujäätmete vähendamise sihtmäärade kavandatud seadmisega uusi meetmeid ELi tasandil. Sihtmäärade seadmisega jäetakse liikmesriikidele vabadus valida kõige tulemuslikumad meetmed, mis on kohandatud riigi olukorrale. Liikmesriigid ei pea toidujäätmete vähendamise valdkonnas võtma uusi meetmeid võrreldes sellega, mis on jäätmete raamdirektiiviga juba kehtestatud (st toidujäätmete vähendamine toidutarneahela igas etapis, toidujäätmete tekke vältimise programmide koostamine, vastavate meetmete rakendamine, edusammude jälgimine ja nende kohta aruandmine). Lisaks on liikmesriigid alates kestliku arengu tegevuskava vastuvõtmisest 2015. aastal juba võtnud kohustuse võtta meetmeid toidujäätmete vähendamiseks, et aidata saavutada kestliku arengu eesmärk 12.3, mis on tegelikult mittesiduv püüdluslik eesmärk.

Juhtivate riikide kogemused näitavad, et meetmed, mida valitsused seni on rakendanud, põhinevad toidutarneahelas tegutsevate ettevõtjate vabatahtlikul osalemisel ühistes tegevuskavades, mille eesmärk on saavutada ühine toidujäätmete vähendamise eesmärk. Praegu pakutakse ELi tasandil rahalist toetust (meetmetoetuste kujul), et toetada sidusrühmi konkreetsete sammude astumisel toidujäätmete mõõtmise ja vältimise parandamiseks. Toetused, mida komisjon on seni rakendanud ühtse turu programmi alusel, on eelkõige olnud suunatud VKEdele, et rahuldada nende erivajadusi ning toetada parimate tavade väljakujundamist ja levitamist.

ELi platvormi (sh selle allrühmade) ning spetsiaalse veebisaidi (ELi toidukao ja toidujäätmete vältimise keskuse) kaudu jätkatakse teadmiste, parimate tavade, vahendite, suuniste ja kogemuste vahetamist.

Kokkuvõttes ei lähe kavandatud meetmed kaugemale sellest, mis on vajalik, et tagada õigusnormidele vastavus ja ühtlasi ka keskkonnakaitse.

- **Vahendi valik**

Eespool toodud selgitusi arvestades on jäätmete raamdirektiivi muutmise direktiiv õige vahend. See võimaldab teatavaid elemente ühtlustada, kuid jätab samas liikmesriikidele võimaluse võtta direktiivi ülevõtmisel arvesse riigi eripärasid.

Jäätmete raamdirektiiv on ainus õiguslik vahend tekstiilijäätmete tekke vältimise ja nende käitlemise reguleerimiseks ning see põhineb ELi toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1. Kuigi tekstiiltooteid reguleeritakse mitme õigusaktiga (nt REACHi määrus ja tekstiiltoodete märgistamise määrus), on jäätmete raamdirektiiv ainus õigusakt, millega reguleeritakse tekstiilijäätmete käitlemise kõiki aspekte, sealhulgas erikohustused liigiti kogumise tagamiseks, töötlemine ning aruandlusnõuded.

Jäätmete raamdirektiivis on määratletud ka toidujäätmed ja sellega reguleeritakse neid. Ehkki mitmed üksikud meetmed, mis võivad aidata toidujäätmeid vähendada, on reguleeritud õigusaktidega, milles käsitletakse toiduturu toimimist, toiduohutust või tarbijatele toidualase teabe andmist liidu tasandil, on üldine õigusraamistik, milles käsitletakse toidujäätmete tekke vältimist ning mis hõlmab ka toidujäätmete tekke seiret ja sellekohast aruandlust ning riiklike toidujäätmete tekke vältimise programmide kavandamist, sätestatud jäätmete raamdirektiivis.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Järeelhindamised**

Järeelhindamisi ei tehtud, sest jäätmete raamdirektiivi muudeti viimati alles 2018. aastal. Seetõttu oleks olnud ennatlik teha järeelhindamine hiljutistele muudatustele, mille täielik toime ei ole veel avaldunud. Lisaks nähakse jäätmete raamdirektiiviga ette konkreetsete jäätmevoogudega seotud konkreetsete läbivaatamisklauslid, mis tähendaks kehtivate sätete mõju analüüsi.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Konsultatsioonimeetod ja -strateegia esitati tagasisidekorjes ettepaneku kohta „Jäätmekäitluse keskkonnamõju – ELi jäätmete raamdirektiivi läbivaatamine“⁵⁵ ning esialgses mõjuhinnangus ettepaneku kohta vaadata läbi jäätmete direktiivi 2008/98/EÜ toidujäätmete vähendamise sihtmäärade osas⁵⁶. Kuna nende kahe ettepanekuga sooviti muuta sama õigusakti samal õiguslikul alusel, otsustati need ühendada. Seepärast hõlmas 2022. aasta mais–augustis toimunud avalik konsultatsioon mõlemat jäätmevoogu.

Tekstiiljäätmed

Komisjon sai tagasisidekorjele 197⁵⁷ vastust. Vastajad asusid 25 riigis, millest neli on väljaspool ELi: 65 vastanut oli Belgiast, mis kajastab tööstusharu kutseorganisatsioonide ja vabaihingute arvu selles riigis, 23 oli Saksamaalt, 16 Prantsusmaalt, 14 Madalmaadest ning 12 Itaaliast.

Konsultatsiooni tulemused näitasid, et üldiselt toetatakse vajadust parandada tekstiilikäitlust kooskõlas jäätmehierarhiaga, ning soovitakse regulatiivseid meetmeid, et käsitleda praegusi jäätmekõrvaldamist soodustavaid turutõrkeid. Üldiselt, sh asjaomase tööstusharu seas toetati seda, et võetaks kasutusele laiendatud tootjavastutuse süsteemid kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab. Samas väljendati aga suurt soovi võimalikult suure ühtlustamise järele, et piirata mõju valdavalt VKEdest koosnevale tööstusharule, eelkõige et tagada laiendatud tootjavastutuse tasude kohandamise nõuete rakendamisel täielik kooskõla tekstiiltoodete ökodisaini nõuetega kestlike toodete ökodisaini määruse alusel. Ringlussevõtutööstuse esindajad märkisid, et vastavate tekstiili ringlussevõtu süsteemide puhul on vaja asjakohaseid üleminekuperioode, et luua sisendi kvaliteedi tagamiseks vajalik ringlussevõtusutlikkus ja -süsteemid. Ringlussevõtul valmistab probleeme praegune rõivadisain, kus kasutatakse segakoostisega tekstiili, samuti see, et puudub automaatse sortimise tehnoloogia ja suutlikkus, mida on vaja, et lähtematerjali ringlussevõtuks ette valmistada. Korduskasutamise ja vabaihingute valdkonna sidusrühmad mainisid tõendeid selle kohta, kuidas kasutatud rõivad aitavad vähendada tekstiilijäätmeid ning et korduskasutamise tagamiseks tuleb liigiti koguda ka kasutatud tekstiili, mitte ainult jäätmeteks muutunud tekstiili. Tekstiilitööstuse esindajad rõhutasid ka sotsiaal-majanduslikku ja keskkonnakasu, mida toovad ringmajanduse ärimudelid, nt tekstiili laenutamine, et pikendada tekstiili kasutusiga võrreldes ostetud

⁵⁵ Euroopa Komisjon, avaldage arvamust, avaldatud algatused, jäätmekäitluse keskkonnamõju – ELi jäätmete raamdirektiivi läbivaatamine, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13225-Jaatemkaitluse-keskkonnamoju-ELi-jaatmete-raamdirektiivi-labivaatamine_et.

⁵⁶ Euroopa Komisjon, avaldage arvamust, avaldatud algatused, toidujäätmete vähendamise eesmärgid, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13223-Toidujaatmete-vahendamise-eesmargid_et.

⁵⁷ Saidil „jäätmekäitluse keskkonnamõju – ELi jäätmete raamdirektiivi läbivaatamine“ (europa.eu), on märgitud 198, sest üks on dubleeritud elektroonikaromude foorumilt.

tekstiiliga. Mitmesuguste sidusrühmade sidusrühmad rõhutasid, kui oluline on tagada, et kasutatud tekstiili ja jäätmeteks muutunud tekstiili käsitatakse ühtemoodi, et selliseid materjale oleks lihtsam üle piiride vedada ja et võidelda kasutatud toodeteks maskeeritud ebaseaduslike jäätmesaadetiste vastu ning eeskätt et käsitleda teatavate sidusrühmade väljendatud muresid seoses eksporditud kasutatud ja jäätmeteks muutunud, eelkõige sortimata tekstiili keskkonnahoidliku töötlemisega. Samamoodi väljendasid paljud sidusrühmad suurt soovi ühtlustada tekstiili määratlusi ning laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvate toodete valikut ja laiendatud tootjavastutuse põhielemente, eelkõige selleks, et vähendada turu ja õigusliku killustatuse ohtu ning halduskoormust, arvestades et mitu riiki kaaluvad laiendatud tootjavastutuse süsteemide kasutuselevõttu.

2022. aasta 24. maist kuni 24. augustini toimus avalik konsultatsioon, et koguda lisatõendeid võrdlusaluse kohta, arvamusi ja seisukohti tekstiilijäätmetega seotud küsimuste ning alternatiivsete meetmete teostatavuse ja võimaliku mõju kohta, samuti parimate tavade näiteid ja arvamusi võimalike meetmete subsidiaarsuse kohta. Kokku saadi 731 nõuetekohast vastust⁵⁸. Lisaks esitasid 207 vastajat kirjalikud seisukohad. Vastajad olid peamiselt ettevõtjad/äriorganisatsioonid ja ettevõtjate ühendused (40 %, 299 vastust) ning ELi kodanikud (36 %, 255 vastust). Vastanutest 94 % (693 vastust) asuvad ELis ning neist enamik Belgias (16 %, 119 vastust)⁵⁹, Saksamaal (13 %, 96 vastust), Itaalias (11 %, 82 vastust) ja Prantsusmaal (8 %, 63 vastust).

Väärrib rõhutamist, et tekstiilijäätmed on jäätmeliik, mis valmistab konsultatsioonis osalenud vastajatele kõige vähem muret – muret valmistavaks pidas seda vaid 63 % ettevõtjatest ja ettevõtjate ühendustest. Ülejäänud sidusrühmad (ELi kodanikud, vabaühendused ja ametiasutused) väljendasid selles küsimuses suuremat muret. Rohkem kui pooled vastanutest nõustusid või nõustusid täielikult, et nad osalevad tekstiilijäätmete liigiti kogumises, kusjuures tulemused sõltusid sellest, millise sidusrühmade rühma kohta need käisid. Kõige rohkem osalevad tekstiilijäätmete kogumises ELis kodanikud, seejärel ametiasutused ning kõige vähem vabaühendused ning ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused. Ent vaid 40 % ametiasutustest, 32 % ettevõtjatest ja ettevõtjate ühendustest, 28 % ELi kodanikest ning 24 % vabaühendustest nõustusid või nõustusid täielikult (221 vastust), et nad on rahul oma elukohas kasutusel oleva tekstiilijäätmete kogumise süsteemiga.

Tekstiilijäätmete valdkonna kohta esitati ligi 30 kirjalikku seisukohta, millest umbes pooled saadi VKEdelt või neid esindavatelt organisatsioonidelt. VKEd osutasid sellele, et praegu ei ole ulatuslikku kava tekstiilijäätmete töötlemiseks. Nad rõhutasid vajadust edendada vastupidavat ja kvaliteetset tekstiili, parandada tekstiili korduskasutamist, valmistada seda võimaluse korral ette korduskasutamiseks ning laiendada piisavat korduskasutamiseks sortimise, ringlussevõtu ja töötlemise taristut. Samuti soovitasid nad muuta tekstiilide disaini ja nende tarbimise harjumusi ning vähendada tekstiilijäätmete kogust ambitsioonika jäätmepoliitika abil. Samu seisukohti tekstiili vastupidavuse ja korduskasutamise ning sortimis- ja ringlussevõtusuutlikkuse kohta jagas ringlussevõtutööstus, kes märkis ka seda, et arendada tuleks ringseid ja sotsiaalseid tekstiili väärtusahelaid.

Soovitati seada kvantitatiivsed korduskasutamise ja korduskasutamiseks ettevalmistamise eesmärgid ning parandada liigiti kogumise süsteeme. VKEd märkisid, et laiendatud

⁵⁸ Kõik saadud vastused loeti nõuetekohaseks.

⁵⁹ Belgiast pärit vastajate suur arv tuleneb eeldatavasti sellest, et Brüsselis on palju organisatsioone, kes esindavad ELi institutsioonide ees eri huvirühmi, nt tööstus- ja vabaühendused ning tarbijaorganisatsioonid.

tootjavastutuse süsteemidega tuleks rakendada jäätnehierarhiat jäätmetekke vältimise ja korduskasutamiseks ettevalmistamise kvantitatiivsete eesmärkide seadmise kaudu ning tagada keskkonnanahoidlikkust arvestav tasude kohandamine ja aus konkurents ringlussevõtuturgudel, võimaldades korduskasutamiseks ettevalmistamisega tegelevatel ettevõtjatel asjaomasele jäätmeevoole juurde pääseda, ja kaasata nende süsteemide väljatöötamisse, juhtimisse ja toimimisse peamiste sidusrühmadena ka sotsiaalsed ettevõtted. Nad pooldasid ka kooskõla muude regulatiivalgatustega, nagu kestlike toodete määrus ja jäätmesaadetiste määrus, ning seda, et ühtlustada ELi tasandil kriteeriumid, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed, mida toetas ka ringlussevõtutööstus. VKEde arvates on ulatuslikuks tekstiili liigiti kogumiseks vaja suuniseid ning tarbimisjärgsete jäätmete ringlussevõtu laiendamiseks peab kiu sortimine ja eeltöötlemine olema välja kujunenud. Mõnes kirjallikus seisukohas leiti, et on vaja tekstiilijäätmete ühtlustatud määratlust.

Lisaks toimusid vestlused sidusrühmadega. 2022. aasta aprillis ja mais peeti vestlusi valitud sidusrühmadega kõigist sidusrühmade rühmadest, keskendudes kõigepealt eelkõige laiemale kohaldamisalale ning seejärel kasutatud tekstiilile ja tekstiilijäätmetele. Probleemide väljaselgitamiseks, eesmärkide paikapanemiseks ning valikuvariantide ja meetmete mõju kohta tõendite kogumiseks peeti 27 individuaalset / rühmavestlust. Sidusrühmade arvates peaks kogu ELis kehtiv laiendatud tootjavastutuse raamistik selleks, et see oleks tulemuslik, sisaldama konkreetseid elemente. Korduskasutamise, parandamise ja liigiti kogumisega seotud meetmed peavad sisaldama täitmise tagamist võimaldavaid siduvaid sihtmääri, et ergutada tootjaid ringmajandusele üle minema. Algatuse kohaldamisala osas leidsid mõned sidusrühmad, et kogumine peaks hõlmama tekstiilijäätmeid, mis on tekkinud kodumajapidamistes ning kutsealaselt, kui need on võrreldavad kodutekstiiliga, nagu riided, kodu- ja sisustustekstiil, tekstiilist valmistatud kotid ning tekstiilimanused; nad pidasid aga probleemseks jalatseid ja tehnilist tekstiili. Samuti soovitasid nad kõigepealt kohaldamisala piirata ja seda aja jooksul siis laiendada, kui taristu on olemas, ning kasutada kavandatud laiendatud tootjavastutuse süsteemi kuuluva tekstiili kindlaksmääramiseks tollitariifistiku CN-koode.

Sidusrühmad väljendasid eri seisukohti suuniste osas. Sihtmäärade osas soovitasid sidusrühmad, et need peaksid aja jooksul muutuma kõrgemaks olenevalt tarbimisest ning et tekstiilitootmisele tuleks seada täitmise tagamist võimaldavad ressursi vähendamise sihtmäärad, nt ringlussevõetud materjali sisalduse sihtmäär. Nad rõhutasid ka seda, et sihtmääri tuleks kombineerida ringlussevõtutehnoloogia laiendamisega liikmesriikides ning et korduskasutamise sihtmääradega tuleks tagada, et korduskasutamine ka tegelikult toimub. Sidusrühmade arvates on oluline arvestada, et tekstiilijäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu sihtmäärad põhineksid jäätnehierarhial.

Kasutatud tekstiili ja tekstiilijäätmete teemaliseks sihtkonsultatsiooniks olid neli sidusrühmade e-seminari, kus peeti rühmade ja väiksemate rühmade arutelusid ning kasutati ka digitaalset valgetahvli. Sihipärasemate tõendite saamiseks kasutati ka jäätmete raamdirektiivi eksperdirühma (liikmesriigid) kohtumise, vestluste ja Euroopa tuleviku konverentsi tulemusi.

Sidusrühmade konsulteerimisel kogutud teave aitas probleeme kindlaks määrata ja otsustada, millistele poliitikavariantidele keskenduda.

Toidujäätmed

Esialgse mõjuhinna raames saadi 85 vastust 17 liikmesriigist ja kahest kolmandast riigist (Ühendkuningriik ja USA). Enamik vastuseid saadi ettevõtjate ühendustelt (27), millele järgnesid vabaihendused (18, millest 12 olid keskkonnaalase suunitlusega), ettevõtjad (11), ELi kodanikud (9), tarbijad (4) ja keskkonnaorganisatsioonid (3). Tagasisidemehhanismi kaudu väljendasid oma seisukohti kuus ametiasutust (sh kolm liikmesriiki).

Üldiselt toetasid sidusrühmad ELi seadusandlikku algatust, mida peeti hädavajalikuks, et saavutada roheline kokkuleppe kliimaneutraalsuseesmärgid ja üleminek kestlikele toidusüsteemidele vastavalt strateegiale „Talust taldrikule“. Enamik sidusrühmi on nõus, et toidujäätmete vähendamise sihtmäärad peaksid hõlmama kogu tarneahelat (kajastades lõimitud toidusüsteemide lähenemisviisi) ning et tulevane ELi sihtmäär peaks olema kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 12.3. Ehkki mõned tööstusharu vastajad (kes esindasid peamiselt esmatootmist ja töötlevat tööstust) eelistavad üksnes jaemüügile ja tarbimisele suunatud sihtmäära, pooldavad teised tööstusharu sidusrühmad ja vabaihendused terviklikku lähenemisviisi, et kõigil osalejatel oleksid jagatud kohustused ja vastutus. Mitu sidusrühma rõhutas, et sihtmäärade seadmisel on vaja tugevat tõendibaasi ja võrdluslust, milles tunnustataks varajaste saavutajate jõupingutusi. Umbes kolmandikus saadud vastustest, sh peaaegu kõigi vabaihenduste hulgas sooviti suure ambitsiooniga meetmeid ja kõrget sihttasut (50 %), samas kui kolme liikmesriigi vastuses leiti, et lihtsamad või keskmised variandid on realistlikumad. Mõni sidusrühm (valitsusvälistest keskkonna- ja tarbijaorganisatsioonidest ning sotsiaalsetest ettevõtetest) soovis veel, et tulevasse seadusandlikku ettepanekusse lisataks põllumajandusettevõttes tekkiv toidukadu, samas kui esmatootjate väitel ei ole võimalik sellist kadu käsitleda (nii õiguslikel kui ka tegevuslikel põhjustel). Paljud sidusrühmad märkisid ka seda, et on vaja sidusat poliitikat ja tuleb luua toidu väärtuse kultuur, et lahendada toidusüsteemidega seotud süsteemseid probleeme.

2022. aasta 24. maist kuni 24. augustini toimunud avalik konsultatsioon puudutas nii tekstiili- kui ka toidujäätmeid. Toidujäätmete vähendamise osas nõustusid või nõustusid täielikult kõigi rühmade sidusrühmad (rohkem kui 90 %) sellega, millised on toidujäätmete vähendamise eelised, millest olulisimad on aidata vähendada keskkonnamõju ja aidata leevendada kliimamuutuste mõju. Vastajad märkisid peamiste osalejatena, kes peavad toidujäätmete vähendamiseks rohkem ära tegema, tarbijad, jaemüüjad ja muud turustajad, toidutootjad ning majutus- ja toitlustusteenuste osutajad. Vastajate arvates on kõige suuremad väljakutsed toidujäätmete vähendamisel seotud sellega, et tarbijad peavad kujundama välja uued harjumused, nt paremad toidutarbimisoskused, ning seejärel sellega, et ettevõtjad peavad toidujäätmete tekke vältimise oma tegevusse lõimima. Ametiasutused pidasid olulisemaks kui muud rühmad selle tagamist, et võetaks piisavad meetmed tempos, mis on vajalik, et täita üleilmsed kohustused vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid poole võrra. Seoses võimalike ELi meetmetega jäätmetekke vältimise parandamiseks nõustusid või nõustusid täielikult 74 % vastanutest (488 vastust) õiguslikult siduvate toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmisega, kusjuures veelgi rohkem toetasid seda ametiasutused (86 %, 25 vastust).

Avaliku konsultatsiooni käigus saadi 53 kirjalikku seisukohta, milles keskenduti toidujäätmetele või mis sisaldasid selleteemalisi arutlusi. Ettevõtjate ühendustelt laekus 26 toidujäätmete teemalisi märkusi sisaldavat kirjalikku seisukohta, mittetulundusühingutelt 12, ettevõtjatelt 8 ja ametiasutustelt 7. Enamikus kirjalikes seisukohtades toetati toidujäätmete vähendamise sihtmäärade kehtestamist, kusjuures neist kümnes pooldati kõrgeid sihtmääri (50 % vähendamine) ja kaheksateistkümnes sihtmäärade kohaldamist tarneahela kõigis etappides. Kaks äriorganisatsiooni ei nõustunud aga sihtmäärade seadmisega esmatootmisetapis, tingituna ebavõrdsest jõudude vahekorra tarneahelas ja turudünaamikast, mille üle põllumajandustootjatel ei ole kontrolli. Mitmes kirjalikus seisukohas rõhutati, et

oluline on seada esikohale suurima keskkonna- või kliimamõjuga meetmed, ning peamiselt ettevõtjate ühendused tõid esile ka pakendite rolli toidujäätmete vältimisel. Seoses meetmete ja poliitikaalgatustega, mida EL peaks võtma või tegema, mainiti kõige rohkem kuupäeva märkimise eeskirju ning teadlikkuse suurendamise ja harimisega seotud meetmeid, kusjuures mõned soovisid ka paremaid seiresüsteeme ja üks vastaja soovitas pakkuda maksusoodustusi toidu annetamiseks. Mõni sidusrühm soovitas ka toidujäätmete poliitika ja muude seotud poliitikavaldkondade (nt märgistamine, kliimameetmed, ühine põllumajanduspoliitika) omavahelist sidusust.

Andmete kogumiseks toidujäätmete tekke vältimise algatuste kohta saadeti kaks küsitlust liikmesriikide ekspertidele ja toidu väärtusahela sidusrühmadele. Mõlema küsitlusega sooviti koguda kvantitatiivseid andmeid toidujäätmete tekke vältimise algatuste kulude ja välditud toidujäätmekoguste kohta. Lisaks korraldati küsimustikule vastanute hulgast valitud sidusrühmadega (kaks ettevõtjat, üks mittetulundusühing ja üks ametiasutus) neli vestlust, et saada lisaandmeid ja -teadmisi nende tehtud algatuste kohta ja/või selgitada küsimustikega saadud teavet.

Lõpuks korraldati ELi toidukao ja toidujäätmete platvormi osalejatega neli sihtkonsultatsioonikohtumist. Platvormil osalevad rahvusvahelised organisatsioonid, ELi institutsioonid, liikmesriikide eksperdid ja toidutarneahela sidusrühmad, sh põllumajandustootjaid, tööstussektor ning valitsusvälised keskkonna-, tarbija- ja muud organisatsioonid (mh toidupangad ja muud heategevusorganisatsioonid). Toidu väärtusahelas tegutsevad erasektori organisatsioonid esindavad VKEsid nende konkreetse tegevusvaldkonnas (nt toidutootmine, jaemüük, toitlustusteenused).

Kõige sagedasem sidusrühmade tõstatatud küsimus oli toidutarneahela kõigi etappide lisamine sihtmäärade kohaldamisalasse, kuid mõned tõid esile vajaduse jälgida põllumajandusettevõttes tekkivat koristuseelset toidukadu ning see meetmetesse lõimida, vajaduse võtta arvesse toidu- ja söödaohutust (seda mainisid eriti erasektori organisatsioonid), mure seoses 2020. aasta valimisega sihtmäärade seadmise võrdlusaluseks, pidades silmas COVID-19 mõju (seda mainis mõni liikmesriik ja vabaühendus), võimaluse eristada ja arvesse võtta söödavaid ja söömiskõlbmatuid toidujäätmeid (seda mainisid erasektori organisatsioonid) ning võimaluse võtta võrdlusaluse kindlaksmääramisel arvesse liikmesriikides juba saavutatud tulemusi (seda mainisid liikmesriigid ja erasektori organisatsioonid).

Mõjuhinnangu viimistlemiseks korraldas komisjon lisaks liikmesriikide toidukao ja toidujäätmete eksperdirühma kohtumise (7. märtsil 2023) ning ELi toidukao ja toidujäätmete platvormi osalejate ning toidusüsteemide kestlikkuse nõuanderühma ühiskoosoleku (13. märtsil 2023). Arutati veelkord eespool toodud küsimusi ja anti lisatagasisidet sihtmäärade seadmisel eri poliitikavariantide kaalumise kohta.

Teave, mis koguti eespool kirjeldatud konsulteerimisel sidusrühmadega, aitas määrata kindlaks poliitikavariandid ning eelkõige otsustada seda, et sihtmäärad ei piirdu üksnes tarbimis- ja jaemüügi etapiga, vaid hõlmavad toidutarneahelat laiemalt. Sidusrühmade küsitluse käigus toidujäätmete tekke vältimise kulude kohta kogutud andmed näitasid suurt varieeruvust ja nende väärtused olid üldiselt suuremad kui kirjanduses leiduvad väärtused. Seepärast ei kasutatud neid otseselt mudelis, millega arvutati sihtmäärade makromajanduslik mõju.

Kodanike paneelarutelu

Euroopa tuleviku konverentsi järel kuulutas komisjon välja nn uue põlvkonna kodanike paneelarutelud, et pidada nõu juhuslikult valitud kodanikega enne teatavate oluliste ettepanekute tegemist Euroopa tasandil. Toidujäätmed valiti üheks teemaks esimesest kolmest, mida kodanikud arutama pidid (virtuaalmaailmate ja õpiliikuvuse kõrval), ning 2022. aasta detsembrist 2023. aasta veebruarini toimus kolm paneelarutelu. Kuigi kodanike paneelarutelu ei olnud õigusakti ettepaneku ettevalmistamiseks korraldatud konsultatsioonide osa, toetavad kodanike soovitusel⁶⁰ jätkuvalt komisjoni tööd toidujäätmete tekke vältimise valdkonnas ning neid on käesoleva seadusandliku ettepaneku koostamisel arvesse võetud. Kodanike soovitusel on ka suuniseks, mis aitab liikmesriikidel täita käesolevas ettepanekus seatud toidujäätmete vähendamise sihtmääri.

Kodanike esitatud 23 soovitusel on toodud välja vajadus kasutada laiapõhjalist toidusüsteemide lähenemisviisi, kaasates kõik osalejad ja tugedades koostööd toidutarneahelas. Seda terviklikku lähenemisviisi sisaldavad kolm teemat, mida paneelarutelu tulemusel koostatud soovitusel käsitletakse: 1) „Koostöö toidu väärtusahelas: talust taldrikule“, 2) „Toiduäri algatused“ ning 3) „Toetus tarbijakäitumise muutumisele“.

Kodanike soovitusel kajastavad kolme peamist valdkonda, milles liikmesriigid peavad meetmeid võtma, et kiirendada toidujäätmete vähendamist riigi tasandil ja saavutada tulevased sihtmäärad. Ka ELi üldine toidujäätmete tekke vältimise õigusraamistik, mis on sätestatud jäätmete raamdirektiivis, ja ELi tasandil võetavad toetusmeetmed tuginevad neile soovitusel ning toetavad liikmesriike tulevaste sihtmäärade saavutamisel.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Tekstiiljäätmed

Teadusuuringute Ühiskeskus andis mõju hindamise etappides olulise teadusliku panuse, vaadates muu hulgas läbi dokumente ja avaldades käsitletava küsimuse kohta tõendeid⁶¹.

Komisjon tellis jäätmete raamdirektiivi 2023. aasta läbivaatamisel kaalutavate poliitikavariantide mõju hindamise toetamiseks välisuuringu, milleks sõlmiti erileping nr 090202/2021/861277/ENV.B.3. Mõju hindamist toetasid ka mitu eksperti ja tehnilise abi uuringut, nagu on loetletud mõjuhindangu lisas.

Toidujäätmed

Lisaks eespool kirjeldatud esialgsele mõjuhindangule, avalikule konsultatsioonile ja sihtkonsultatsioonidele toetasid toidujäätmete valdkonna mõjuhindangut järgmised eksperdid:

- Teadusuuringute Ühiskeskus andis olulise teadusliku panuse, koostades kaks aruannet, mis sisaldasid jäätmete raamdirektiivi läbivaatamise mõjuhindangut toetavat analüüsi, eelkõige toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmise teostatavuse kohta:

⁶⁰ Euroopa kodanike paneelarutelu toidujäätmete teemal, [Lõplikud soovitusel](#), veebruar 2023.

⁶¹ [Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, „Circular economy perspectives in the EU Textile sector“](#), 2021, ja Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, „Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles“, 2023 (koostamisel).

- Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus: ettevalmistused toidujäätmete vähendamise sihtmääri käsitlevaks ELi algatuseks, 2023⁶²;
- Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus: toidujäätmete vähendamise sihtmäärade majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju hindamine. Mudelipõhine analüüs, 2023⁶³;
- Eurostat avaldas 25. oktoobril 2022 esimese spetsiaalse statistilise seire tulemused toidujäätmete koguse kohta Euroopa Liidus koos lisaselgitustega ELis tekkinud toidujäätmekoguse andmete kohta. Andmete ja meetodika kirjeldus ja tõlgendus on toodud Eurostati veebisaidi „Statistics Explained“ toidujäätmete teemalisel lehel⁶⁴. Andmeid ajakohastati viimati 2023. aasta märtsis.

- **Mõju hindamine**

Ettepanekule on lisatud mõjuhinnang. Mõjuhinnang sisaldab üldjoontes kaht eraldiseisvat osa, milles analüüsitakse eraldi toidujäätmeid ja tekstiilijäätmeid, kuna mõlemal teemal on käsitletavate probleemidega, seatud eesmärkidega ja kindlakstehtud variantidega seotud erisused, mida ei saaks sama lähenemisviisiga käsitleda.

Pärast õiguskontrollikomitee 17. märtsi 2023. aasta esialgses negatiivses arvamuses esitatud märkuste arvessevõtmist ning vajalike muudatuste ja täienduste tegemist anti mõjuhinnangule 26. mail 2023 reservatsioonidega positiivne arvamus.

Õiguskontrollikomitee üksikasjalikud märkused ja see, kuidas neid on arvesse võetud, on toodud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu I lisa 1. tabelis

Mõju hindamisel koondati analüüsiks kõik võimalikud meetmed, lähtudes väliskonsultandi tehtud tööst, sidusrühmade seminaridest, avalikust veebikonsultatsioonist ja sihtküsitlustest. Mitmekesised, kompleksed ja sageli omavahel seotud meetmed koondati kolmeks poliitikavariandiks, mida võrreldakse senise olukorra jätkumise stsenaariumiga.

Kolm tekstiiliga seotud poliitikavarianti on kokkuvõtvalt järgmised:

- 1. variant – liikmesriike toetatakse kehtivate sätete rakendamisel ja nende täitmise tagamisel, kohaldades ühtsemalt mõisteid, liigiti kogumise lähenemisviise ja vastutuse määramist jäätmekäitluse eest seeläbi, et võetaks vastu mittesiduvaid suuniseid ja soovitusi, kasutatakse komisjoni olemasolevaid volitusi teiseste õigusaktide osas ning parandatakse praegusi sidusrühmade platvorme, millel saab anda suuniseid ja vahetada parimaid tavasid. Selle variandiga käsitletak kõiki probleemipõhjuseid ja mõlemat erieesmärki, kuid mõju oleks piiratud, sest meetmed piirduksid mittesiduvate vahenditega;

⁶² De Laurentiis, V, Mancini, L, Casonato, C, Boysen-Urban, K, De Jong, B, M'Barek, R, Sanyé Mengual, E, Sala, S. „Setting the scene for an EU initiative on food waste reduction targets“. Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2023, doi: 10.2760/13859, JRC133967.

⁶³ De Jong B, Boysen-Urban K, De Laurentiis V, Philippidis G, Bartelings H, Mancini L, Biganzoli F, Sanyé Mengual E, Sala S, Lasarte-López J, Rokicki B, M'barek R. “Assessing the economic, social and environmental impacts of food waste reduction targets. A model-based analysis“. Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/77251, JRC133971.

⁶⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates. Andmebaas on Eurostati veebisaidil koodi (env_wasfw) all.

- 2. variant – jäätmete raamdirektiivi sihipärase muutmise kaudu seatakse täiendavad siduvad regulatiivsed nõuded, et parandada jäätmekäitlust kooskõlas jäätmehierarhiaga. Muudatuste eesmärk on kehtestada liikmesriikidele, tekstiilitootjatele ja jäätmekäitlejatele uued tegevuskohustused. Muudatustega selgitatakse ja ühtlustatakse mõisteid ELi tasandil, selgitatakse kehtivate aruandekohustuste kohaldamisala, et muuta andmed usaldusväärsemaks, selgitatakse liigiti kogumise kohustuste kohaldamisala ning kehtestatakse jäätmekäitlejatele uued tegevuskohustused, et tagada korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks sortimine. Selle variandi olulisim meede on anda liikmesriikidele õigus luua tekstiili valdkonnas kehtivad riiklikud laiendatud tootjavastutuse süsteemid ning ühtlustada kohaldamisala, eesmärke ja peamisi korralduslikke ja tegevuslikke elemente. Selle variandiga käsitletakse kõiki probleempõhjuseid ja mõlemat erieesmärki;
- 3. variant – seatakse jäätmekäitluse tulemusihtmäärad ELi tasandil. Selle variandiga muudetakse jäätmete raamdirektiivi ning kehtestatakse siduvad jäätmekäitluse tulemusihtmäärad, millega rakendatakse liikmesriikide ja ettevõtjate jaoks jäätmehierarhiat. Kohaldamisalade ja määratluste ühtlustamine oleks esmatähtis sihtmäärade sätestamiseks jäätmete raamdirektiivis ja edasistes rakendusaktides, milles määratakse kindlaks üksikasjalikumad eeskirjad iga sihtmäärade arvutusmeetodika kohta. Selle variandiga käsitletakse mõlemat erieesmärki ja kõiki probleempõhjuseid, kuigi see ei taga sama suurt ühtlustamist kui 2. variant, sest tulemuste saavutamise vahendid jääksid liikmesriikide otsustada. Kuna praegused andmed tekstiilijäätmete tekke kohta ei ole piisavalt usaldusväärsed, mis on osaliselt tingitud ebaühtlasest arusaamast selle kohta, kas kogutud tekstiil on jäätmed, ja sellest, milline tekstiil kuulub liikmesriikides rakendamisealasse, on mõjuhinnang selgitatud selle mehhanismi teostatavust, millega saaks tulevikus sihtmääri seada, ja selle protsessi mõju (mitte sihtmäärade tegelikke tasemeid). Seoses kogumissihtmäärade seadmisega on esitatud üksikasjalikum hinnang, mis põhineb keskmiselt suure ambitsiooniga vahe-sihtmäärade vahel. Meetmega 3.6 soovitatakse seada sihtmäär koguda 50 % tekstiilist: selle sihtmäärade saavutamiseks paraneb tekstiili liigiti kogumise määr ning seega suureneks ka korduskasutamise- ja ringlussevõtumäär ja väheneks kõrvaldamismäär, kuid sellega kaasneks ka halduskoormus ja kehtival 2025. aasta liigiti kogumise kohustusel võib liigiti kogumise määradele olla sarnane mõju. Samuti on liikmesriikide kohta prognoositud määrad väga erinevad, mistõttu võib praeguses etapis olla keeruline sihtmäärade seada.

Mõjuhindamisprotsessi käigus hinnati ka mõju VKEdele. VKEde filter näitas, et algatus avaldab VKEdele suurt üldmõju. Mõjuhindamisprotsessi alusena tehti kindlaks eri VKE-kategooriad kogu tekstiili väärtusahelas.

88 % tekstiiliettevõtetest on mikroettevõtjad (0–9 töötajat), 12 % on muud VKEd (10–249 töötajat) ja ülejäänud 0,3 % on suurettevõtjad (rohkem kui 250 töötajat). VKEd osalesid väga aktiivselt avalikus konsultatsioonis ja sihtkonsultatsioonides. Avaliku konsultatsiooni käigus saadi 320 vastust VKEdelt ja 138 suurettevõtjalt. Kategooriates „ettevõtjad/äriühingud“ ja „ettevõtjate ühendused“ laekus 200 vastust VKEdelt ja 99 suurettevõtjalt. Samuti koosnevad üksikasjalikke seisukohti esitanud suured ettevõtjate ühendused enamjaolt VKEdest, mis esindab tekstiilisektori koostist tootmis-, jaemüügi- ja jäätmekäitlusetapis.

Üldiselt osutasid VKEd oma kirjalikes seisukohtades sellele, et praegu puudub tekstiilijäätmete töötlemise ulatuslik kavandamine. Enamik neist nõustus, et tekstiili kavandamist ja tekstiili tarbimise harjumusi tuleb muuta, mis toob kaasa kvaliteetsema kauakestvama tekstiili tootmise. Nad rõhutasid ka jäätmetekke vältimise ja jäätmete

korduskasutamise prioriseerimise tähtsust ning vajadust seada korduskasutamise ja korduskasutamiseks ettevalmistamise sihtmäärad ja parandada liigiti kogumise süsteeme. Laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul toodi peamiste punktidenä välja tagada, et nende süsteemidega rakendatakse jäätmehierarhiat jäätmetekke vältimise ja korduskasutamiseks ettevalmistamise kvantitatiivsete eesmärkide seadmise kaudu ning tagada ühtlustatud lähenemisviis keskkonnahoidlikkust arvestavale laiendatud tootjavastutuse tasude kohandamisele ja aus konkurents ringlussevõtuturgudel, võimaldades korduskasutamiseks ettevalmistamisega tegelevatel ettevõtjatel asjaomasele jäätmevoole juurde pääseda, ja kaasata nende süsteemide väljatöötamise, juhtimise ja toimimise peamiste sidusrühmadena ka sotsiaalsed ettevõtted. Pooldati ka seda, et ühtlustada ELi tasandil kriteeriumid, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed (mida toetas ka ringlussevõtutööstus), ning seda, et tagataks kooskõla muude regulatiivalgatustega, nagu kestlike toodete määrus ja jäätmesaadetiste määrus Samuti leidsid VKEd, et ulatuslikuks tekstiilijäätmete liigiti kogumiseks on vaja suuniseid ning tarbimisjärgsete jäätmete ringlussevõtu laiendamiseks tuleb välja kujundada kiu sortimine ja -eeltöötlamine. Mõni VKE leidis, et on vaja tekstiilijäätmete ühtlustatud määratlust.

Peale sidusrühmade tõendite kogumise VKEdele avalduda võiva mõju kohta tehti lisahindamine, kasutades Eurostati andmeid VKEde koosseisu, käibe ja leviku kohta, et teha kindlaks võimalikud olulised mõjud sellistele ettevõtjatele. Konsultandi uuringus käsitleti iga meetme konkreetset mõju VKEdele. Leiti, et 1. variandi meetmed ei tekita tõenäoliselt VKEdele olulist halduskoormust, kuid peaksid lihtsustama neile pandud kohustusi, kuna ühtlustatakse seda, milline tekstiil on hõlmatud. Variantiga ette nähtud suuniste- ja tugiplatvormil oleks VKEdele üldiselt kõige suurem mõju. Variantide 2 ja 3 meetmetega kaasneksid VKEdele eeldatavasti väikesed lisakulud. Kõige koormavam meede, mille puhul kaalutakse laiemate tootja laiendatud tootjavastutuse süsteemide kasutamist (meede 2.9), oleks suunatud VKEdele, sest enamik tootjaid on VKEd. Lisaks käsitleti aruandekohustusi, et vaadata kehtivad kohustused läbi ning muuta need otstarbekohasemaks ja parandada üldist tekstiilisektoriga seotud teadmistebaasi.

Et vältida tarbetut haldus- ja regulatiivkoormust, soovitati mõjuhindangus jätta laiendatud tootjavastutuse kohaldamisalast välja mikroettevõtjad ja korduskasutamisesektor, mida õigustekstis ka tehti. Korduskasutamise seotud osalejatel, kes lasevad turule nii uusi kui ka kasutatud tooteid, tuleb arvet pidada ja aru anda vaid uute toodete kohta. Selliste väljajätmistele järeelmõju oleks rohkem kui kümne töötajaga ettevõtete kulude väike suurenemine ning suurim lisakoormus kaasneks rohkem kui 250 töötajaga ettevõtetele.

Mõju konkurentsivõimele on võimaluse korral hinnatud kvantitatiivselt, vaadeldes mõju eri liiki konkurentsivõimele⁶⁵. Hindade konkurentsivõime näitab selliste hindade suhtelist mõju, mida ettevõtjad või kontsernid saavad turul kehtestada. Dünaamiline konkurentsivõime tähendab mõju teadusuuringutele ja innovatsioonile, mis võimaldaks säilitada või parandada ettevõtete konkurentsivõimet aja jooksul. Strateegiline konkurentsivõime tähendab ettevõtete

⁶⁵ Ülevaate kanalitest, mille kaudu ringmajandus mõjutab konkurentsivõimet, saab järgmistest artiklitest: Flachenecker, F. (2018) „The causal impact of material productivity on macroeconomic competitiveness in the EU“, *Environmental Economics and Policy Studies* 20, 17–46, <https://doi.org/10.1007/s10018-016-0180-3>, ja Flachenecker, F., Kornejew, M. (2019) „The causal impact of material productivity on macroeconomic competitiveness and environmental performance in the EU“, *Environmental Economics and Policy Studies* 21, 87–122, <https://doi.org/10.1007/s10018-018-0223-z>.

suutlikkust rahuldada osaliselt oma toorme- või tootenõudlust ELis korduskasutatud või ringlusse võetud tekstiili abil. Mõju konkurentsivõimele on positiivne või neutraalne.

Toidujäätmete puhul keskenduti poliitikavariantides 2030. aastaks saavutatavatele toidujäätmete vähendamise sihtmääradele, mis on eri liiki, eri tasemega ja eri ulatusega ning mille saab kokku võtta järgmiselt:

1. variant põhineb miinimumsihtmääradel, mida analüüsiti 2014. aasta ettepanekus jäätmete raamdirektiivi läbivaatamise kohta⁶⁶:

- esmatootmise sihtmäär – puudub,
- töötlemise ja valmistamise sihtmäär – 10 %,
- jaemüügi- ja tarbimisetapi sihtmäär – 15 %;

2. variant on suurema ambitsiooniga variant, mille puhul kasutatakse 2014. aastal vaadeldud maksimumsihtmäära jaemüügi- ja tarbimisetapi jaoks:

- esmatootmise sihtmäär – % puudub,
- töötlemise ja valmistamise sihtmäär – 10 %,
- jaemüügi- ja tarbimisetapi sihtmäär – 30 %;

3. variant kajastab kestliku arengu eesmärgis 12.3 osutatud sihtmääri ja lisakohustust, mille koalitsioon „Food is never waste“ võttis ÜRO toidusüsteemide 2021. aasta tippkohtumisel:

- esmatootmise sihtmäär – 10 %,
- töötlemise ja valmistamise sihtmäär – 25 %,
- jaemüügi- ja tarbimisetapi sihtmäär – 50 %.

Variandid 1–3 koosnevad õiguslikult siduvatest sihtmääradest, st nende kohta tuleb igal aastal aru anda ja kui neid ei saavutata, saab nende täitmist tagada rikkumismenetluste abil.

4. variandiga seatakse jaemüügi- ja tarbimisetapi jaoks vabatahtlik sihtmäär kestliku arengu eesmärgi 12.3 raames võetud kohustuse tasemel (st 50 % vähendamine) ning varasemate etappide jaoks arvulisi kohustusi ei oleks. See variant ei hõlmaks muid täitemehhanisme kui iga-aastane aruandlus toidujäätmete koguse kohta.

Mõju analüüs näitas, et kõik variandid toovad olulist keskkonnakasut. Kasu suureneb koos sihtmäärade ulatuse ja tasemega, alates 1. variandist kuni 3. variandini. Kõige väiksemat kasu toob 4. variant. Peamine kasu tuleneks kasvuhoonegaaside heite vähendamisest (kuigi see erineb sõltuvalt metodoloogilisest lähenemisviisist märkimisväärselt). Ka muude mõjuhinnangus käsitletud keskkonnamõjude, s.o maakasutuse, mere eutrofeerumise ja veekasutuse puhul on näha sama mustrit, st kasu suureneb koos sihtmäärade ulatuse ja tasemega.

Mis puudutab majanduslikku mõju, siis peaks toidujäätmete vähenemisega vähenema ka nõudlus toidu järele, mis omakorda võib avaldada vähest negatiivset mõju toidutootmissektorile (–3,6 % kõige pessimistlikumate eelduste korral) ja positiivset mõju muudele sektoritele, mis kokku annab kergelt positiivse saldo (kuni 2,3 miljardit eurot).

⁶⁶ COM(2014) 0397 final.

Mõõdetav sotsiaalne mõju on tihedalt seotud majandusliku mõjuga ja ka siin avaldub samasugune muster. Mida rohkem vähenevad toidujäätmed, seda paremaid tulemusi annavad valikuvariandid toidu taskukohasuse ja kodumajapidamiste kokkuhoiu seisukohast. Teisest küljest suureneb aga põllumajandusliku toidutööstuse tööhõivele avaldub negatiivne mõju variantidega 1–3, mida peaksid küll kompenseerima toidusektori uued ametiprofiilid ja muudes majandussektorites saadav kasu.

Mõju VKEdele on eeldatavasti piiratud. Algatusega soovitakse seada toidujäätmete vähendamise sihtmäärad liikmesriikidele ja seda ei kohaldata üksikute ettevõtjate suhtes. Kuigi liikmesriikide ametiasutused teeksid tõenäoliselt koostööd kõigi toidutarneahela osalejatega, on senised meetmed riikides, kus on võetud kooskõlastatud meetmeid toidujäätmete vähendamiseks, olnud suunatud suurematele ettevõtjatele ning vabatahtlikele abinõudele, millega soodustatakse osalemist toidujäätmete tekke vältimises valitsusepoolse rahastamise toel. Konsultatsiooniprotsessi käigus ei arvanud VKEd, et algatusest tuleneb neile otseselt probleeme, kuigi nad olid ettevaatlikud liikmesriikide võimalike tulevaste rakendusmeetmete suhtes.

Eelistatud variandid

Lähtudes hinnangutest selle kohta, kuidas aitavad valikuvariandid saavutada kaht peamist eesmärki, ning sellest, millised on majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse mõju tasakaal ning kogukulud ja -tulud, kui neid oli võimalik arvutada, peab komisjon eelistatud variandiks 2. varianti. Kuigi 2. variandi meetmete täiendamiseks võib kaaluda ka tekstiilijäätmete kogumise sihtmäärade kehtestamist (meede 3.6). Seega võiks eelistatud poliitikavariant sisaldada ka meetet 3.6. Muid tekstiilijäätmete käitlemise sihtmääri ei ole praeguses etapis võimalik seada, sest puuduvad täielikud ja usaldusväärsed andmed.

Mõjuhinnangus jõuti järeldusele, et kui seada sihtmäär koguda liigiti 50 % tekstiilist, hõlbustaks see mitmesuguste tekstiili väärtusahela sidusrühmade, korduskasutuse ettevõtjate ja jäätmekäitlejate kooskõlastatud tegevust, et tagada tekstiili töötlemine kooskõlas jäätmehierarhiaga, seades esikohale korduskasutamise ja kiust-kiuks ringlussevõtu. Samuti leiti, et sellist sihtmäärade võib olla vaja hoolikalt kaaluda, arvestades praegusi liigiti kogumise määrade suuri erinevusi ELis ja jäätmete raamdirektiivis sätestatud üldist kohustust selliseid jäätmeid liigiti koguda. Võttes arvesse neid kaalutlusi, tugevdatud eeskirju liigiti kogumise korraldamise kohta laiendatud tootjavastutuse kaudu ja eesmärki vähendada halduskoormust, ei sisalda seadusandlikku ettepanekusse lisatud eelistatud variant liigiti kogumise sihtmäärade.

Toidujäätmete valdkonnas eelistatakse pärast majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalset mõju ning kavandatud variantide tehnilise teostatavuse võrdlemist 2. varianti. See variant peaks olema hea viis anda liikmesriikidele tugev poliitiline tõuge võtta riigi tasandil meetmeid toidujäätmete vähendamiseks ja märkimisväärse keskkonnakasu saamiseks ning olema samal ajal proportsionaalne ja teostatav. Seega tuleks toidujäätmete vähendamise õiguslikult siduvate sihtmäärade kehtestamisel järgida astmelist lähenemisviisi, alustades kestliku arengu eesmärgi omast madalamast tasemest, et tagada liikmesriikide järjepidev tegevus ja käegakatsutavad edusammud eesmärgi 12.3 saavutamisel. Liikmesriikide edusammude vahhindamine toidujäätmete koguse iga-aastase seire põhjal võimaldaks sihtmääri võib-olla kohandada, et tugevdada liidu panust ja viia sihtmäärad veelgi suuremasse kooskõlla kestliku arengu eesmärgiga 12.3 ning anda suund edasisteks edusammudeks pärast 2030. aastat.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kavandatud meetmetega kaasneb erinev halduskoormus, mis tuleneb nii ametiasutuste kui ka ettevõtjate puhul peamiselt nõuetele vastavuse jälgimisest ja sellekohasest aruandlusest.

Samal ajal kasutatakse ettepanekus halduskoormuse vähendamiseks täiel määral ära digitaliseerimist.

Kavandatud toidujäätmete vähendamise sihtmäärad põhinevad jäätmete raamdirektiivis juba sisalduvatel meetmetel ega tekita seega täiendavat halduskoormust.

Eelistatud variantide kombinatsioon	Mõju kirjeldus	Üldine mõju
<p>2. variant – täiendavad regulatiivsed nõuded + tekstiili sihtmäär (meede 3.6)</p> <p>JA</p> <p>2. variant toidujäätmete vähendamise sihtmäärade kohta</p>	<p>Majanduslik kulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 913 miljonit eurot aastas seoses sortimiskohustustega; • registri väljatöötamise kulud liikmesriikides 2–12,3 miljonit eurot ning hooldamise kulud 11 200 eurot ja 69 000 eurot liikmesriigi kohta aastas; • 7,79 miljonit eurot aastas tootjatele seoses laiendatud tootjavastutusest tuleneva aruandlusega; • 4,04 miljonit eurot kulusid tootjavastutusorganisatsioonide registrite käiguhoidmiseks ja kontrollideks; • 39,2 miljonit eurot aastas täiendavaks tekstiilikogumiseks, sortimiseks ja töötlemiseks, et saavutada 50 % kogumissihhtmäär; • 208 eurot päeva asutuse kohta ja 78 eurot eksportija kohta aastas iga kontrolli kohta; • 750 000 eurot aastas ELi ettevõtjatele ELi aruandekohustuste täitmiseks; • 26,5 miljonit eurot liikmesriikides saamata jäänud prügilamaksu tekstiili prügilatesse ladestamata jätmise tõttu; • toidunõudluse vähenemine 4,2 % ja põllumajandusliku toidutootmise väärtuse muutus –1,8 % koos turuhindade langusega 0,1–2,6 %; • põllumajandusettevõtete sissetuleku vähenemine 4,2 miljardi euro võrra aastas; <p>toidujäätmete vähenemisega seotud kohanemiskulud toidutarneahela osalejatele kokku –2 miljardit eurot [41 eurot ühe tonni välditud toidujäätmete kohta].</p> <p>Majanduslik kasu tekstiilisektoris:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>LAIENDATUD TOOTJAVASTUTUS</u>: 3,5–4,5 miljardit eurot kogutulu aastas ringlussevõtuinvesteeringute pealt (sh muude meetmete puhul märgitud kasu); • <u>täiendav sortimine</u>: 534 miljonit eurot aastas korduskasutamise väärtus ja 94 miljonit eurot aastas ringlussevõtu väärtus; • <u>täiendav kogumine</u>: 28 miljonit eurot aastas korduskasutamise ja ringlussevõtu väärtus kokku. <p>Majanduslik kasu toidujäätmete vähendamisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kogulisandväärtus ELi majandusele 1,6 miljardit eurot (sh eespool nimetatud kulud); • kodumajapidamiste sääst toidukuludelt 439 eurot aastas (neljaliikmelise) leibkonna kohta. <p>Keskkonnakasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 16 miljonit eurot tänu tekstiilijäätmetega seotud kasvuhoonegaaside heite vähenemisele ning selliste saasteainete õhku, vette ja pinnasesse sattumise vähenemisele, mis muidu tekiksid halva jäätmekäitluse tõttu; 	<p>Kulud:</p> <p>975 miljonit eurot (need kulud võivad jääda tarbijate, tootjate või mõlema kanda);</p> <p>toidujäätmete vähenemisest ELi majandusele tulenev lisandväärtus 1,6 miljardit eurot (0,016 %).</p> <p>Kasu:</p> <p>656 miljonit eurot otsest kasu tänu korduskasutatavale ja ringlussevõetavale tekstiilile ELi korduskasutamise- ja ringlussevõtuturul ning toetus laiendatud tootjavastutusse investeerimiselt kokku 3,5–4,5 miljardi euro suuruse tulu saamiseks aastas;</p> <p>kodumajapidamiste sääst toidukuludelt 439 eurot aastas (neljaliikmelise) leibkonna kohta;</p> <p>tekstiiliga seotud kasvuhoonegaaside heite täiendav vähenemine väärtuses 16 miljonit eurot aastas ja kasvuhoonegaaside heite täiendav vähenemine väärtuses 62 miljonit eurot aastas (üldine keskkonnasääst rahalises väärtuses: 9–23 miljardit eurot);</p> <p>jäätmekäitluses loodud 8 740 uut töökohta, kuid põllumajandusliku</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvuhoonegaaside heite vähenemine 3,9 miljoni tonni võrra ELis ja 12,6 miljoni tonni võrra väljaspool ELi (sh tagasipõrkeefekt) VÕI 62 miljoni tonni välditud kasvuhoonegaaside heidet (arvestamata tagasipõrkeefekti); • halvast jäätmekäitlusest tekkivate saasteainete õhku, vette ja pinnasesse sattumise vähenemine; • maakasutusele avalduva mõju vähenemine: 2,2 triljonit Pt; • mere eutrofeerumise vähendamine 532 miljoni kg Neq võrra; • veenappuse vähenemine 80 miljardi m³ võrra aastas; • üldine keskkonnasääst rahalises väärtuses: 9–23 miljardit eurot. <p>Sotsiaalne kasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8 740 loodud töökohta seoses tekstiiliga ja ELi jäätmete sotsiaalse mõjuga, mis on välditud kolmandates riikides (netomõju hinnang puudub; üksikasjad ja eeldused on esitatud 4. lisas); • põllumajandusliku toidutootmise sektorites kaotatud kuni 135 000 töökohta (mida eeldatavasti kompenseeritakse muudes sektorites). 	<p>toidutootmise sektorites kaotatud kuni 135 000 töökohta (mida eeldatavasti kompenseeritakse muudes sektorites).</p> <p>Üldine tulemuslikkus, tõhusus ja sidusus: positiivne</p>
--	---	---

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Lisatud finantsselgituses on esitatud üksikasjalik mõju eelarvele ning ettepaneku elluviimiseks vajalikud inim- ja haldusressursid.

Euroopa Komisjon, täpsemalt keskkonna peadirektoraat ning tervise ja toiduohutuse peadirektoraat, vastutab direktiivi üle tavalise kaasotsustamismenetluse teel läbirääkimiste pidamise, samuti direktiivi üldise rakendamise ning kõigi sellega ette nähtud rakendusaktide ja delegeeritud aktide vastuvõtmise eest. Muude panustavate peadirektoraatide ja ametite seas on Teadusuuringute Ühiskeskus ja Euroopa Keskkonnaamet.

Keskkonna peadirektoraadi puhul on tehtud finantssimulatsioonide aluseks olemasolevad 0,75 täistööajale taandatud töötajat (AD) kaasotsustamismenetluseks ja rakendamiseks ning uued 3,0 täistööajale taandatud lepingulist töötajat ettenähtud rakendusaktide väljatöötamise tehniliseks tööks.

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi puhul on tehtud finantssimulatsioonide aluseks olemasolevad 0,5 täistööajale taandatud töötajat (AD) kaasotsustamismenetluseks ja rakendamise jälgimiseks liikmesriikides.

Komisjoni personalikulud on uusima avalikult kättesaadava palgaastmestiku põhjal kokku 2 033 000 eurot.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepanek sisaldab mitut sätet järelevalve parandamiseks. Mõjuhinnangu 14. lisas on järelevalve- ja hindamisvahendeid üksikasjalikult kirjeldatud. Eelistatud poliitikavariandi mõju tekstiilijäätmete ja tekstiilijäätmejääkide tekke vähendamise eesmärgi saavutamisel jälgitakse meetmes 3.6 seatud näitajate ja sihtmäärade kaudu ning kasutades meetme 2.14

tulemusel paranenud andmevooge tekstiili valdkonnas. Viimane võimaldab seada ka edasisi tulemusihtmääri, mida praegu ei ole 3. variandi korral otstarbekohaseks hinnatud. Järelevalve põhineb iga-aastastel andmetel laiendatud tootjavastutuse süsteemide raames korduskasutamiseks ette valmistatud tekstiili kohta (meede 2.14, üksikasjalikum teave on 10. lisas).

Toidujäätmete puhul põhineb järelevalve kehtivatel aruandekohustustel, st liikmesriikide iga-aastane aruandlus tekkiva toidujäätmekoguse kohta (jäätmete raamdirektiivi artikli 37 lõige 3) ning Euroopa Keskkonnaameti iga kahe aasta tagune ülevaade jäätmetekke vältimise programmide rakendamisel tehtud edusammudest (jäätmete raamdirektiivi artikkel 30).

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 on esitatud jäätmete raamdirektiivi muudatused, eelkõige direktiivi järgmised artiklid:

artikli 2 lõike 1 punktis a on sätestatud muudetud kohaldamisala, mille kohaselt on direktiivi kohaldamisalast jäetud välja välisõhku paisatavad gaasilised heited ning geoloogilise säilitamise eesmärgil kogutud ja transporditud ning geoloogiliselt säilitatav süsinikdioksiid;

artiklis 3 on sätestatud uued mõisted „IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootja“, „turul kättesaadavaks tegemine“, „tootjavastutusorganisatsioon“, „digiplatvorm“ ning „tarbija“;

artikli 9a lõikes 1 on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma toidujäätmete vältimiseks seoses käitumise muutmise ja tarneahelas tehtava koostöö toetamisega, ning lõikes 4 on esitatud toidujäätmete vähendamise sihtmäärad, mille liikmesriigid peavad saavutama 2030. aastaks;

artiklis 22a on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma, et kehtestada tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted hõlmav laiendatud tootjavastutuse süsteem, ning selle rakendamise ühtlustatud eeskirjad, sealhulgas selle kohaldamisalasse kuuluvate toodete ja tootjate finantsvastutuse ulatuse kohta;

artiklis 22b on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjate registri loomiseks, et rakendada laiendatud tootjavastutuse süsteeme;

artiklis 22c on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma tekstiili tootjavastutusorganisatsioonide loomiseks ja seoses nende kohustustega;

artiklis 22d on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma tekstiilijäätmete käitlemiseks;

artiklis 29a on sätestatud nõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma, et vaadata läbi oma toidujäätmete tekke vältimise programmid ja kohandada neid, et saavutada vähendamise sihtmäärad (lg 1), ning määrata pädevad asutused, kes vastutavad toidujäätmete vähendamise meetmete koordineerimise eest (lg 2);

artiklis 37 on sätestatud aruandenõuded meetmete kohta, mida liikmesriigid peavad võtma seoses tekstiiliga, ning liikmesriikide aruandenõuete muutmine seoses toodete korduskasutamisega seotud andmevooga Euroopa Keskkonnaagentuurile.

Artiklis 2 on sätestatud direktiivi muudatuste ülevõtmine.

Artiklis 3 on sätestatud direktiivi muudatuste jõustumine.

Artiklis 4 on sätestatud direktiivi muudatuste adressaadid.

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa rohelises kokkuleppes ja ringmajanduse tegevuskavas³ kutsutakse liitu ja liikmesriike üles tugevdama ja kiirendama oma tegevust, et tagada tekstiili- ja toidusektori keskkonnaalane ja sotsiaalne kestlikkus, arvestades et need on ühed ressursimahukaimad sektorid, mis tekitavad olulist negatiivset keskkonna välismõju. Neis sektorites takistavad rahastamis- ja tehnoloogialüngad edusammude tegemist ringmajandusele üleminekul ja CO₂ heite vähendamisel. Toidusektor on ressursimahukuselt esimesel ja tekstiilisektor neljandal kohal⁴ ning neis sektorites ei järgita täielikult jäätmehierarhia vastavaid liidu jäätmekäitluse aluspõhimõtteid, mille kohaselt tuleb eelistada jäätmetekke vältimist ning seejärel korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu. Need probleemid nõuavad süsteemseid lahendusi, mis põhinevad olelusingi põhimõttel.
- (2) ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia⁵ kohaselt on vaja teha suuri muudatusi, et lõpetada praegune lineaarne tekstiiltoodete kavandamise, tootmise, kasutamise ja äraviskamise tava, kusjuures eriti on vaja piirata kiirmoodi. Strateegias peetakse oluliseks panna tootjatele vastutus nende toodete tekitatud jäätmete eest ning viidatakse kavatsusele kehtestada ühtsed liidu laiendatud tootjavastutuse [direktiivis 2008/98/EÜ „tootja laiendatud vastutus“] eeskirjad tekstiili kohta koos keskkonnahoidlikkust arvestava tasude kohandamisega. Selles on öeldud, et nende eeskirjade põhieesmärk on luua kogumist, sortimist, korduskasutamist, korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu toetav majandus ning

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

³ COM(2020) 98 final, 11. märts 2020.

⁴ EU Transition Pathways (europa.eu).

⁵ COM(2022) 141 final, 30. märts 2022.

stimuleerida tootjaid tagama, et nende tooted kavandatakse ringluspõhimõtteid järgides. Selleks tuleb strateegia kohaselt märkimisväärne osa tootjate makstavatest laiendatud tootjavastutuse süsteemide tasudest näha ette jäätmetekke vältimise meetmetele ja korduskasutamiseks ettevalmistamiseks. Samuti on strateegia kohaselt vaja tugevdada ja uuendada lähenemisviise bioloogiliste ressursside kestlikule majandamisele, et suurendada toidujäätmete ringlust ja taaskasutamist ning bioressursipõhise tekstiili korduskasutamist.

- (3) Toidujäätmete negatiivset mõju arvestades kohustusid liikmesriigid võtma meetmeid, et edendada toidujäätmete vältimist ja vähendamist kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015, eriti tegevuskava eesmärgiga vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid poole võrra elaniku kohta nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning toidukadu toidutootmis- ja -tarneahelates, sealhulgas saagikoristusjärgset toidukadu. Nende meetmete eesmärk oli vältida ja vähendada toidujäätmete tekke esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügil ja muul viisil tarnimisel, samuti restoranides ja toitlustusteenustes ning kodumajapidamistes.
- (4) Euroopa tuleviku konverentsi järel võttis Euroopa Komisjon kohustuse, et võimaldab kodanike paneelaruteludel arutada teatavaid olulisi ettepanekuid ja teha nende kohta soovitusi enne selliste ettepanekute esitamist. Seepärast toimus 2022. aasta detsembrist 2023. aasta veebruarini Euroopa kodanike paneelarutelu, et koostada soovitusel⁶ selle kohta, kuidas tugevdada meetmeid toidujäätmete vähendamiseks liidus. Kuna kodumajapidamistes tekib rohkem kui pool liidu toidujäätmetest, on kodanike arvamus toidujäätmete tekke vältimise kohta eriti tähtis. Kodanikud soovitasid kolme peamist tegevussuunda, mis käsitlesid koostöö tugevdamist toidu väärtusahelas, toiduäri algatusi ja tarbijakäitumise muutmise toetamist. Paneelarutelul koostatud soovitusel on jätkuvaks toeks komisjoni üldisele tööprogrammile toidujäätmete tekke vältimise vallas ja võivad olla suuniseks liikmesriikidele toidujäätmete vähendamise sihtmäärade täitmisel.
- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/31/EÜ⁷ jäeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/12/EÜ⁸ kohaldamisalast välja geoloogilise säilitamise eesmärgil kogutud ja transporditud ning geoloogiliselt säilitatav süsinikdioksiid vastavalt direktiivi 2006/12/EÜ nõuetele. Seda direktiivi 2009/31/EÜ sätet, millega muudeti direktiivi 2006/12/EÜ, ei lisatud aga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ,⁹ millega tunnistati kehtetuks direktiiv 2006/12/EÜ. Seepärast on õiguskindluse huvides käesolevasse direktiivi lisatud direktiivi 2009/31/EÜ muudatused, mis käsitlevad geoloogilise säilitamise eesmärgil kogutud ja transporditud ning geoloogiliselt säilitatava süsinikdioksiidi väljajätmist direktiivi 2008/98/EÜ kohaldamisalast.
- (6) Direktiivi 2008/98/EÜ tuleb lisada tekstiili valdkonnas laiendatud tootjavastutuse rakendamisega seotud tekstiiltoodete tootjate, digiplatvormide ja tootjavastutusorganisatsioonide määratlus, et selgitada nende mõistete kohaldamisala ja vastavaid kohustusi.

⁶ Kõigi soovitusel loetelu on mõju hindamise aruande 16. lisan.

⁷ ELT L 140, 5.6.2009, lk 114.

⁸ ELT L 114, 27.4.2006, lk 9.

⁹ ELT L 312, 22.11.2008, lk 3.

- (7) Liikmesriigid on teataval määral välja töötanud toidujäätmete tekke vältimisega seotud materjale tarbijatele ja toidukäitlejatele ning viinud nende hulgas läbi sellekohaseid kampaaniaid, kuid neis on peamiselt keskendunud teadlikkuse suurendamisele, mitte käitumise muutmisele. Et kasutada ära kõik toidujäätmete vähendamise võimalused ja tagada aja jooksul edusammud, tuleb välja töötada käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumised, kohandada need liikmesriikide konkreetsetele oludele ja vajadustele ning lõimida need täielikult riiklikesse toidujäätmete tekke vältimise programmidesse. Tähtsate kohale tuleks seada ka piirkondlikud ringluslahendused, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlused ning kodanike kaasamine, samuti sekkumiste kohandamine piirkondlike erivajadustega, nagu äärepoolseimad piirkonnad või saared.
- (8) Kuigi toidu raiskamise negatiivsest mõjust ja tagajärgedest teatakse üha rohkem ning hoolimata ELi ja liikmesriikide tasandil võetud poliitilistest kohustustest ja pärast 2015. aasta ringmajanduse tegevuskava rakendatud liidu meetmetest, ei vähene toidujäätmete teke piisavalt, et teha märkimisväärseid edusamme ÜRO kestliku arengu eesmärgi 12 alaeesmärgi 12.3 täitmiseks. Et tagada märkimisväärne panus kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamisse, tuleks meetmeid, mida liikmesriigid peavad võtma, tugevdada, et teha edusamme käesoleva direktiivi ja muude toidujäätmete tekke vähendamiseks asjakohaste meetmete rakendamisel.
- (9) Selleks et saavutada lühikeses perspektiivis tulemusi ning anda toidukäitlejatele, tarbijatele ja ametiasutustele vajalik pikemaajaline suund, tuleks seada kvantitatiivsed toidujäätmete tekke vähendamise sihtmäärad, mille liikmesriigid peavad täitma 2030. aastaks.
- (10) Võttes arvesse liidu võetud kohustust järgida kestliku arengu eesmärgis 12.3 seatud sihti, peaks liikmesriikide poolt 2030. aastaks täidetavate toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmine andma tugeva poliitilise tõuke meetmeid võtta ja tagama märkimisväärse panuse üleilmsete sihtmäärade saavutamisse. Võttes aga arvesse selliste sihtmäärade õiguslikku siduvust, peaksid need olema proportsionaalsed ja teostatavad ning neis tuleks võtta arvesse erinevate toidutarneahelas osalejate (eelkõige mikro- ja väikeettevõtjate) rolli ja suutlikkust. Seega tuleks õiguslikult siduvate sihtmäärade kehtestamisel järgida astmelist lähenemisviisi, alustades tasemest, mis jääb kestliku arengu eesmärgi omast madalamale, selleks, et tagada liikmesriikide järjepidev tegevus ja käegakatsutavad edusammud eesmärgi 12.3 saavutamisel.
- (11) Toidujäätmete vähendamine tootmis- ja tarbimisetappides nõuab erinevaid lähenemisviise ja meetmeid ning erinevate sidusrühmade osalemist. Seepärast tuleks välja pakkuda üks sihtmäär töötlemis- ja valmistamisetapi jaoks ning teine toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise, restoranide ja toitlustusteenuste ning kodumajapidamiste jaoks.
- (12) Arvestades toidutarneahela tarnimisetapi ja tarbimisetappide omavahelist sõltuvust, eelkõige jaemüügitavade mõju tarbijakäitumisele ning koduse ja koduvälise toidutarbimise vahelist seost, on soovitatav seada toidutarneahela nende etappide jaoks üks ühine sihtmäär. Neist iga etapi jaoks eraldi sihtmäärade seadmine lisaks tarbetut keerukust ja piiraks liikmesriikide võimalust oma konkreetsetele probleemvaldkondadele paindlikult keskenduda. Vältimaks seda, et ühine sihtmäär tekitab teatavatele ettevõtjatele liigset koormust, soovitatakse liikmesriikidel ühise sihtmäära saavutamiseks vajalike meetmete kehtestamisel kaaluda proportsionaalsuse põhimõtet.

- (13) Demograafilistel muutustel on oluline mõju tarbitud toidu ja tekkinud toidujäätmete kogusele. Seepärast tuleks ühist toidujäätmete vähendamise sihtmäärade, mis kehtib toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise, restoranide ja toitlustusteenuste ning kodumajapidamiste suhtes, väljendada toidujäätmete taseme protsentuaalse muutusena elaniku kohta, et võtta arvesse rahvastikumuutusi.
- (14) Komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597¹⁰ sätestatud ühtlustatud meetodika kohaselt koguti toidujäätmete koguse kohta esimest korda andmeid 2020. aastal. Seepärast tuleks 2020. aastat kasutada toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmisel võrdlusalusena. Neil liikmesriikidel, kes suudavad tõendada, et nad mõõtsid toidujäätmete koguseid enne 2020. aastat ja kasutasid selleks delegeeritud otsusega (EL) 2019/1597 kooskõlas olevaid meetodeid, tuleks lubada kasutada varasemat võrdlusalust.
- (15) Tagamaks, et üldise sihtmäärade saavutamisel järgitav astmeline lähenemisviis täidab oma eesmärgid, tuleks toidujäätmete vähendamise õiguslikult siduvad sihtmäärade läbi vaadata ja neid vajaduse korral muuta, et võtta arvesse liikmesriikide poolt aja jooksul tehtud edusamme. See võimaldaks sihtmääri kohandada, et tugevdada liidu panust ja viia tegevus suuremasse kooskõlla kestliku arengu eesmärgiga 12.3, mis tuleb saavutada 2030. aastaks, ning suunata edasist arengut pärast seda tähtaega.
- (16) Selleks et tagada toidujäätmete tekke vältimisega seotud sätete parem, õigeaegsem ja ühetaolisem rakendamine, ennetada puudusi rakendamises ning võimaldada võtta meetmeid enne sihtmäärade saavutamise tähtaegu, tuleks 2018. aastal kasutusele võetud varajase hoiatamise aruannete süsteemi laiendada, et see hõlmaks ka toidujäätmete vähendamise sihtmääri.
- (17) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 191 lõikes 2 osutatud põhimõttega „saastaja maksab“ on väga tähtis, et tootjad, kes lasevad liidu turule teatavaid tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid, võtavad vastutuse nende käitlemise eest nende olemusringi lõpus ning pikendavad nende kasutusiga, tehes turul korduskasutamiseks kättesaadavaks kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted. Järgimaks põhimõtet, et saastaja maksab, on asjakohane sätestada käitlemiskohustused tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjatele, kelle hulka kuuluvad kõik tootjad, importijad või turustajad, kes olenemata kasutatavast müügiviisist, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL¹¹ artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingute alusel, teevad need tooted oma kutsetegevuse raames liikmesriigi territooriumil oma nime või kaubamärgi all esimest korda turul kättesaadavaks. Liidus tuleks laiendada tootjavastutuse kohaldamisalasse kuuluvate tootjate hulgast välja jätta personaliseeritud tooteid tootvad mikroettevõtjad ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad rätsepad, arvestades nende vähetähtsat rolli tekstiiliturul, ning selleks et toetada korduskasutust (mis hõlmab parandamist, taastamist ja väärindamist algtoote teatavate funktsioonide muutmise kaudu), tuleks välja jätta ka need mikroettevõtjad ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad

¹⁰ Komisjoni 3. mai 2019. aasta delegeeritud otsus (EL) 2019/1597, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ toidujäätmete koguse ühtse mõõtmise ühise meetodika ja kvaliteedi miinimumnõuete osas (ELT L 248, 27.9.2019, lk 77).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

rätsepad, kes lasevad turule kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid või selliseid nende toodete kasutatud materjalidest või jäätmetest saadud tooteid.

- (18) Selles, kuidas on korraldatud või on kavas korraldada tekstiili liigiti kogumine kas laiendatud tootjavastutuse süsteemide või muude lähenemisviiside kaudu, esineb suuri erinevusi. Ka neil juhtudel, mil kaalutakse laiendatud tootjavastutuse süsteemide kasutuselevõttu, esineb märgatavaid erinevusi, näiteks nende kohaldamisalasse kuuluvate toodete ning tootjate vastutuse ja juhtimismudelite osas. Seepärast tuleks tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjatele kehtivate laiendatud tootjavastutuse süsteemide suhtes üldiselt kohaldada laiendatud tootjavastutuse eeskirju, mis on sätestatud direktiivis 2008/98/EÜ. Neid tuleks aga täiendada täpsustavate erisätetega, milles arvestatakse tekstiilisektori eripära, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) suurt osakaalu tootjate hulgas, sotsiaalsete ettevõtete rolli ning korduskasutamise tähtsust tekstiili väärtusahela kestlikumaks muutmisel. Samuti peaksid need eeskirjad olema üksikasjalikumad ja ühtlustatumad, et ei loodaks killustatud turgu, mis võib avaldada sektorile, eriti mikroettevõtjatele ja VKEdele negatiivset mõju kogumisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, ning looma selged stiimulid kestliku tekstiilitoodedisaini ja -poliitika jaoks ning lihtsustama teise toorme turge. Seda arvestades kannustatakse liikmesriike kaaluma mitme tootjavastutusorganisatsiooni lubamist, sest selliste tootjavastutusorganisatsioonide konkurents võib tuua tarbijatele suuremat kasu, suurendada innovatsiooni, vähendada kulusid, parandada kogumismäära ning suurendada selliste organisatsioonidega lepinguid sõlmida soovivate tootjate valikuvõimalusi.
- (19) Kodutekstiil ja rõivad moodustavad suurima osa liidu tekstiilitarbimisest ning soodustavad kõige rohkem jätkusuutmatuid ületootmis- ja -tarbimisviise. Kodutekstiil ja rõivad on ka kõigi liikmesriikides kasutusel olevate liigiti kogumise süsteemide keskmes, nagu ka muud tarbimisjärgsed rõivad ja manused ning jalanõud, mis ei koosne peamiselt tekstiilist. Seepärast peaks kehtestatud laiendatud tootjavastutuse süsteemi kohaldamisalasse kuuluma kodutekstiilitooted ning muud rõivad, rõivamanused ja jalanõud. Et tagada tootjatele õiguskindlus laiendatud tootjavastutusega hõlmatud toodete osas, tuleks kohaldamisalasse kuuluvad tooted kindlaks määrata kombineeritud nomenklatuuri koodidega vastavalt nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisale¹².
- (20) Tekstiilisektor on ressursimahukas. Ehkki suurem osa liidus rõivaste, jalatsite ja kodutekstiili tarbimisega seotud survest ja mõjust, mis on seotud nii toorme kui ka tekstiili tootmisega, avaldub kolmandates riikides, mõjutab see ka liitu, arvestades sellise surve ja mõju üleilmset toimet kliimale ja keskkonnale. Seepärast võib tekstiilijäätmete vältimine, korduskasutamiseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt aidata vähendada sektori üleilmset keskkonnajalajälge, sealhulgas liidus. Peale selle ei ole praegune ressursside seisukohast ebatõhus tekstiilijäätmekäitlus kooskõlas jäätmehierarhiaga ning toob kaasa keskkonnakahju nii liidus kui ka kolmandates riikides, sealhulgas põletamisest ja prügilasse ladestamisest tekkivate kasvuhoonegaaside heite kaudu.
- (21) Tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid hõlmava laiendatud tootjavastutuse eesmärk on tagada liidus keskkonna- ja tervisekaitse kõrge tase ning luua kogumist, sortimist, korduskasutamist, korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu, eelkõige kiust-kiuks ringlussevõttu toetav majandus, aga ka stiimulid tootjatele selle

¹² EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1.

tagamiseks, et nende tooted kavandatakse ringluspõhimõtteid järgides. Tekstiili- ja jalatsitootjad peaksid rahastama kulusid, mis on seotud kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili ja jalatsite kogumise ning kogutud kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili ja jalatsite korduskasutamiseks sortimise ja ettevalmistamise ning ringlussevõtuga ja muu töötlemisega, kusjuures see hõlmab ka jäätmeteks loetavaid tarbijale mõeldud müümata tooteid, tingimusel et need tarniti liikmesriikide territooriumile pärast käesoleva direktiivi jõustumist, tagades niiviisi, et laiendatud tootjavastutuse kohustused ei kehti tagasiulatuvalt ja vastavad õiguskindluse põhimõttele. Need tootjad peaksid rahastama ka kulusid, mis on seotud kogutud segaolmejäätmete koostise uuringute tegemisega, sortimis- ja ringlussevõtutehnoloogiat käsitleva teadus- ja arendustegevuse toetamisega, liigiti kogumist, korduskasutamist ja muud töötlemist käsitleva aruandlusega ning lõppkasutajatele tekstiili mõju ja kestliku majandamise kohta teabe andmisega.

- (22) Et muuta kasutatud riided ja jalatsid võimalikult kättesaadavaks ning vähendada jäätmekoguseid, mida töödeldakse jäätmehierarhias madalamal olevatel meetoditel, peaksid tootjad vastutama kõigi kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kogumiseks kogumissüsteemide loomise eest ning selle tagamise eest, et need tooted seejärel korduskasutamiseks, korduskasutamiseks ette valmistamiseks ning ringlussevõtuks sorditakse. Selle tagamine, et tekstiiltooteid saab kauem kasutada ja korduskasutada ning et seda ka tehakse, on kõige tulemuslikum viis oluliselt vähendada nende mõju kliimale ja keskkonnale. See peaks võimaldama ka kestlikke ja ringluspõhiseid ärimudeleid, nagu korduskasutamine, laenutamine ja parandamine, tagasivõtuteenused ning kasutatud toodete müük, mis aitab luua ka uusi rohelisi kvaliteetseid töökohti ja inimestele kokkuhoiuvõimalusi. Vastutuse panemine tootjatele nende toodete tekitatud jäätmete eest on oluline, et lahutada tekstiilijäätmete teke sektori kasvust. Seepärast peaksid tootjad vastutama ka ringlussevõtu eest, tähtsustades eelkõige kiust-kiuks ringlussevõtu laiendamist, ning muude taaskasutamistoimingute ja kõrvaldamise eest.
- (23) Tootjad ja tootjavastutusorganisatsioonid peaksid rahastama tekstiili ringlussevõtu, eelkõige kiust-kiuks ringlussevõtu laiendamist, mis võimaldab ringlusse võtta suuremas valikus materjale ja loob toormeallika tekstiilitootmiseks liidus. Samuti on oluline, et tootjad toetaksid rahaliselt teadusuuringuid ja innovatsiooni, mis on seotud tehnoloogiaarenguga automaatse ja koostise järgi sortimise lahenduste puhul, mis lasevad segamaterjale eraldada ja ringlusse võtta ning jäätmeid saastest puhastada, et võimaldada kvaliteetseid kiust-kiuks ringlussevõtu lahendusi ja ringlussevõetud kiu kasutamist. Hõlbustamiseks käesoleva direktiivi täitmist, peaksid liikmesriigid tagama, et tekstiilisektori ettevõtjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, on kättesaadav teave ja abi, milleks peaks olema suunised, rahaline toetus, juurdepääs rahastusele, juhtimisalase ja töötajate erikoolituse materjalid või korralduslik ja tehniline abi. Kui toetust rahastatakse riigi rahalistest vahenditest, sealhulgas kui seda rahastatakse täielikult ametiasutuse kehtestatud maksetest, mida kogutakse asjaomastelt ettevõtjatelt, võib see olla riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses; sellistel juhtudel peavad liikmesriigid tagama riigiabieeskirjade täitmise. Era- ja avaliku sektori investeeringute kaasamine tekstiilisektori ringsusse ja CO₂ heite vähendamisse on kesksel kohal ka mitmes liidu rahastamisprogrammis ja tegevuskavas, nagu algatus „Hubs for Circularity“ ning spetsiaalsed projektikonkursid programmi „Euroopa horisont“ raames. Vaja on ka veelgi hinnata, kas on otstarbekas kehtestada liidu sihtmäärad tekstiili ringlussevõtuks, et toetada ja soodustada ringlussevõttutaristuga seotud tehnoloogiaarengut ja sellesse taritusse investeerimist ning ringlussevõttu toetava ökodisaini edendamist.

- (24) Kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid tuleks alates 1. jaanuarist 2025 koguda muudest jäätmevoogudest, nt metallidest, paberist ja papist, klaasist, plastist, puidust ning biojäätmetest eraldi, et need oleksid korduskasutatavad ja neid saaks kvaliteetselt ringlusse võtta. Arvestades keskkonnamõju ja materjalikadu, mis tekib, kui kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili ei koguta liigiti ega töödelda seetõttu keskkonnanahoidlikult, peaks kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kogumise võrgustik hõlmama liikmesriigi kogu territooriumi, sealhulgas äärepoolseimaid piirkondi, olema lõppkasutaja lähedal ning see ei tohiks olla mõeldud üksnes piirkondadele ja toodetele, mille puhul kogumine on kasumlik. Kogumisvõrgustik tuleks korraldada koostöös teiste jäätmekäitlus- ja korduskasutussektoris tegutsevate osalejatega, nagu omavalitsused ja sotsiaalsed ettevõtted. Arvestades korduskasutamise seotud olulist keskkonna- ja kliimakasutust, peaks kogumisvõrgustiku esmane eesmärk olema koguda korduskasutatavaid ja teisene eesmärk koguda ringlussevõetavaid tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid. Kuna tarbijat ei ole õpetatud eristama korduskasutatavaid ja ringlussevõetavaid esemeid, peaksid kogumissüsteemid muu hulgas ka logistilise tõhususe eesmärgil olema varustatud kogumismahutitega, millesse kogutakse kasutatud ja jäätmeteks muutunud esemeid koos. Kõrge kogumismäär soodustaks korduskasutamise tulemuslikkust ja kvaliteetset ringlussevõttu tekstiili tarneahelates, suurendaks kvaliteetse teise toorme kasutamist ning toetaks tekstiili sortimise ja töötlemise taristusse investeerimise plaanimist. Kogumisvõrgustiku ja seonduvate teabekampaaniate tulemuslikkuse kontrollimiseks ja parandamiseks tuleks vähemalt NUTS 2 tasandil teha korrapäraseid kogutud segaolmejäätmete koostise uuringuid, et määrata kindlaks neis sisalduvate jäätmeteks muutunud tekstiilide ja jalatsite kogus. Lisaks peaksid tootjavastutusorganisatsioonid igal aastal arvutama ja üldsusele kättesaadavaks tegema andmed liigiti kogumise süsteemide tulemuslikkuse ja saavutatud aastase liigiti kogumise määra kohta.
- (25) Arvestades sotsiaalsete ettevõtete ja sotsiaalmajanduse üksuste olulist rolli olemasolevates tekstiilikogumissüsteemides ning nende potentsiaali luua liidus kohalikke, kestlikke ning osaluspõhiseid ja kaasavaid ärimudeleid ning kvaliteetseid töökohti kooskõlas ELi sotsiaalmajanduse tegevuskavaga,¹³ tuleks laiendatud tootjavastutuse süsteemide kehtestamisel säilitada kasutatud tekstiili käitlemisega tegelevate sotsiaalsete ettevõtete ja sotsiaalmajanduse üksuste tegevus ja seda toetada. Seepärast tuleks neid üksusi käsitleda liigiti kogumise süsteemides partneritena, kes toetavad korduskasutamise ja parandamise laiendamist ning loovad kvaliteetseid töökohti kõigile, eelkõige haavatavatele rühmadele.
- (26) Tootjad ja tootjavastutusorganisatsioonid peaksid olema aktiivselt kaasatud lõppkasutajatele, eelkõige tarbijatele teabe andmise selle kohta, et kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili ja jalatsiteid tuleks koguda eraldi, et kogumissüsteemid on olemas ning et lõppkasutajatel on oluline roll jäätmetekke vältimise ja tekstiilijäätmete keskkonna seisukohast optimaalse käitlemise tagamisel. See teave peaks hõlmama tekstiili ja jalatsite korduskasutamise võimaluste kättesaadavust ning kestliku tarbimise keskkonnakasu ja tekstiilirõivatööstuse keskkonna-, tervise- ja sotsiaalmõju. Lõppkasutajaid tuleks samuti teavitada sellest, kui oluline on nende roll teadlike, vastutustundlike ja kestlike tekstiilitarbimise valikute tegemisel ning tekstiili- ja jalatsijäätmete keskkonna seisukohast optimaalse käitlemise tagamisel. Neid teabenõudeid kohaldatakse lisaks lõpptarbijatele tekstiiltoodetega seotud teabe

¹³ COM (2021) 778 final, 9. detsember 2021.

andmise nõuetele, mis on sätestatud kestlike toodete ökodisaini määru¹⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määru¹⁵ (EL) nr 1007/2011. Teave avaldamisel kõigile lõppkasutajatele tuleks kasutada nüüdisaegset infotehnoloogiat. Teave tuleks esitada nii tavapärasel viisidel, näiteks plakatid sise- ja välitingimustes ja sotsiaalmeediakampaaniad, kui ka uuenduslikumatel viisidel, näiteks ruutkoodiga elektrooniline juurdepääs veebisaitidele.

- (27) Selleks et muuta tekstiil ringluspõhisemaks ja keskkonnasäästlikumaks ning vähendada kahjulikku mõju kliimale ja keskkonnale, töötatakse määru¹⁶ .../... [väljaannete talitus, palun lisada kestlike toodete ökodisaini määru¹⁶ number ja institutsioonid ning täita allmärkus]¹⁶ kohaselt välja siduvad tekstiiltoodete ökodisaini nõuded, millega olenevalt sellest, mis mõjuhinnangu kohaselt on tekstiili keskkonnasäästlikumaks muutmiseks kasulik, reguleeritakse tekstiili vastupidavust, korduskasutatavust, parandatavust ja kiust-kiuks ringlussevõetavust ning ringlussevõetud kiu kohustuslikku sisaldust tekstiilis. Määru¹⁶ga reguleeritakse ka probleemsete ainete sisaldust, mis võimaldaks neid aineid minimeerida ja jälgida, et vähendada jäätmeteket ja parandada ringlussevõttu ning vältida ja vähendada keskkonda eralduvaid sünteetilisi kiude, vähendamaks oluliselt mikroplasti sattumist keskkonda. Samal ajal on laiendatud tootjavastutuse tasude kohandamine tõhus majanduslik vahend kestlikuma tekstiilidisaini stimuleerimiseks, et saavutada ringmajandust toetavam tootedisain. Et luua tugev stiimul ökodisaini jaoks, võttes samal ajal arvesse siseturu eesmärgi ja seda, et tekstiilisektoris osalevad peamiselt VKEd, on vaja ühtlustada laiendatud tootjavastutuse tasude kohandamise kriteeriume kõige asjakohasemate ökodisainiparameetrite põhjal, et tekstiili saaks töödelda kooskõlas jäätmehierariiaga. Tasude kohandamine ökodisainikriteeriumide alusel peaks põhinema ökodisaininõuetel ja nendega seotud mõõtemeetoditel, mis võetakse tekstiiltoodete jaoks vastu vastavalt kestlike toodete ökodisaini määru¹⁶le või muudele liidu õigusaktidele, millega kehtestatakse tekstiiltoodete jaoks ühtlustatud kestlikuskriteeriumid ja mõõtemeetodid, ja üksnes juhul, kui viimased vastu võetakse. On asjakohane anda komisjonile õigus võtta vastu tasude kohaldamise ühtlustatud eeskirjad, et tagada tasude kohandamise kriteeriumide kooskõla nende tootenõuetega.
- (28) Selleks et jälgida, et tootjad täidavad oma kohustusi, mis on seotud nende finants- ja organisatsiooniliste kohustustega kasutatud ja jäätmeteks muutunud selliste tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete käitlemise tagamisel, mille nad teevad liikmesriigi territooriumil esimest korda turul kättesaadavaks, on vaja, et iga liikmesriik looks tootjate registri ja haldaks seda ning et tootjad oleksid kohustatud end registreerima. Registreerimisnõudeid ja -vormi tuleks liidus võimalikult palju ühtlustada, et hõlbustada registreerimist eelkõige juhul, kui tootjad teevad tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted esimest korda turul kättesaadavaks eri liikmesriikides. Registris olev teave peaks olema juurdepääsetav neile üksustele, kel on roll laiendatud tootjavastutuse kohustuste täitmise kontrollimisel ja nende täitmise tagamisel.

¹⁴ Väljaannete talitus lisab pärast vastuvõtmist viitenumbri.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2011. aasta määru¹⁶ (EL) nr 1007/2011 tekstiilkiudude nimetuste ja tekstiiltoodete kiukoostise märgistamise ja tähistamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 96/73/EÜ ja 2008/121/EÜ (ELT L 272, 18.10.2011, lk 1).

¹⁶ Väljaannete talitus lisab pärast vastuvõtmist viitenumbri.

- (29) Kuna tekstiilisektor koosneb 99 % ulatuses väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest, tuleks tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid puudutavate laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul püüda võimalikult palju vähendada halduskoormust. Seepärast tuleks laiendatud tootjavastutuse kohustusi täita ühiselt läbi tootjavastutusorganisatsioonide, kes täidavad nende nimel seda kohustust. Tootjavastutusorganisatsioonidel peaks olema liikmesriigi luba ja nad peaksid dokumentaalselt tõendama muu hulgas seda, et neil on rahalised vahendid laiendatud tootjavastutusega kaasnevate kulude katmiseks ja et nad täidavad seda kohustust.
- (30) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2065¹⁷ artikli 30 lõikega 1 pannakse teatavatele selliste digiplatvormide pakkujatele, mis võimaldavad tarbijatel sõlmida kauglepinguid tootjatega, kes pakuvad liidus asuvatele tarbijatele tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid, kohustus saada enne tootjal oma teenuseid kasutada lubamist sellelt tootjalt teatava identifitseerimisteabe ning tootja kinnituse selle kohta, et ta võtab kohustuse pakkuda ainult selliseid tooteid või teenuseid, mis vastavad kohaldatavatele liidu õigusnormidele. Et tagada tulemuslik laiendatud tootjavastutuse kohustuste täitmine, tuleks täpsustada, et määruse (EL) 2022/2065 III peatüki 4. jao kohaldamisalasse kuuluvad digiplatvormide pakkujad peaksid saama neilt tootjalt teabe registreerumise kohta tekstiilitootjate registris, mille liikmesriigid on kohustatud käesoleva direktiivi kohaselt looma, ning tootja registreerimisnumbri(d) selles registris, samuti tootja kinnituse selle kohta, et ta võtab kohustuse pakkuda ainult selliseid tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid, mille suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud laiendatud tootjavastutuse nõudeid. Seoses nende jälgitavuseeskirjadega kohaldatakse selliste platvormide pakkujate suhtes määruse (EL) 2022/2065 IV peatüki kohaseid täitmise tagamise eeskirju.
- (31) Selleks et tagada tekstiili töötlemine kooskõlas direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud jäätmehierarhiaga, peaksid tootjavastutusorganisatsioonid tagama, et kõik liigiti kogutud tekstiilid ja jalatsid läbivad sortimistoimingud, et saada korduskasutamiseks sobivad esemed, mis vastavad neid saavate kasutatud tekstiili ja ringlussevõtutoorme turgude vajadustele liidus ja mujal maailmas. Arvestades seda, et tekstiiltoodete kasutusea pikendamiseks on seotud suurem keskkonnakasu, peaks sortimistoimingute peamine eesmärk olema korduskasutamine, millele järgneb sortimine ringlussevõtuks, kui esemed on professionaalselt hinnatud korduskasutuskõlbmatuks. Komisjon peaks need sortimise nõuded välja töötama esmajärjekorras osana korduskasutatavat tekstiili ja ringlussevõetud tekstiili käsitlevatest liidu ühtlustatud kriteeriumidest, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed, sealhulgas algse sortimise kohta, mis võib toimuda kogumispunktis. Sellised ühtlustatud kriteeriumid peaksid tagama piiriülese järjepidevuse ja hea kvaliteedi kogutud fraktsioonides ning sortimiseks, jäätmete taaskasutamise toiminguteks ja teiseks toormeks mõeldud materjalivoogudes, mis omakorda peaks aitama hõlpsamini laiendada korduskasutamise ja ringlussevõtu väärtusahelaid. Kasutatud riideid, mille korduskasutusettevõtjad või sotsiaalsed ettevõtted ja sotsiaalmajanduse üksused on lõppkasutajatele mõeldud kogumispunktis professionaalselt hinnanud korduskasutuskõlblikuks, ei tohiks lugeda jäätmeteks. Kui korduskasutamine või ringlussevõtt ei ole tehniliselt võimalik, tuleks siiski järgida jäätmehierarhiat ning vältida võimaluse korral prügilasse ladestamist, eelkõige biolaguneva tekstiili puhul, mis on metaaniheite allikaks, ja taaskasutada põletamise korral energiat.

¹⁷ ELT L 277, 27.10.2022, lk 1.

- (32) Kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili eksport väljapoole ELi on pidevalt kasvanud ning eksport moodustab suurima osa ELis tekkinud tarbimisjärgse tekstiili korduskasutamise turust. Arvestades kogutud tekstiilijäätmete olulist kasvu pärast liigiti kogumise kasutuselevõttu 2025. aastaks on hea keskkonnakaitse tagamiseks tähtis tugevdada jõupingutusi, et võidelda selliste ebaseaduslike jäätmesaadetiste kolmandatesse riikidesse toimetamise vastu, mis on maskeeritud muuks kaubaks kui jäätmed. Tuginedes määrusele.../... [*väljaannete talitus, palun lisada jäätmesaadetiste määruse number ja institutsioonid ning täita seda määrust puudutav allmärkus*]¹⁸ ning arvestades eesmärki tagada tarbimisjärgse tekstiili kestlik käitlemine ja võidelda ebaseaduslike jäätmesaadetiste vastu, tuleks sätestada, et kõik liigiti kogutud kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted läbivad enne nende vedu sortimistoimingu. Lisaks tuleks sätestada, et kõiki liigiti kogutud kasutatud tekstiil-, tekstiil- ja jalatsitooted käsitatakse jäätmetena ning nende suhtes kohaldatakse jäätmealaseid, sealhulgas jäätmesaadetisi käsitlevaid liidu õigusakte, kuni need on läbinud sortimistoimingu, mille on teinud väljaõppinud ettevõtja, kes tegeleb korduskasutamiseks sortimise ja ringlussevõtuga. Sortimine peaks toimuma kooskõlas ühtlustatud sortimisnõuetega, mille tulemusel saadakse kvaliteetne korduskasutatav fraktsioon, mis vastab seda saavate kasutatud tekstiili turgude vajadustele ELis ja mujal maailmas, ning kriteeriumide alusel, millega eristatakse kasutatud kaupa ja jäätmeid. Kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadetistel peaks kaasas olema teave selle kohta, et need esemed on saadud sortimis- või korduskasutamiseks ettevalmistamise toimingu tulemusel ning et need kõlbavad korduskasutamiseks.
- (33) Selleks et liikmesriigid saavutaksid käesolevas direktiivis sätestatud sihtmäärad, peaksid nad oma toidujäätmete tekke vältimise programmid läbi vaatama, et lisada uusi meetmeid, millesse on kaasatud mitmesugused partnerid avalikust ja erasektorist ning mis sisaldavad koordineeritud abinõusid, mis on välja töötatud konkreetsete tulipunktide ning toidujäätmeid kaasa toovate hoiakute ja käitumiste käsitlemiseks. Nende programmide koostamisel võiksid liikmesriigid ammutada ideid toidujäätmete teemalise kodanike paneelarutelu soovistest.
- (34) Selge vastutus toidujäätmete tekke vältimise meetmete eest ja nende haldus on olulised, et tagada meetmete tõhus koordineerimine selleks, et edendada muutusi ja saavutada käesolevas direktiivis sätestatud sihtmäärad. Kuna liikmesriikides on toidujäätmete vastases võitluses paljudel ametiasutustel ühised eesmärgid ja selles osalevad mitmesugused sidusrühmad, on vaja määratud pädevat asutust, kes vastutab meetmete üldise koordineerimise eest riigi tasandil.
- (35) Tarbimisjärgse olmetekstiili käitlemist käsitlev teave liidu tasandil tuleks muuta üksikasjalikumaks, et tulemuslikumalt jälgida toodete korduskasutamist, sealhulgas tekstiili korduskasutamist ja korduskasutamiseks ettevalmistamist, muu hulgas võimalikuks tulemusihtmäärade kehtestamiseks tulevikus. Korduskasutamise ja korduskasutamiseks ettevalmistamise andmed on olulised andmevood, mille abil jälgida jäätmetekke lahutamist majanduskasvust ning üleminekut kestlikule ja kaasavale ringmajandusele. Seepärast peaks neid andmevooge haldama Euroopa Keskkonnaamet.
- (36) Direktiivi 2008/98/EÜ artikli 9 lõikes 8 sätestatud volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte seoses ühtse metoodika ja kvaliteedi miinimumnõuetega toidujäätmete

¹⁸ *Väljaannete talitus lisab pärast vastuvõtmist viitenumbri.*

koguse ühetaoliseks mõõtmiseks tuleks väikeste muudatustega viia üle uude artiklisse, mis käsitleb just toidujäätmete tekke vältimist.

- (37) Selleks et viia direktiivis 2008/98/EÜ loetletud kombineeritud nomenklatuuri koodid kooskõlla nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 1. lisa loetletud koodidega, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte direktiivi 2008/98/EÜ IVc lisa muutmise kohta. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (38) Selleks et tagada direktiivi 2008/98/EÜ rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seoses registris registreerumise ühtlustatud vormiga vastavalt artikli 22b lõikes 4 sätestatud teabenõuetele, tasude kohandamise kriteeriumidega artikli 22c lõike 3 punkti a kohaldamiseks ning artikli 22c lõike 6 punktis c osutatud liigiti kogumise määra arvutamise ja kontrollimise meetodikaga. Neid volitusi tuleks rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹⁹.
- (39) Seepärast tuleks direktiivi 2008/98/EÜ vastavalt muuta.
- (40) Kuna käesoleva määruse eesmärki, st muuta toidu- ja tekstiiljäätmete käitlemine keskkonnasäästlikumaks ning tagada kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili vaba liikumine siseturul, ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada, kuid seda saab selle ulatust ja mõju arvestades saavutada vaid liidu tasandil, võib liit vastu võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Muudatused

Direktiivi 2008/98/EÜ muudetakse järgmiselt.

- (1) Artikli 2 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) välisõhku paisatavad gaasilised heited ning geoloogilise säilitamise eesmärgil kogutud ja transporditud ning geoloogiliselt säilitatav süsinikdioksiid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ*;

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ,

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).“

(2) Artiklisse 3 lisatakse järgmised punktid:

„4b) „IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootja“ – tootja, importija või turustaja või muu füüsiline või juriidiline isik (välja arvatud need, kes tarnivad turule IVc lisas loetletud, kasutatud tekstiil- ja jalatsitooted ning IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mis on saadud sellistest kasutatud või jäätmeteks muutunud toodetest või nende osadest, ettevõtted, kus töötab vähem kui kümme inimest ja mille aastakäive või aastane bilansimaht ei ületa kaht miljonit eurot, ning füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad rätsepad, kes toodavad personaliseeritud tooteid), kes olenemata kasutatavast müügiviisist, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL* artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingute alusel kas:

a) on asutatud liikmesriigis ning valmistab IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted oma nime või kaubamärgi all või laseb need tooted kavandada või valmistada ja tarnib neid esimest korda oma nime või kaubamärgi all selle liikmesriigi territooriumil;

b) on asutatud liikmesriigis ning müüb selle liikmesriigi territooriumil oma nime või kaubamärgi all edasi IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mille on valmistanud punktis a osutatud muud tootjad ning mis ei kannu valmistaja nime, tootemarki ega kaubamärki;

c) on asutatud liikmesriigis ning tarnib selles liikmesriigis kutsealaselt esimest korda IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mis on pärit muust liikmesriigist või kolmandast riigist; või

d) müüb IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted liikmesriigis kaugsidevahendi abil otse lõppkasutajatele, sealhulgas kodumajapidamistele või muudele kasutajatele kui kodumajapidamised, ning on asutatud muus liikmesriigis või kolmandas riigis;

4c) „turul kättesaadavaks tegemine“ – kaubandustegevuse käigus toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule turustamise või kasutamise eesmärgil;

4d) „tootjavastutusorganisatsioon“ – juriidiline isik, kes rahaliselt või rahaliselt ja tegevuslikult korraldab tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmist tootjate nimel;

4e) „digiplatvorm“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punktis i määratletud digiplatvorm;

4f) „tarbija“ – füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus- ega kutsetegevusega;

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).“

(3) Artikli 9 lõike 1 punktid g ja h ning lõiked 5, 6 ja 8 jäetakse välja.

(4) Lisatakse artikkel 9a:

„Artikkel 9a

Toidujäätmete tekke vältimine

1. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, et vältida toidujäätmete teket esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, samuti restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes. Need meetmed hõlmavad järgmist:
 - (a) töötatakse välja ja toetatakse käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumisi, et vähendada toidujäätmeid, ning teabekampaaniaid, et suurendada teadlikkust toidujäätmete tekke vältimisest;
 - (b) tehakse kindlaks ebatõhusused toidutarneahela toimimises ja tegeletakse nendega ning toetatakse kõigi osalejate koostööd, tagades ühtlasi vältimismeetmete kulude ja tulude õiglase jaotamise;
 - (c) soodustatakse toidu annetamist ja toidu muul viisil inimtarbimiseks ümberjaotamist, eelistades seda, et toit jääb inimeste toiduks, mitte et see kasutatakse söödaks ja töödeldakse toiduks mittekasutatavateks toodeteks;
 - (d) toetatakse koolitust ja oskuste arendamist ning hõlbustatakse juurdepääsu rahastamisvõimalustele, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning sotsiaalmajanduses osalejate seas.

Liikmesriigid tagavad, et kõik asjakohased tarneahelas osalejad kaasatakse proportsionaalselt nende suutlikkuse ja rolliga toidujäätmete tekke vältimise toidutarneahelas, pöörates erilist tähelepanu sellele, et vältida ebaproportsionaalset mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

2. Liikmesriigid jälgivad ja hindavad oma toidujäätmete tekke vältimise meetmete rakendamist, sealhulgas lõikes 4 osutatud toiduvähendamise sihtmäärade järgimist, mõõtes toidujäätmete kogust lõike 3 kohaselt kehtestatud meetodikaga.
3. Käesoleva direktiivi täiendamiseks on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 38a vastu delegeeritud õigusakte seoses ühtse meetodika ja kvaliteedi miinimumnõuete sätestamisega toidujäätmete koguse ühetaoliseks mõõtmiseks.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud ja asjakohased meetmed, et saavutada 31. detsembriks 2030 riigi tasandil järgmised toidujäätmete vähendamise sihtmäärad:
 - (a) vähendada toidujäätmete teket töötlemisel ja valmistamisel 10 % võrreldes 2020. aastal tekkinud kogusega;
 - (b) vähendada toidujäätmete teket elaniku kohta toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes kokku 30 % võrreldes 2020. aastal tekkinud kogusega.
5. Kui liikmesriik saab esitada 2020. aastast varasema võrdlusaasta kohta andmed, mis on kogutud meetoditel, mis on võrreldavad toidujäätmete koguse ühetaolise mõõtmise meetodikaga ja kvaliteedi miinimumnõuetega, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597, võib kasutada varasemat võrdlusaastat. Liikmesriik teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike oma kavatsusest kasutada varasemat võrdlusaastat 18 kuu jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest ning

esitab komisjonile asjaomased andmed ja nende kogumiseks kasutatud mõõtmismeetodid.

6. Kui komisjon leiab, et andmed ei vasta lõikes 5 sätestatud tingimustele, võtab ta kuue kuu jooksul alates lõike 5 kohaselt esitatud teavituse saamisest vastu otsuse, milles nõutakse, et liikmesriik kasutaks võrdlusaastana 2020. aastat või mõnda muud kui liikmesriigi välja pakutud aastat.
7. Komisjon vaatab 31. detsembriks 2027 läbi lõike 4 kohased 2030. aastaks saavutatavad sihtmäärad, et neid vajaduse korral muuta ja/või toidutarneahela muudele etappidele laiendada ning et kaaluda uute sihtmäärade kehtestamist 2030. aastast edasi. Selleks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on vajaduse korral lisatud seadusandlik ettepanek.“

(5) Artikli 11 lõike 1 kolmas lause asendatakse järgmisega:

„Kui artikli 10 lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti, seavad liikmesriigid sisse vähemalt paberi, metalli, plasti ja klaasi liigiti kogumise.“

(6) Artikli 11b lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon koostab koostöös Euroopa Keskkonnaametiga eduaruanded artikli 9a lõikes 4 ning artikli 11 lõike 2 punktides c, d ja e ning sama artikli lõikes 3 sätestatud sihtmäärade saavutamise kohta hiljemalt kolm aastat enne iga tähtaega, mis on kõnealuste sätetega ette nähtud.“

(7) Lisatakse artiklid 22a–22d:

„Artikkel 22a

Tootja laiendatud vastutuse süsteem tekstiili jaoks

1. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas artiklitega 8 ja 8a on tootjatel tootja laiendatud vastutus IVc lisas („tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooded“) loetletud kodutekstiiltoodete, rõivaste ja rõivamanuste ning jalatsite, rõivaste ja rõivamanuste eest, mille nad teevad liikmesriigi territooriumil esimest korda turul kättesaadavaks.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 38a vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi IVc lisa muutmiseks, et viia käesoleva direktiivi IVc lisas loetletud kombineeritud nomenklatuuri koodid kooskõlla nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87* 1. lisa loetletud koodidega.
3. Liikmesriigid määravad selgelt kindlaks rollid ja kohustused, mida täidavad lõikes 1 osutatud tootja laiendatud vastutuse süsteemi rakendamises, jälgimises ja kontrollimises osalevad asjakohased osalejad.
4. Liikmesriigid tagavad, et IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjad katavad järgmise kulud:
 - (a) IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kogumine ja järgnev jäätmekäitlus, mis hõlmab järgmist:
 - (1) nende kasutatud toodete kogumine korduskasutamiseks ning jäätmeteks muutunud toodete liigiti kogumine korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks kooskõlas artiklitega 22c ja 22d;

- (2) punktis 1 osutatud kogutud koormate vedu järgnevas korduskasutamiseks sortimiseks, korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtutoiminguteks kooskõlas artikliga 22d;
 - (3) punktis 1 osutatud kogutud koormate sortimine, korduskasutamiseks ettevalmistamine, ringlussevõtt ja muud nende taaskasutamise toimingud ning nende kõrvaldamine;
 - (4) selliste jäätmete kogumine, vedu ja töötlemine vastavalt punktidele 1 ja 2, mille on tekitanud sotsiaalsed ettevõtted ja muud üksused kui jäätmekäitlejad, kes on osa kogumissüsteemist, millele on osutatud artikli 22c lõigetes 5 ja 11;
- (b) kogutud segaolmejäätmete koostise uuringu läbiviimine kooskõlas artikli 22d lõikega 6;
 - (c) teabe andmine tekstiili ja jalatsitoodete säästva tarbimise, jäätmetekke vältimise, korduskasutamise, korduskasutamiseks ettevalmistamise, ringlussevõtu, muu taaskasutamise ning kõrvaldamise kohta kooskõlas artikli 22c lõigetega 13, 14 ja 17;
 - (d) andmete kogumine ja neid käsitlev aruandlus pädevatele asutustele kooskõlas artikliga 37;
 - (e) toetuse andmine teadus- ja arendustegevuseks, et parandada sortimis- ja ringlussevõutuprotsesse, eelkõige kiust-kiuks ringlussevõtu laiendamiseks, ilma et see piiraks liidu riigiabieskirjade kohaldamist.
5. Liikmesriigid tagavad, et IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjad kannavad käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kulud seoses IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodetega, mis on toodud artikli 22c lõigete 5 ja 11 kohaselt loodud kogumispunktidesse, juhul, kui sellised tooted tehti liikmesriigi territooriumil esimest korda turul kättesaadavaks pärast [*väljaannete talitus, palun lisada käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäev*].
 6. Lõikes 4 osutatud kulud, mis tuleb katta, ei tohi ületada kulusid, mis on vajalikud nimetatud lõikes osutatud teenuste kulutõhusaks osutamiseks, ja need määratakse kindlaks asjaomaste osalejate vahel läbipaistval viisil.
 7. Määruse (EL) 2022/2065 artikli 30 lõike 1 punktide d ja e järgimiseks tagavad liikmesriigid, et sama määruse III peatüki 4. jao kohaldamisalasse kuuluvad selliste digiplatvormide pakkujad, mis võimaldavad tarbijatel sõlmida kauglepinguid tootjatega, kes pakuvad liidus asuvatele tarbijatele IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, saavad tootjatelt järgmise teabe:
 - (a) teave registreerimise kohta artiklis 22b osutatud tootjate registris selles liikmesriigis, kus tarbija asub, ja tootja registreerimisnumber (-numbrid) kõnealuses registris;
 - (b) tootja kinnitus selle kohta, et ta võtab kohustuse pakkuda ainult selliseid IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mille puhul on tarbija asukohaliikmesriigis täidetud käesoleva artikli lõigetes 1 ja 4 ning artikli 22c lõikes 1 osutatud tootja laiendatud vastutuse nõuded.
 8. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tootja laiendatud vastutuse süsteemid kehtestatakse hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisada*

kuupäev, mis on 30 kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva] kooskõlas artiklitega 8, 8a ning 22a–22d.

Artikkel 22b

Tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjate register

1. Liikmesriigid loovad IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjate registri, et jälgida nende tootjate vastavust artiklile 22a ja artikli 22c lõikele 1.

Liikmesriigid tagavad, et register sisaldab linke teiste riikide registritele, et hõlbustada tootjate registreerimist kõigis liikmesriikides.

2. Liikmesriigid tagavad, et tootjad peavad end lõikes 1 osutatud registris registreerima. Selleks nõuavad liikmesriigid, et tootjad esitavad registreerimistaotluse igas liikmesriigis, kus nad teevad IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid esimest korda turul kättesaadavaks.

3. Liikmesriigid lubavad tootjatel teha IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid oma territooriumil esimest korda turul kättesaadavaks vaid siis, kui nad, või volituse korral nende tootja laiendatud vastutuse jaoks volitatud esindajad, on asjaomases liikmesriigis registreeritud.

4. Registreerimistaotlus sisaldab järgmist teavet:

- (a) nimi, kaubamärk ja tootemargid (olemasolu korral), mille all tootja liikmesriigis tegutseb, ning tootja aadress, sealhulgas sihtnumber ja linn või asula, tänav ja majanumber, riik, telefoninumber, kui see on olemas, veebiaadress ja e-posti aadress ning ühtse kontaktpunkti nimi;
- (b) tootja riigisisene tunnuscode, sealhulgas äriregistri number või samaväärne ametlik registreerimisnumber ja liidu või riigisisese maksukohustuslasena registreerimise number;
- (c) nende IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kombineeritud nomenklatuuri koodid, mida tootja kavatses asjaomase liikmesriigi territooriumil esimest korda turul kättesaadavaks teha;
- (d) tootjavastutusorganisatsiooni nimi, sihtnumber, linn või asula, tänav ja majanumber, riik, telefoninumber, veebiaadress, e-posti aadress ja riigisisene tunnuscode, äriregistri number või samaväärne ametlik registreerimisnumber, tootjavastutusorganisatsiooni liidu või riigisisese maksukohustuslasena registreerimise number ning esindatava tootja volitus;
- (e) tootja või tootjavastutusorganisatsiooni avaldus, milles kinnitatakse, et esitatud teave on tõene.

5. Liikmesriigid tagavad, et käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi võib tootja nimel täita tootjavastutusorganisatsioon.

Kui tootja on määranud tootjavastutusorganisatsiooni, täidab see organisatsioon käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi *mutatis mutandis*, kui liikmesriik ei ole sätestanud teisiti.

6. Liikmesriigid tagavad, et pädev asutus:

- (a) võtab tootjate registreerimistaotlused, millele on osutatud lõikes 2, vastu elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu, mille üksikasjalikud andmed tehakse kättesaadavaks pädevate asutuste veebisaidil;
 - (b) rahuldab registreerimistaotlusi ja esitab registreerimisnumbri hiljemalt 12 nädala jooksul alates lõikes 4 sätestatud teabe esitamisest;
 - (c) võib kehtestada registreerimisnõuete ja -menetlusega seotud üksikasjaliku korra, lisamata lõikes 4 sätestatud nõuetele sisulisi nõudeid;
 - (d) võib nõuda tootjatelt lõikes 2 osutatud taotluste menetlemise eest kulupõhiseid ja proportsionaalseid tasusid.
7. Pädev asutus võib tootja registreerimisest keelduda või selle tühistada, kui lõike 4 kohane teave ja sellega seotud dokumentaalsed tõendid ei ole esitatud või kui need ei ole piisavad või kui tootja ei vasta enam lõike 4 punktis d sätestatud nõuetele.
 8. Liikmesriigid nõuavad, et tootja või vajaduse korral tootjavastutusorganisatsioon teavitab pädevat asutust põhjendamatu viivitusega kõigist registreerimisel kooskõlas lõike 4 punktiga d esitatud teabe muudatustest ja sellest, kui registreerimise käigus osutatud tekstiil- ja jalatsitoodete esimest korda turul kättesaadavaks tegemine liikmesriigi territooriumil alaliselt lõpetatakse. Tegevuse lõpetanud tootja arvatakse tootjate registrist välja.
 9. Kui tootjate registris olev teave ei ole avalikult kättesaadav, tagavad liikmesriigid, et selliste digiplatvormide pakkujatele, mis võimaldavad tarbijatel sõlmida tootjatega kauglepinguid, antakse registreerimise tasuta juurdepääs.
 10. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse registris registreerimise ühtlustatud vorm vastavalt käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud teabenõuetele. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 39 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 22c

Tekstiiliga seotud tootjavastutusorganisatsioonid

1. Liikmesriigid tagavad, et IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjad määravad tootjavastutusorganisatsiooni täitma nende nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, mis on sätestatud artiklis 22a.
2. Liikmesriigid nõuavad, et tootjavastutusorganisatsioonid, kes kavatsevad täita tootjate nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi kooskõlas artikli 8a lõikega 3, artiklitega 22a, 22b ja 22d ning käesoleva artikliga, peavad saama pädevalt asutuselt loa.
3. Liikmesriigid nõuavad tootjavastutusorganisatsioonidelt selle tagamist, et rahalised sissemaksed, mida IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjad neile maksavad, vastavad järgmistele tingimustele:
 - (a) need põhinevad asjaomaste toodete massil ning on tekstiiltoodete puhul, mis on loetletud IVc lisa 1. osas, kohandatud vastavalt ökodisaininõuetele, mis on võetud vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse .../... [väljaannete talitus, palun lisada kestlike toodete ökodisaini määruse number, kui määrus on vastu võetud]** kohaselt ja mis on kõige asjakohasemad tekstiilijäätmete vältimiseks ja tekstiili töötlemiseks kooskõlas jäätmehierarhiaga, ning nende

kriteeriumidega seotud mõõtmismetoodikatel, mis on võetud vastu vastavalt nimetatud määrusele või muudele liidu õigusaktidele, millega kehtestatakse tekstiiltoodete jaoks ühtlustatud kestlikuskriteeriumid ja mõõtmismeetodid, ning millega tagatakse tekstiili keskkonnasäästlikumaks ja ringluspõhisemaks muutmine;

- (b) neid kohandatakse, et võtta arvesse tootjavastutusorganisatsioonide tulusid jäätmeteks muutunud tekstiili korduskasutamisest, korduskasutamiseks ettevalmistamisest või selle ringlussevõtmisest saadud teisese toorme väärtusest;
 - (c) nende puhul tagatakse, et tootjaid koheldakse võrdselt olenemata nende päritolust või suurusest ning ei tekitata ebaoproportsionaalselt suurt koormust tootjatele, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kes toodavad IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted väikeses koguses.
4. Kui see on vajalik, et vältida siseturul moonutuste tekkimist ja tagada kooskõla ökodisaininõuetega, mis on võetud vastu vastavalt artiklile 4 loetuna koostoimes määruse .../... [*väljaannete talitus, palun lisada kestlike toodete ökodisaini määruse number, kui määrus on vastu võetud*] artikliga 5, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse tasude kohandamise kriteeriumid käesoleva artikli lõike 3 punkti a kohaldamiseks. Selles rakendusaktis ei käsitleta sissemaksete taseme täpset kindlaksmääramist ning see võetakse vastu kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 39 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Liikmesriigid tagavad, et tootjavastutusorganisatsioonid loovad IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete jaoks, olenemata nende toodete olemusest, materjalikoostisest, seisukorrast, nimetusest, tootemargist, kaubamärgist või päritolust, liigiti kogumise süsteemi selle liikmesriigi territooriumil, kus nad neid tooteid esimest korda turul kättesaadavaks teevad. Liigiti kogumise süsteem:
- (a) võimaldab lõike 6 punktis a osutatud üksustel koguda selliseid kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted ning tagab vajaliku praktilise korralduse selliste kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kogumiseks ja veoks, sealhulgas pakub ühendatud kogumispunktidele (edaspidi „ühendatud kogumispunktid“) tasuta sobivaid kogumis- ja transpordimahuteid;
 - (b) tagab kõnealuste ühendatud kogumispunktides kogutud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tasuta kogumise sagedusega, mis on proportsionaalne hõlmatud territooriumiga ning kõnealuste kogumispunktide kaudu tavaliselt kogutavate selliste kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete mahuga;
 - (c) tagab selliste jäätmete tasuta kogumise, mille sotsiaalsed ettevõtted ja muud üksused kui jäätmekäitlejad on sellistest ühendatud kogumispunktide kaudu kogutud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodetest tekitanud.

Tootjavastutusorganisatsioonide vaheline koordineerimine peab olema kooskõlas liidu konkurentsieskirjadega.

6. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 5 osutatud kogumissüsteem:

- (a) koosneb kogumispunktidest, mille on loonud tootjavastutusorganisatsioonid ja nende nimel tegutsevad jäätmekäitlejad koostöös ühe või mitme järgmistest: sotsiaalsed ettevõtted ja sotsiaalmajanduse üksused, turustajad, ametiasutused või kolmandad isikud, kes nende nimel IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid koguvad, ning muud vabatahtlikud kogumispunktid;
 - (b) hõlmab kogu liikmesriigi territooriumi, võttes arvesse elanikkonna suurust ja rahvastikutihedust, IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete eeldatavat kogust, juurdepääsetavust ja lähedust lõppkasutajatele, ning ei piirdu piirkondadega, kus nende toodete kogumine ja järgnev käitlemine on kasumlik;
 - (c) tagab liigiti kogumise määra pideva tõusu, et häid tavasid arvesse võttes saavutada tehniliselt teostatav tase.
7. Liikmesriigid tagavad, et lõike 6 punktis c osutatud kogumismäär arvutatakse kooskõlas lõigetega 8 ja 9.
 8. Lõike 6 punktis c osutatud liigiti kogumise määr arvutatakse protsendimäärana, mille saamiseks jagatakse selliste IVc lisas loetletud jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete mass, mis on kogutud asjaomasel kalendriaastal liikmesriigis kooskõlas lõikega 5, selliste jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete massiga, mis on tekitatud ja kogutud segaolmejäätmetena.
 9. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse käesoleva artikli lõike 6 punktis c osutatud liigiti kogumise määra arvutamise ja kontrollimise meetodika. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 39 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
 10. Liikmesriigid tagavad, et tootjavastutusorganisatsioonid ei tohi keelduda lubamast sotsiaalsel ettevõtetel ja muudel korduskasutusettevõtjatel osaleda lõike 5 kohaselt loodud liigiti kogumise süsteemis.
 11. Ilma et see piiraks lõike 5 punktide a ja b ning lõike 6 punkti a kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et sotsiaalsel ettevõtetel on lubatud pidada ja käigus hoida oma liigiti kogumise punkte ning et neid koheldakse liigiti kogumise punktide asukohas võrdselt või eeliskorras. Liikmesriigid tagavad, et sotsiaalsed ettevõtted ja sotsiaalmajanduse üksused, kes on osa ühendatud kogumispunktidest kooskõlas lõike 6 punktiga a, ei pea tootjavastutusorganisatsioonile üle andma IVc lisas loetletud, kogutud kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooteid.
 12. Liikmesriigid tagavad, et lõigete 5, 6 ja 11 kohaselt loodud kogumispunktide suhtes ei kohaldata käesoleva direktiivi registreerimis- või loanõudeid.
 13. Liikmesriigid tagavad, et lisaks artikli 8a lõikes 2 osutatud teabele teevad tootjavastutusorganisatsioonid lõppkasutajatele, eelkõige tarbijatele kättesaadavaks järgmise teabe tekstiili ja jalatsite säästva tarbimise, korduskasutamise ja olelusringi lõpus käitlemise kohta seoses IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodetega, mille tootjad teevad liikmesriigi territooriumil kättesaadavaks:
 - (a) tarbijate roll jäätmetekke vältimisse panustamisel, sealhulgas parimad tavad, mis eelkõige soodustavad säästvaid tarbimisharjumusi ja edendavad toodete eest hästi hoolitsemist nende kasutamise ajal;

- (b) olemasolevad tekstiili ja jalatsite korduskasutamise ja parandamise võimalused;
 - (c) tarbijate roll kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili ja jalatsite liigiti kogumisse panustamisel;
 - (d) mõju, mida avaldab keskkonnale, inimeste tervisele ning sotsiaalsetele ja inimõigustele tekstiilitootmine, eelkõige kiirmoetavad ja -tarbimine, samuti ringlussevõtt ning tekstiili- ja jalatsijäätmete muu taaskasutamine ja kõrvaldamine ning sobimatu äraviskamine, näiteks prügistamine või segaolmejäätmetesse viskamine.
14. Liikmesriigid tagavad, et tootjavastutusorganisatsioon annab lõikes 13 osutatud teavet korrapäraselt ning et see teave on ajakohane ja esitatud järgmiste vahendite abil:
- (a) veebisait või muud elektroonilise side vahendid;
 - (b) avalikes kohtades antav teave;
 - (c) haridusprogrammid ja -kampaaniad;
 - (d) viidad keeles või keeltes, mis on kasutajatele ja tarbijatele kergesti arusaadavad.
15. Kui liikmesriigis on mitu tootjavastutusorganisatsiooni volitatud täitma tootjate nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, tagavad liikmesriigid, et need organisatsioonid katavad IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete liigiti kogumise süsteemiga liikmesriigi kogu territooriumi. Liikmesriigid teevad pädevale asutusele ülesandeks teha järelevalvet või määravad sõltumatu kolmanda isiku tegema järelevalvet selle üle, et tootjavastutusorganisatsioonid täidavad oma kohustusi koordineeritult ja kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega.
16. Liikmesriigid nõuavad, et tootjavastutusorganisatsioonid tagavad oma valduses olevate andmete konfidentsiaalsuse, kui tegemist on ärisaladusena käsitatava teabe või sellise teabega, mis on otseselt seostatav üksikute tootjate või nende volitatud esindajatega.
17. Liikmesriigid tagavad, et lisaks teabele, millele on osutatud artikli 8a lõike 3 punktis e, avaldavad tootjavastutusorganisatsioonid oma veebisaitidel:
- (a) vähemalt korra aastas ning äri ja ettevõtlusega seotud konfidentsiaalsust hoides teabe, mis käsitleb turule lastud toodete kogust, IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete, sealhulgas selliste müümata toodete liigiti kogumise määra, tootjavastutusorganisatsiooni saavutatud korduskasutamise, korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu määra, märkides eraldi kiust-kiuks ringlussevõtu määra, ning muu taaskasutamise, kõrvaldamise ja ekspordi määra;
 - (b) teabe, mis käsitleb valikumenetlust jäätmekäitlejate valimiseks kooskõlas lõikega 18.
18. Liikmesriigid tagavad, et tootjavastutusorganisatsioonid näevad ette mittediskrimineeriva valikumenetluse, mis põhineb läbipaistvatel hindamiskriteeriumidel ja millega ei panda väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ebaproportsionaalselt suurt koormust ning millega hangitakse

jäätmekäitlusteenuseid lõike 6 punktis a osutatud jäätmekäitlejatelt ja selliselt jäätmekäitlejatelt, kelle ülesanne on teha järgnev jäätmetöötlus.

19. Liikmesriigid tagavad, et tootjavastutusorganisatsioonid nõuavad seda, et tootjate andmed IVc lisas loetletud, turul kättesaadavaks tehtud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete kohta esitatakse igal aastal.

Artikkel 22d

Tekstiilijäätmete käitlemine

1. Liikmesriigid tagavad 1. jaanuariks 2025 ning kooskõlas artikli 10 lõigetega 2 ja 3 tekstiili liigiti kogumise korduskasutamiseks, korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ning ringlussevõtuks.
2. Liikmesriigid tagavad, et tekstiilijäätmete kogumise, peale- ja mahalaadimise, veo ja ladustamise taristu ja toimingud ning muu käitlemine, sealhulgas järgnevate sortimis- ja töötlemistoimingute käigus, on kaitstud ilmastikutingimuste ja muude saasteallikate eest, et vältida kogutud tekstiili kahjustumist ja ristsaastumist. Liigiti kogutud kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil tuleb vaadata liigiti kogumise punktis läbi, et teha kindlaks ja eemaldada kogumiseesmärgile mittevastavad esemed või materjalid või ained, mis on saasteallikad.
3. Liikmesriigid tagavad, et kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mis kogutakse liigiti kooskõlas artikli 22c lõikega 5, käsitatakse kogumisel jäätmetena.

Muu tekstiili kui IVc lisas loetletud toodete ning IVc lisas loetletud, müümata tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete puhul tagavad liikmesriigid, et tekstiilmaterjalide ja -esemete eri fraktsioonid hoitakse jäätmetekkehohas eraldi, kui selline eraldamine hõlbustab järgnevat korduskasutamist, korduskasutamiseks ettevalmistamist või ringlussevõttu, sealhulgas kiust-kiuks ringlussevõttu, kui tehnoloogiaareng seda võimaldab.

4. Liikmesriigid tagavad, et kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted, mis kogutakse liigiti kooskõlas artikli 22c lõikega 5, läbivad sortimistoimingud, et tagada töötlemine kooskõlas artikli 4 lõikes 1 sätestatud jäätmehierarhiaga.
5. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas artikli 22c lõikega 5 liigiti kogutud kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete sortimise toimingud vastavad järgmistele nõuetele:
 - (a) sortimistoiminguga saadakse tekstiil korduskasutamiseks ja korduskasutamiseks ettevalmistamiseks;
 - (b) korduskasutamiseks sortimise toimingutega sorditakse tekstiilesemeid nii detailselt kui on asjakohane, eristades otseseks korduskasutamiseks sobivaid fraktsioone sellistest, mille suhtes tuleb teha edasisi korduskasutamiseks ettevalmistamise toiminguid, ning need on suunatud konkreetsele korduskasutamisturule ja nende puhul kasutatakse ajakohaseid sortimiskriteeriume, mis on tooteid saava turu jaoks asjakohased;
 - (c) korduskasutuskõlbmatuks hinnatud esemed sorditakse ringlussevõtuks ja, kui tehnoloogiaareng seda võimaldab, konkreetset kiust-kiuks ringlussevõtuks;

- (d) korduskasutamiseks mõeldud väljund, mis saadakse sortimisel ja järgnevate taaskasutamistoimingutega, vastab jäätmekehtlemise lakkamise kriteeriumidele, nagu on osutatud artiklis 6.
6. Liikmesriigid viivad 31. detsembriks 2025 ja seejärel iga viie aasta tagant läbi kogutud segaolmejäätmete koostise uuringu, et määrata kindlaks neis oleva jäätmeteks muutunud tekstiili osakaal. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused võivad saadud teabe põhjal nõuda, et tootjavastutusorganisatsioonid võtavad parandusmeetmeid, et suurendada oma kogumispunktide võrgustikku ja korraldada teabekampaaniaid kooskõlas artikli 22c lõigetega 13 ja 14.
7. Liikmesriigid tagavad, et selleks et eristada kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili, võivad liikmesriikide pädevad asutused kontrollida selliste kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadetisi, mis kahtlustatakse olevat jäätmed, veendumaks, et need vastavad lõigetes 8 ja 9 sätestatud miinimumnõuetele IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadetiste kohta, ning neid saadetisi vastavalt jälgida.
8. Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadetised, mis on valmis seatud kutsetegevuse käigus, vastavad lõikes 9 sätestatud dokumenteerimise miinimumnõuetele ja nendega on kaasas vähemalt järgmine teave:
- (a) tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete müügi või omandiõiguse üleminekuga seotud arve koopia ja leping, mis tõendab, et need tooted on mõeldud otseseks korduskasutamiseks ning on otseseks korduskasutamiseks sobivad;
- (b) tõendid, mis kinnitavad eelnevat sortimistoimingut, mis on tehtud kooskõlas käesoleva artikliga ning artikli 6 lõike 2 kohaselt vastu võetud kriteeriumidega, kui need on olemas, ning mis on esitatud dokumenteeritud andmete koopia iga saadetises sisalduva kaubapalli kohta ja protokollina, mis sisaldab kogu dokumenteeritud teavet vastavalt lõikele 9;
- (c) deklaratsioon, mille on koostanud füüsiline või juriidiline isik, kelle valduses on kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitooted ning kes kutsetegevuse käigus korraldab kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete vedu, selle kohta, et ükski saadetises olev materjal ei ole jäätmed artikli 3 punktis 1 määratletud tähenduses;
- (d) nõuetekohane kaitse kahjustuste eest vedamise ning peale- ja mahalaadimise ajal, eelkõige piisava pakendamise ja koorma nõuetekohase virnastamise abil.
9. Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadetised vastavad järgmistele dokumenteerimise miinimumnõuetele:
- (a) sortimis- või korduskasutamiseks ettevalmistamise toimingute kohta dokumenteeritud andmed kinnitatakse kindlalt, aga mitte jäädavalt pakendile;
- b) dokumenteeritud andmed sisaldavad järgmist teavet:
- (1) tootepallis oleva(te) eseme(te) kirjeldus, mis vastab kõige üksikasjalikumale sortimisdetailsusele, mida on tekstiilesemete sortimise või korduskasutamiseks ettevalmistamise toimingutes järgitud, nagu riie liik, suurus, värv, kas tegemist on naiste- või meesterõivastega, materjalikoostis;

- (2) lõpliku sortimise või korduskasutamiseks ettevalmistamise eest vastutava ettevõtja nimi ja aadress.
10. Liikmesriigid tagavad, et kui liikmesriigi pädevad asutused teevad kindlaks, et kavandatud kasutatud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadeti koosneb jäätmetest, võib jäätmeks olevatena kahtlustatavate tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete saadete asjakohase analüüsi, kontrolli ja ladustamise kulud sisse nõuda IVc lisas loetletud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete tootjatelt, nende nimel tegutsevatelt kolmandatelt isikutelt või muudelt saadetist korraldavatel isikutelt.
- * Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).
- ** Määrus .../... (ELTlk) väljaannete talitus, palun lisada kestlike toodete ökodisaini määruse avaldamise andmed].“
- (8) Artikli 29 lõige 2a jäetakse välja.
- (9) Lisatakse artikkel 29a:

„Artikkel 29a

Toidujäätmete tekke vältimise programmid

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev, mis on kaks aastat pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva] vaatavad liikmesriigid oma toidujäätmete tekke vältimise programmid läbi ja kohandavad neid, et saavutada artikli 9a lõikega 4 ettenähtud sihtmäärad. Need programmid sisaldavad vähemalt meetmeid, mis on sätestatud artikli 9 lõikes 1 ja artikli 9a lõikes 1, ning vajaduse korral meetmeid, mis on loetletud IV ja IVa lisas.
2. Iga liikmesriik määrab pädevad asutused, kelle vastutus on koordineerida toidujäätmete vähendamise meetmeid, mida rakendatakse artikli 9a lõikes 4 sätestatud sihtmäära saavutamiseks, ning teatab sellest komisjonile hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev, mis on kolme kuu jooksul pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva]. Komisjon avaldab seejärel selle teabe asjaomasel ELi veebisaidil.“
- (10) Artiklit 37 muudetakse järgmiselt:

- (a) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid esitavad Euroopa Keskkonnaametile andmed artikli 9 lõike 4 rakendamise kohta ning artikli 22c lõike 17 punktis a osutatud andmed igal aastal. Liikmesriigid ei ole kohustatud esitama tekstiiltoodete korduskasutamist käsitlevaid kvantitatiivseid andmeid vastavalt artikli 9 lõikele 4. Liikmesriigid esitavad komisjonile andmed artikli 9a lõike 2 rakendamise kohta igal aastal.“;

- (b) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse käesoleva artikli lõigetes 1, 3, 4 ja 5 osutatud andmete esitamise vorm. Aruandluseks artikli 11 lõike 2 punktide a ja b rakendamise kohta kasutavad liikmesriigid vorme, mis on kehtestatud komisjoni 18. aprilli 2012. aasta rakendusotsuses, millega kehtestatakse küsimustik, mille alusel liikmesriigid esitavad aruanded jäätmeid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ rakendamise kohta. Toidujäätmete aruandlusvormi

väljatöötamisel võetakse arvesse artikli 9a lõike 3 alusel väljatöötatud meetodikat. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 39 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“

(11) Artiklit 38 muudetakse järgmiselt:

(a) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. Artikli 7 lõikes 1, artikli 9a lõikes 3, artikli 11a lõikes 10, artikli 27 lõigetes 1 ja 4 ning artikli 38 lõigetes 2 ja 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 4. juulist 2018. Artikli 22a lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev, mis on 18 kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva]. Komisjon esitab volituste delegeerimise kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 lõikes 1, artikli 9a lõikes 3, artikli 11a lõikes 10, artikli 27 lõigetes 1 ja 4 ning artikli 38 lõigetes 2 ja 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“;

(b) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Artikli 7 lõike 1, artikli 9a lõike 3, artikli 11a lõike 10, artikli 22a lõike 2, artikli 27 lõigete 1 ja 4 ning artikli 38 lõigete 2 ja 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

(12) Lisatakse IVc lisa vastavalt käesoleva direktiivi lisale.

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev, mis on 18 kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva]. Nad edastavad nende normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad neisse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub**
- 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele**
 - 3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund*
 - 3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus*
 - 3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*
 - 3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus*
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele**

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi Ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

09 – Keskkond ja kliimamuutused

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

uut meedet

uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁸⁶

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Jäätmete raamdirektiivi muutmise üldeesmärgid tekstiili ja toidu valdkonnas on järgmised:

– vähendada keskkonna- ja kliimamõju, parandada keskkonna kvaliteeti ning parandada rahvatervist seoses tekstiilijäätmete käitlemisega, järgides jäätmehierarhiat;

– vähendada toidujäätmete tekkega seonduvat toidusüsteemide keskkonna- ja kliimamõju. Toidujäätmete tekke vältimine aitab parandada ka toiduga kindlustatust.

1.4.2. Erieesmärgid

Tekstiilijäätmete puhul on ettepaneku eesmärk parandada tekstiilijäätmete käitlemist kooskõlas jäätmete raamdirektiivis sätestatud jäätmehierariiaga, eelistades tekstiilijäätmete tekke vältimist ning tekstiili korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu muudele taaskasutamisvõimalustele ja kõrvaldamisele, ning rakendada põhimõtet, et saastaja maksab.

Toidujäätmetega seotud erieesmärgid on anda liikmesriikidele selge vastutus selle eest, et kiirendada toidujäätmete vähendamist kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 12.3, ning tagada kõigi liikmesriikide piisav ja järjepidev tegevus.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Oodatavad tulemused on järgmised:

- vähendatakse tekstiilijäätmeid, suurendatakse tekstiili korduskasutamist, korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu, luuakse stiimulid tekstiilide väljatöötamiseks selliselt, et hõlbustada korduskasutamist, korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu (kasutades laiendatud tootjavastutust), ning

⁸⁶ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktidele a või b.

luuakse finantsvõimalused selleks, et suurendada ELis vajalikku korduskasutamise, korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu taristut;

- 656 miljonit eurot lisakasu tänu korduskasutatavale ja ringlussevõetavale tekstiilile ELi korduskasutamise- ja ringlussevõteturul ning toetatakse laiendatud tootjavastutusse investeerimiselt kokku 3,5–4,5 miljardi euro suuruse tulu saamist aastas;

- kasvuhoonegaaside heide tekstiilisektoris väheneb veelgi, väärtuses 16 miljonit eurot aastas;

- luuakse 8 740 uut töökohta jäätmekäitluses;

- toidujäätmete teke väheneb 10 % toidu töötlemisel ja valmistamisel ning 30 % jaemüügis, toitlustusteenustes ja kodumajapidamistes (2030. aastaks);

- kogulisandväärtus ELi majandusele 1,6 miljardit eurot (sh eespool nimetatud kulud);

- kodumajapidamistes säästetakse toidukuludelt 439 eurot aastas (neljaliikmelise) leibkonna kohta;

- mitmesugune toiduga seotud keskkonnamõju (nt kasvuhoonegaaside heide, mere eutrofeerumine, maakasutus või veenappus) väheneb, hinnangulise koguväärtusega 9–23 miljardit eurot, mis hõlmab ka kasvuhoonegaaside heide hinnangulist vähenemist 16,5–62 miljoni tonni võrra.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Edu ning eesmärkide saavutamise näitajad on järgmised:

- kogutud segaolmejäätmete koostise uuring, et määrata kindlaks neis oleva jäätmeteks muutunud tekstiili osakaal;

- andmed kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili korduskasutamiseks ettevalmistamise kohta;

- teave, mis käsitleb IVc lisas loetletud, kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiil-, tekstiiliga seotud ja jalatsitoodete liigiti kogumise määra ning tootjavastutusorganisatsiooni saavutatud korduskasutamise, korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu määra;

- toidujäätmete tekke vähenemine 10 % toidu töötlemisel ja valmistamisel ning 30 % jaemüügis, toitlustusteenustes ja kodumajapidamistes 2030. aastaks.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Üksikasjalikud nõuded tuleb kindlaks määrata rakendusaktides ligikaudu kolme aasta jooksul. Need hõlmavad järgmist.

- rakendusaktid, millega kehtestatakse registris registreerumise ühtlustatud vorm;

- võimalikud delegeeritud õigusaktid IVc lisas loetletud kombineeritud nomenklatuuri koodide muutmiseks, et viia need kooskõlla nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 1. lisas loetletud koodidega ja tagada laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvate toodetega seotud õiguskindlus;

- võimalik rakendusakt, millega kehtestatakse kriteeriumid tootjavastutusorganisatsioonidele seoses rahaliste sissemaksetega, mida tootja neile teeb;
- rakendusakt, millega kehtestatakse liigiti kogumise määra arvutamise ja kontrollimise meetodika;
- selle artikli lõike 37 kohaselt vastu võetud rakendusaktid, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud andmete esitamise vorm, et kohandada andmed vastavalt sama artikli lõike 3 nõuetele;
- toidujäätmete valdkonnas ei ole nõudeid (sest vajalikud eeltingimused on juba vastu võetud jäätmete raamdirektiivi läbivaatamisel 2018. aastal ja sellele järgnenud teistes õigusaktides).

1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Arvestades, et tekstiili väärtusahel on majanduslikust, keskkonnavalasest ja sotsiaalsest seisukohast piiriülest laadi, on tekstiili müük, tarbimine ja olulusringi lõpus käitlemine lahutamatult seotud ühtse turu ja üleilmsete väärtusahelate toimimisega. Suur sõltuvus toormest näitab, kui oluline on edendada ringmajanduse ärimudeleid, et vähendada esmase toorme kasutamist ja aidata leevendada sellega kaasnevat negatiivset keskkonna välismõju.

Kogumis-, sortimis- ja ringlussevõtusüsteeme tuleb laiendada, et olla valmis peatseks liigiti kogumise kohustuseks ja selle täielikuks rakendamiseks, arvestades et mitmesugused regulatiivsed ja turutõrked, mis mõjutavad kõiki liikmesriike ja tekstiili väärtusahelas osalejaid, ei lase praegu tagada piisavat kogumis-, sortimis- ja ringlussevõtusutlikkust. Kui puudub ühtne ELi lähenemisviis tekstiili käitlemisele, võib see tekitada või veelgi süvendada regulatiivset killustatust ning jäätme- ja materjalivoogude häireid ning seega takistada tekstiili (toodete ning kasutatud ja jäätmeteks muutunud tekstiili) piiriülest liikumist ning kooskõlastatud tegevust ja kiireid investeringuid kogu ELis. Kui põhimõtet „saastaja maksab“ järgitakse tekstiili valdkonnas kehtivate riiklike laiendatud tootjavastutuse süsteemide kaudu erinevalt, on suur oht, et regulatiivne killustatus ja halduskoormus suureneb tööstusharu sidusrühmade jaoks veelgi. Piiriülest keskkonna välismõju, sealhulgas kasvuhoonegaaside heidet ning tekstiiltoodete (ja muu kauba ettekäändel väljaviidavate jäätmete) ekspordi kolmandatesse riikidesse saab tulemuslikumalt käsitleda ELi meetmetega, eelkõige seetõttu, et peamised probleemipõhjused on seotud regulatiivsete puudustega, mis tulenevad ühtlustatud määratluste puudumisest ja regulatiivsest killustatusest ning rahastamispuudujäägist, mis puudutab kõiki liikmesriike.

Kõik liikmesriigid tekitavad toidujäätmeid, mis tekitab märkimisväärset piiriülest keskkonna välismõju. Toidu tootmine, ladustamine, vedu ja töötlemine ning toidujäätmete kõrvaldamine põhjustab ELis keskkonna- ja kliimamõju (nt kasvuhoonegaaside heide ning mõju maakasutusele, elurikkusele, veekasutusele ja eutrofeerumine). Lisaks võib ELi imporditava toidu tootmine avaldada märkimisväärset üleilmset keskkonna- ja kliimamõju.

Toidujäätmeid on vaja kogu ELis ühtemoodi vähendada, tagamaks et igas liikmesriigis kasutatakse loodusvarasid kaalutletult ja mõistlikult ning vähendatakse

negatiivset mõju kliimale, elurikkusele ja loodusvarade kasutamisele ning tuuakse seega kasu riigipiiridest väljaspoolgi. Oluline on ka see, et kuna toidujäätmete vähendamine muudab toidusüsteemi tõhusamaks, aitab see kaasa ka toiduga kindlustatusele kogu ELis.

Toiduga kaubeldakse ELi turul laialdaselt ning piiriüleselt tegutsevad toidukäitlejad vajavad eeldatavate ambitsioonide osas kindlust ja selgust, et kavandada toidujäätmete tekke vältimisega seotud investeringuid ja meetmeid. Koordineeritud lähenemisviis ELi tasandil võib tagada usaldusväarsust ja järjepidevust ning seega aidata toidukäitlejatel kasutusele võtta uusi ärimudeleid, et kiirendada toidujäätmete vähendamist terves toidu väärtusahelas.

Eeldatavasti peaks see, kui liikmesriikidele kehtestatakse 2030. aastaks täidetavad toidujäätmete vähendamise sihtmäärad, aitama nii liikmesriikides kui ka nende vahel jõulisemalt kindlaks teha ja laiendada tulemuslikke strateegiaid, et ühtlustada toidukäitlejate panust, eelkõige piiriülestes tarneahelates, aidata tagada, et kõik liikmesriigid tegelevad järjepidevalt ja samal ajal toidujäätmete tekke põhjustega (nii turul kui ka käitumises) kooskõlas meetmetega, mida seni on võtnud vaid vähesed eestvedajad, ning kiirendada toidujäätmete tekke vältimiseks tulemuslike riiklike strateegiate väljatöötamist heade tavade levitamise ning toidujäätmete tekke vältimist puudutava ELi teadmistebaasi edasise tugevdamise kaudu.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Jäätmete raamdirektiivis on sätestatud jäätmetekke ja jäätmekäitlusega seotud horisontaalselt kohaldatavad mõisted, sealhulgas jäätmetöötlus ning jäätmete ringlussevõtt ja taaskasutamine. Sellega on kehtestatud jäätmehierarhia, eelistades jäätmetekke vältimist korduskasutamisele ja/või ringlussevõtule, seejärel ringlussevõttu muudele taaskasutusvõimalustele ja lõplikule kõrvaldamisele prügilas ladestamise teel. Lisaks kohustatakse sellega liikmesriike omama toimivat laiendatud tootjavastutuse süsteemi, mis tagab tootjate vastutuse oma toodete jäätmete käitlemise eest. Ringmajanduse tegevuskavas kohustus komisjon vaatama läbi jäätmete raamdirektiivi tekstiilijäätmete teemal.

Kuigi toiduvaldkonnas on see nüüd esimene kord seada toidujäätmete tekke vähendamise sihtmäär, on jäätmealastes õigusaktides seatud muid sihtmääri jäätmete ringlussevõtu suurendamiseks või prügilasse ladustamise vähendamiseks peetud edukaks, sest need tagavad kõigile osalejatele ja ühiskonnale üldiselt selged eesmärgid ja õiguskindluse ning jätavad liikmesriikidele täispaindlikkuse vajalike meetmete valimisel. Kogemused on näidanud, et sihtmäärade saavutamisel tehtud edusamme tuleb jälgida ja liikmesriike toetada, vahetades parimaid tavasid instrumentide ja vahendite kohta, mida saab sihtmäärade täitmiseks riigi tasandil kasutusele võtta, ning esitades selgitusi suuniste kaudu ja/või muutes asjakohaseid meetmeid seonduvates õigusaktides, et hõlbustada jäätmetekke vältimist (nt kindlakstehtud tõkete kõrvaldamiseks).

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Algatus on osa Euroopa rohelisest kokkuleppest, millest juhendatakse ELi taastestrategias. Rohelises kokkuleppes tunnustatakse eeliseid, mida annab investeerimine liidu konkurentsivõimelisse kestlikkusse, ehitades üles õiglasema, keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema Euroopa. See hõlmab ringmajandust, mis on

materjalide taaskasutamise suurenemise ja teisese toorme kvaliteedi paranemise peamine tõukejõud, ning strateegiat „Talust taldrikule“.

Euroopa Komisjoni tuge ja pühendumust ringmajandust ja eelkõige tekstiili käsitlevatele teadusuuringutele näitavad programmi „Horisont 2020“ raames rahastatud projektid ja nende elluviimiseks eraldatud rahaline toetus. Nende projektide tulemused toetavad ja edendavad tekstiili ringlust ja ringlussevõetavust. Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik, mida rahastatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ alusel, aitab VKEdel rakendada tekstiili ringlust ja ringlussevõetavust toetavaid digivahendeid ning vähendada põllumajanduslikus toidutööstuses ja külaliskeskkonnas toidujäätmeid. Toidujäätmete valdkonnas rahastatakse teadusprojekte programmi „Horisont 2020“, aga ka programmi „Euroopa horisont“ alusel.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Tekstiili valdkonnas oleks teoreetiliselt võinud kehtestada riigisiseseid õigusaktid liikmesriikides. Samas võib tõdeda, et kehtivad (ja kavandatud) õigusaktid ei tagaks ELis sellisel määral ühtlustamist, millega välditaks siseturu killustumisele kaasaaitamist.

Tekstiili valdkonnas oleks teoreetiliselt võinud kehtestada riigisiseseid õigusaktid liikmesriikides. Samas võib tõdeda, et kehtivad (ja kavandatud) õigusaktid ei tagaks ELis sellisel määral ühtlustamist, millega välditaks siseturu killustumisele kaasaaitamist.

Andmeid koguma ja valideerima valiti Euroopa Keskkonnaamet, kuna ta juba haldab toodete korduskasutamisega seotud andmevoogu, tal on väga hea maine ja ta on valmis andmevoogu haldama. Lingid tootmise andmeruumidele võivad aidata vähendada rakendamis- ja tehingukuluseid.

Ülesandeid, mis on seotud rakendusaktide väljatöötamisega ELi tasandil, ei saa delegeerida.

Ettepaneku liik, st liikmesriikidele seatud õiguslikult siduvad sihtmäärad, tähendab, et sellega seotud meetmeid rahastatakse peamiselt riigi tasandil.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024–2028,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁸⁷

Otsene eelarve täitmine komisjoni poolt

- tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

Kaudne eelarve täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Puuduvad.

⁸⁷ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

See finantsselgitus hõlmab personalikulusid komisjonis. Võimalikku vajadust tugevdada Euroopa Keskkonnaameti personali käsitletakse koondatult ühe tulevase õigusaktiettepaneku finantsselgituses, võttes arvesse koostoimet. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardeeskirju.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Ei kohaldata – vt eespool

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Ei kohaldata – vt eespool

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Ei kohaldata – vt eespool

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Ei kohaldata – vt eespool

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁸⁸	EFTA riigid ⁸⁹	kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁹⁰	kolmanda riigid	muu sihtotstarbeline tulu
7	20 02 02 01 – peakorterid ja esindused	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 01 01 – lepingulised töötajad	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Ei kohaldata

⁸⁸ Liigendatud = Liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁸⁹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁹⁰ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	---	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas (Euroopa Liidu üldeelarve komisjoni jao täitmise sise-eeskirju käsitleva komisjoni otsuse 5. lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevaheliseks konsulteerimiseks.

Keskonna peadirektoraat		2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
☐ Personalikulud		0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603
☐ Muud halduskulud							
Keskonna peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603

Keskonna peadirektoraadi kulud tulenevad kaasotsustamismenetlusest ja rakendamisest ning mitmesugustest rakendusaktidest, mille ettepanek tehakse kavandatud muudatuste kohaselt.

Olemasolevad töötajad (0,75 täistööajale taandatud töötajat, AD) tegelevad täisajaga muudetud direktiivi käsitlevate läbirääkimistega ja selle üldise rakendamisega ning rakendusaktide mitmesuguse ettevalmistamise ja koostamisega vastavalt muudatusettepanekus esitatud tähtaegadele. Viimase jaoks on vaja 0,33 täistööajale taandatud töötajat (AD).

3 lepingulist lisatöötajat (3 lepingulist töötajat) on vaja tehnilise töö tegemiseks, mis hõlmab

- rakendusakte, millega kehtestatakse registris registreerumise ühtlustatud vorm;

- võimalikke delegeeritud õigusakte IVc lisas loetletud kombineeritud nomenklatuuri koodide muutmiseks, et viia need kooskõlla nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 1. lisas loetletud koodidega ja tagada laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvate toodetega seotud õiguskindlus;

- võimalikku rakendusakti, millega kehtestatakse kriteeriumid tootjavastutusorganisatsioonidele seoses rahaliste sissemaksetega, mida tootjad neile teevad;
- rakendusakti, millega kehtestatakse liigiti kogumise määra arvutamise ja kontrollimise meetodika;
- selle artikli lõike 37 kohaselt vastu võetud rakendusakte, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud andmete esitamise vorm, et kohandada andmed vastavalt sama artikli lõike 3 nõuetele.

Tervise ja toiduohutuse peadirektooraat		2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
○ Personalikulud		0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,427
○ Muud halduskulud							
Tervise ja toiduohutuse peadirektooraat KOKKU	Assigneeringud	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,430

Tervise ja toiduohutuse peadirektooraadi kulud tulenevad kaasotsustamismenetlusest ja tulemuslikkuse jälgimisest liikmesriikides. Need vastavad olemasolevatele töötajatele (AD).

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
	Maksed	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta N		Aasta N + 1		Aasta N + 2		Aasta N + 3		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljundi liik ⁹¹	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁹² ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

⁹¹ Väljunditena käsitatakse tarnitavaid tooteid ja osutatavaid teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁹² Vastavalt punktile 1.4.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju personalile ja haldusassigneeringutele – ülevaade

Hinnanguline haldusassigneeringute vajadus komisjonis

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist.
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
--	------	------	------	------	------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7						
Personalikulud	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
Muud halduskulud						
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud ⁹³						
Personalikulud	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata
Muud halduskulud						
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata

KOKKU	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirekoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirekoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirekoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

3.2.3.3. Komisjoni hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

⁹³ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

	2023	2024	2025	2026	2027
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	1,5	1	1	1	1
20 01 02 03 (delegatsioonides)					
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)					
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)					
Muud eelarveread (märkige)					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)		3	3	3	3
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)					
XX 01 xx yy zz ⁹⁴	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)					
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)					
Muud eelarveread (märkige)					
KOKKU	1,5	4	4	4	4

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või paigutades töötajaid ümber peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Keskonna peadirektoraat: olemasolev 0,75 täistööajale taandatud töötaja (AD) kaasotsustamismenetluse jaoks ja olemasolev 0,33 täistööajale taandatud töötaja (AD) rakendamiseks; tervise ja toiduohutuse peadirektoraat: olemasolev 0,5 täistööajale taandatud töötaja (AD) kaasotsustamismenetluse jaoks ja tegevuse jälgimiseks liikmesriikides.
Koosseisuvälised töötajad	Keskonna peadirektoraat: 3 lepingulist lisatöötajat (3 lepingulist töötajat) on vaja tehnilise töö tegemiseks, mis hõlmab: - rakendusakte, millega kehtestatakse registris registreerumise ühtlustatud vorm; - võimalikke delegeeritud õigusakte IVc lisas loetletud kombineeritud nomenklatuuri koodide muutmiseks, et viia need kooskõlla nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 1. lisas loetletud koodidega ja tagada laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvate toodetega seotud õiguskindlus; - võimalikku rakendusakti, millega kehtestatakse kriteeriumid tootjavastutusorganisatsioonidele seoses rahaliste sissemaksetega, mida tootjad neile teevad; - rakendusakti, millega kehtestatakse liigiti kogumise määra arvutamise ja kontrollimise meetoodika; - selle artikli lõike 37 kohaselt vastu võetud rakendusakte, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud andmete esitamise vorm, et kohandada andmed vastavalt sama artikli lõike 3 nõuetele.

⁹⁴ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.
- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määrukses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvaread ja summad ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvaread ja summad.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁹⁵	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁹⁵ N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

omavahenditele

muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁹⁶						
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

--

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

--

⁹⁶ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.